

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

GRUDZIEŃ 2016

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Wiesław Łopaciuk	5
	Katarzyna Rola	
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
	Magdalea Bodył	
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Tomasz Smoleński	25
	Paweł Kraciński	
7. Rynek owoców	Irena Strojewska	34
8. Rynek mleka	Jadwiga Seremak-Bulge	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Dorota Pasińska	48
10. Rynek wieprzowiny	Danuta Zawadzka	51
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Grzegorz Dybowski	55
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Arkadiusz Zalewski	

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Lucyna Mieszkowska (sekretarz redakcji), Jan Małkowski, Stanisław Mańko, Bożena Nosecka,
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: 22 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
tel.: 22 505 46 66, faks: 22 827 19 60
Druk: EXPOL Włocławek
Nakład: 220 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

1. W listopadzie 2016 r. rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej poprawiły się w porównaniu z poprzednim miesiącem. Były też lepsze niż przed rokiem o tej porze. Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) podniósł się o 0,2 pkt. proc. i powrócił do poziomu wrześniowego wynoszącego 100,6 punktu. Zdecydowała o tym poprawa wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu, przy niezmiennym wskaźniku nożyc cen. Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu wzrósł o 0,5 pkt. proc. do 100,7 punktu, był jednak mniejszy niż przed rokiem o 0,4 pkt. proc. Nie osiągnął także poziomu wrześniowego i sierpniowego. O wzroście wskaźnika potencjalnego popytu zdecydowała przede wszystkim poprawa wyrównanego wskaźnika indeksu produkcji przemysłu spożywczego o 1,2 pkt. proc. do 101,6 punktu, a także ożywienie obrotów handlowych towarami rolno-spożywczymi z zagranicą. Wyrównany wskaźnik nożyc cen nie zmienił się w analizowanym miesiącu i wyniósł podobnie jak przed miesiącem 100,7 punktu. Jednocześnie był on o 1,1 pkt. proc. wyższy niż w listopadzie 2015 r. Wpłynęły na to przeniesione skutki wcześniejszego wzrostu cen skupu, których nie zdołały osłabić październikowe spadki większości podstawowych surowców rolniczych. W październiku br. ceny skupu spadły średnio o 1,1%. W tym miesiącu jedynie ceny skupu mleka wzrosły znacząco (o 7,6%), a w mniejszym stopniu także żyta (o 2,2%), cieląt i prosiąt (odpowiednio o 0,7 i 1,8%). Ceny skupu pozostałych zbóż zmalały o 0,3% (pszenica) do 14,9% (kukurydza), ziemniaków o 3,0%, bydła o 3,5%, trzody chlewnej o 5,1%, a drobiu o 4,6%. Spadkowi cen skupu towarzyszył wzrost bieżącego wskaźnika zmian cen środków produkcji o 0,1 pkt. proc. do 100,2 punktu. Jednakże wyrównany wskaźnik zmian cen środków produkcji ze względu na wcześniejsze obniżki cen utrzymał się na poziomie 100,0 punktów.

Zmiany cen jakie dokonały się w ciągu 10 miesięcy 2016 r. w porównaniu z grudniem 2015 r. były korzystne dla rolnictwa i lepsze niż przed rokiem o tej porze. Ceny koszyka skupu wzrosły w tym czasie o 0,8 pkt. proc., podczas gdy ceny środków produkcji zmalały o 0,9 pkt. proc. W konsekwencji skumulowany wskaźnik nożyc cen w październiku 2016 r. wyniósł 101,7 punktu, podczas gdy przed rokiem wynosił tylko 97,1 punktu.

W najbliższych miesiącach można spodziewać się niewielkiej poprawy rynkowych uwarunkowań produkcji rolniczej. Sprzyjać temu powinien rosnący popyt na żywność, pod wpływem lepszej sytuacji na rynku pracy i wzrostu dochodów, poprawa koniunktury na światowym rynku mleka, a także sezonowe spadki podaży większości produktów roślinnych. W przeciwnym kierunku działać będą sezonowe obniżki cen skupu trzody chlewnej i drobiu.

2. Presja podaży zbóż zarówno na rynku światowym, jak i na rynku krajowym utrzymuje ceny zbóż na niskim poziomie. Wprawdzie deprecjacja złotego poprawia opłacalność eksportu, ale mniejszy popyt importowy skutkować będzie mniejszym niż w sezonie ubiegłym eksportem. Niskie ceny zbóż sprzyjają poprawie opłacalności chowu trzody chlewnej, której ceny zdecydowanie wzrosły. Łagodzą też skalę obniżenia opłacalności produkcji drobiarskiej. Wzrost popytu paszowego nie będzie jednak znaczący i przesunięty w czasie. Presja popytu utrzyma się więc co najmniej do nowych zbiorów. Pewien wpływ na światowe ceny zbóż może wyrzucić wyraźny wzrost cen ropy naftowej, spowodowany zapowiadaniem ograniczeniem

wydobycia z początkiem 2017 r. Jak to się przełoży na ceny zbóż na razie pozostaje to w sferze domysłów ekspertów.

3. Sezonowy wzrost podaży zahamował dynamiczny wzrost cen trzody chlewnej, której ceny w październiku spadły o 5,1%. Kontynuacji spadków cen można się spodziewać także w listopadzie i grudniu. Ceny żywca wieprzowego będą jednak znacząco wyższe niż w końcu 2015 r. Ekspersi liczą się więc ze wzrostem zainteresowania chowem trzody chlewnej. Nie przełoży się to jednak na wzrost pogłowia i produkcji w pierwszej połowie 2017 r., na co wskazuje relatywnie niewielki wzrost cen prosiąt. Odwrócenia tendencji spadkowej można oczekiwać nie wcześniej niż w drugiej połowie 2017 r.

4. Znaczny spadek cen drobiu (zwłaszcza kurcząt brojlerów) pod wpływem dynamicznie rosnącej produkcji doprowadził do pogorszenia opłacalności produkcji żywca drobiowego, mimo niskich cen pasz. Osłabi to dynamikę wzrostu produkcji, nie na tyle jednak, by ceny drobiu mogły znacząco podnieść się. Sytuację mogą zmienić pojawiające się ogniska ptasiej grypy w krajach zachodnioeuropejskich, co może skutkować zwiększeniem eksportu.

5. Poprawia się koniunktura na światowym i krajowym rynku mleka. Rosną ceny eksportowe przetworów mlecznych, a w ślad za nimi ceny skupu i ceny zbytu, a w mniejszym stopniu także ceny detaliczne. Optymistyczne prognozy co do rozwoju sytuacji na światowym i krajowym rynku widoczne są w silnym wzroście cen mleka surowego w Nowej Zelandii i w USA, które w październiku br. przekroczyły poziom przeciętnych cen w UE-15. Na rynku krajowym jest to widoczne w rosnącej z miesiąca na miesiąc dynamice cen skupu mleka oraz cen jałowic na targowiskach. Powstaje jednak pytanie, jak długo będzie trwała wzrostowa faza kolejnego cyklu cenowego i do jakiego poziomu dojdą ceny światowe. Analiza wcześniejszych cykli światowych wskazuje, że nie powinna ona być krótsza niż 12-14 miesięcy.

6. Mimo wcześniejszego wypłacenia rolnikom znacznej części dopłat bezpośrednich należnych za 2016 r. brak oznak ożywienia popytu na rynku środków produkcji, ze względu na kończący się sezon produkcyjny. Środki produkcji jednak powoli drożeją, głównie pod wpływem rosnących cen bezpośrednich nośników energii. W najbliższych miesiącach spodziewać się można dalszego wzrostu ich cen pod wpływem zapowiadanego spadku wydobywania ropy naftowej.

7. Wprawdzie krajowy popyt na żywność stopniowo rośnie, ale wolniej niż oczekiwali eksperci ze względu na poprawę sytuacji na rynku pracy oraz wzrost dochodów konsumentów. Mimo sezonowego spadku cen trwającego od maja do września br. żywność zdrożała w ciągu 10 miesięcy 2016 r. (w porównaniu z grudniem 2015 r.) o 0,8%, przy spadku ogólnego wskaźnika zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych o 0,6%. Szybszy od inflacji wzrost cen detalicznych żywności w październiku zapowiada, że żywność będzie nadal relatywnie drożeć. Wzrost ten będzie jednak niewielki.

Jadwiga
Seremak-Bulge

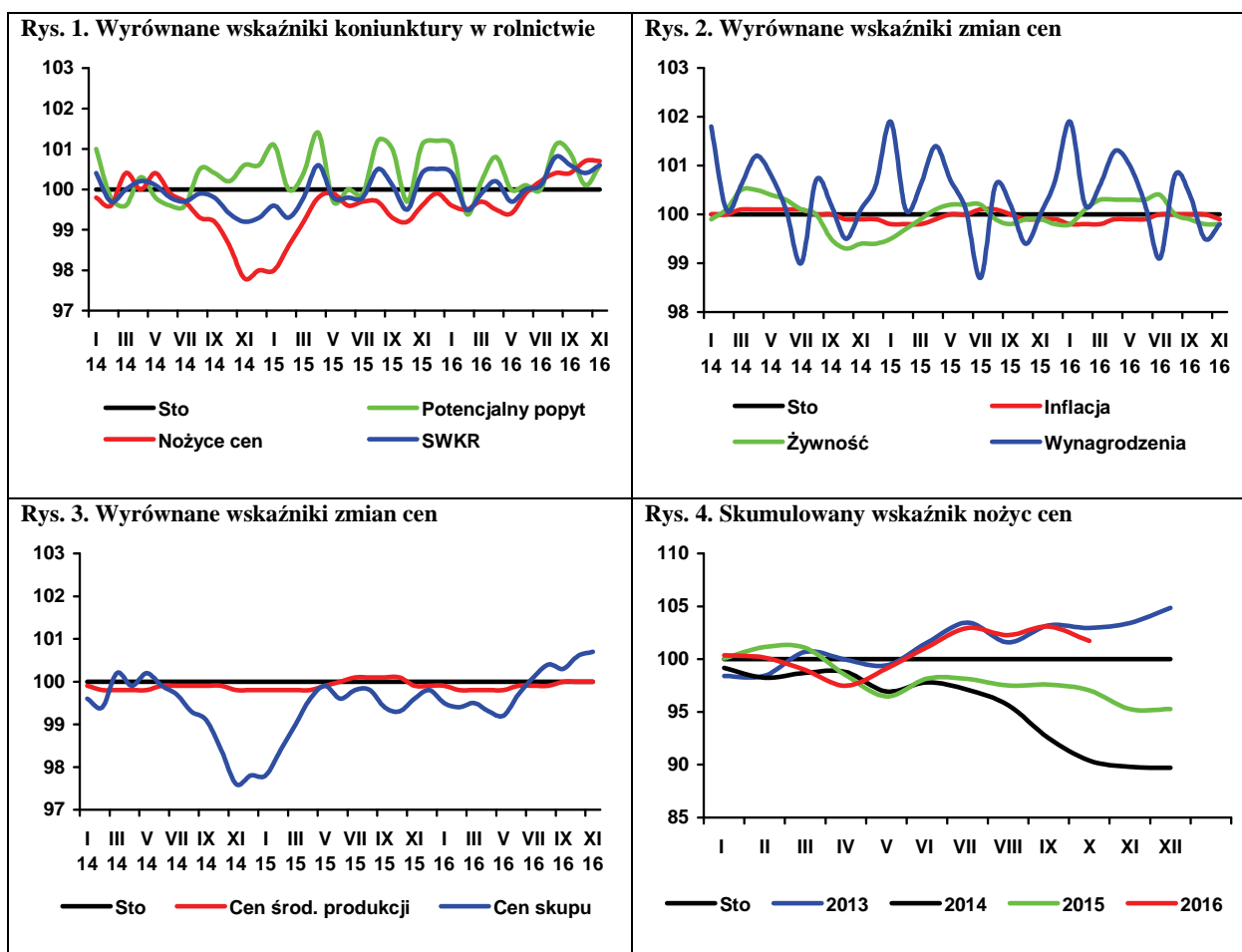
Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	XI 16	X 16	IX 16	VIII 16	VII 16	VI 16	XI 15
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	100,6	100,4	100,6	100,8	100,1	100,0	100,4
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	100,6	100,1	100,9	101,1	100,0	100,1	101,1
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	100,7	100,7	100,4	100,4	100,2	99,9	99,6
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	100,7	100,6	100,3	100,4	100,1	99,7	99,6
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,0	100,0	100,0	99,9	99,9	99,9	99,9
Wyrównany indeks inflacji i zmian cen żywności	100,1	100,2	100,2	100,0	99,7	99,6	100,0
Wyrównany indeks zmian wynagrodzeń i cen żywności	100,0	99,7	100,5	100,8	98,8	99,9	100,1
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	101,6	100,4	102,2	102,1	101,0	100,4	102,0

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywielec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Według ostatnich szacunków Międzynarodowej Rady Zbożowej (IGC¹) zbiory zbóż w 2016 r. osiągnęły rekordowe 2,084 mld ton, wobec 2,004 mld ton w poprzednim sezonie i 2,077 mld ton przewidywanych przed miesiącem. Dzięki rekordowym zapasom początkowym, podaż całkowita w sezonie 2016/17, w porównaniu z poprzednim sezonem, może się zwiększyć o 4,1% do 2,559 mld ton. Zużycie prognozowane jest na poziomie o 3,7% wyższym niż w poprzednim sezonie, a stan zapasów końcowych osiągnie nienotowany wcześniej poziom 504 mln ton (475 mln ton w poprzednim sezonie), z czego 169 mln ton (150 mln ton poprzednio) u głównych eksporterów.

Indeks cen GOI² w listopadzie 2016 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, zmalał o 1,1%. Zmniejszyły się indeksy cen większości zbóż, w tym pszenicy o 0,8%, a kukurydzy o 0,7%. Natomiast index cen jęczmienia zwiększył się o 2,6%. W stosunku do listopada 2015 r., index GOI był większy o 4,0%, głównie za sprawą cen soi, które były wyższe o 14,8%. Ceny pszenicy i jęczmienia zmalały odpowiednio o 8,8 i 10,6%, podczas gdy ceny kukurydzy wzrosły o 1,2%. Na poziom cen wpływ miała duża dostępność ziarna na rynkach oraz korzystne wiadomości dotyczące zbiorów na południowej półkuli, a w przypadku jęczmienia rosnący popyt w Chinach i trudności logistyczne na Ukrainie.

W październiku 2016 r. w Niemczech za pszenicę płacono 163 EUR/t (o 1,2% więcej niż we wrześniu br.), w Czechach 139 EUR/t (o 31,4% mniej). Przeciętna cena jęczmienia paszowego w Niemczech wyniosła 140 EUR/t i wzrosła w porównaniu z poprzednim miesiącem o 2,2%. Najniższą średnią cenę kukurydzy notowano na Słowacji (110 EUR/t). W Niemczech za kukurydzę płacono przeciętnie 163 wobec 154 EUR/t przed miesiącem.

W październiku 2016 r. w porównaniu z poprzednim miesiącem w skupie więcej płacono jedynie za żyto (512,7 zł/t wobec 501,6 zł/t). Ceny pozostałych zbóż były niższe. Za pszenicę płacono 610,1 zł/t (o 0,3% mniej niż we wrześniu br.), za kukurydzę 452,8 zł/t (o 14,9% mniej), a za jęczmień 593,2 zł/t (o 6,1% mniej). Na targowiskach pszenica kosztowała 736,1 zł/t (742,6 zł/t we wrześniu br.), żyto 586,2 zł/t (603,8 zł/t), a jęczmień 673,0 zł/t (678,7 zł/t). Według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW w listopadzie 2016 r., w porównaniu z październikiem 2016 r., ceny wszystkich zbóż wzrosły. Średnia cena zakupu pszenicy konsumpcyjnej wyniosła 646 zł/t (o 1,8% więcej niż w październiku br.), żyta 526 zł/t (o 0,9% więcej), jęczmienia 535 zł/t (o 6,0% więcej), owsa 515 zł/t (o 0,7% więcej) i kukurydzy 586 zł/t (o 3,4% więcej).

W okresie czterech pierwszych miesięcy sezonu 2016/17 (lipiec-październik 2016 r.) do skupu trafiło 4,1 mln ton zbóż podstawowych, tj. o 6% więcej niż w poprzednim sezonie. Skupiono 2,9 mln ton pszenicy

**Wiesław
Łopaciuk**

**Katarzyna
Rola**

(2,5 mln ton w porównywalnym okresie poprzedniego sezonu), 310 tys. ton żyta (333 tys. ton), i 853 tys. ton kukurydzy (810 tys. ton).

We wrześniu 2016 r. z Polski wyeksportowano 562,4 tys. ton ziarna zbóż wobec 370,0 tys. ton we wrześniu 2015 r., w tym 383,3 tys. ton pszenicy, 51,0 tys. ton żyta, 6,6 tys. ton jęczmienia i 45,4 tys. ton kukurydzy. Import ziarna wyniósł w tym czasie 126,3 tys. ton i w porównaniu z wrześniem 2015 r., był większy o 31%. W analizowanym miesiącu spośród przetworów zbożowych zwiększył się wywóz jedynie mąki pszennej (o 1%). Import mąki pszennej i pozostałych mąk był mniejszy.

Bardzo dobre światowe zbiory zbóż i oleistych (w tym soi) utrzymują niski poziom cen surowców paszowych oraz mieszanek przemysłowych. Ceny mieszanek przemysłowych uległy w analizowanym miesiącu niewielkim zmianom. W październiku 2016 r., w porównaniu z wrześniem 2016 r., nieznacznie zdrożały mieszanki dla: loch, prosiąt i tuczników. Ceny pozostałych mieszanek były niższe.

1. Grain Market Report nr 472, 24.11.2016 r.

2. **Grains and Oilseeds Index** - indeks dziennych notowań cen zbóż i oleistych składający się z notowań pszenicy, kukurydzy, jęczmienia, ryżu, soi, mączki sojowej i rzepaku/kanoli, za podstawę przyjmuje ceny ze stycznia 2000 r., wagi poszczególnych komponentów składowych są określane na podstawie ich średnich udziałów w handlu w okresie ostatnich pięciu lat, szczegóły na stronie <http://www.igc.int/en/default.aspx>.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy		Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
		Skup				Targowiska				
2013	I-XII	853,9	622,4	748,6	770,5	975,0	728,9	875,5	774,5	X
2014	I-XII	704,2	551,4	634,0	671,8	849,7	639,1	803,4	669,7	X
2015	I-XII	672,5	523,6	577,9	613,9	755,9	586,7	707,5	599,4	X
2015	IX	655,8	527,4	574,4	647,2	768,2	609,6	706,1	602,0	427,2
	X	661,0	540,9	541,6	628,0	758,9	603,5	705,8	608,0	430,2
	XI	672,3	541,8	592,6	643,5	760,7	593,6	710,0	611,7	430,6
	XII	678,2	551,2	648,5	628,8	766,1	606,3	714,3	612,2	434,7
2016	I	668,7	565,9	666,0	632,9	774,0	615,4	717,8	620,6	445,1
	II	641,8	557,8	675,8	611,0	761,5	593,7	714,0	607,8	445,4
	III	630,4	543,7	657,1	598,1	764,5	593,2	715,6	622,2	435,0
	IV	623,7	543,5	655,6	590,0	757,6	584,5	713,3	617,2	436,3
	V	625,4	538,0	667,6	594,3	753,0	593,8	699,2	608,6	446,5
	VI	633,6	545,1	689,3	590,9	750,7	599,8	702,3	613,9	446,0
	VII	618,8	518,9	699,8	570,1	753,4	600,4	699,5	619,5	445,4
	VIII	595,4	491,3	673,1	558,8	736,0	569,1	662,8	600,1	435,7
	IX	611,9	501,6	532,3	631,7	742,6	603,8	678,7	599,4	438,2
	X	610,1	512,7	452,8	593,2	736,1	586,2	673,0	595,2	436,5
Zmiana w %										
X 2016 IX 2016		-0,3	2,2	-14,9	-6,1	-0,9	-2,9	-0,8	-0,7	X
X 2016 X 2015		-7,7	-5,2	-16,4	-5,5	-3,0	-2,9	-4,6	-2,1	X

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy		Pszenica	W tym paszowa	Żyto	Jęczmień	W tym paszowy	Pszenżyto	Zboża podstawowe	W tym paszowe	Kukurydza
VII 2013-VI 2014		5049,1	1701,4	1055,3	643,4	319,8	648,2	7473,4	3426,4	2052,0
VII 2014-VI 2015		6025,5	2079,2	683,1	749,3	376,4	1062,0	8611,2	3864,7	1946,1
VII 2015-VI 2016		5977,4	2086,9	647,9	721,6	346,3	987,1	8410,0	3775,2	1482,4
2015	IX	493,2	149,2	72,2	59,8	20,8	106,9	740,6	325,4	178,4
	X	441,2	132,9	59,0	46,5	25,5	92,6	644,3	291,0	480,1
	XI	499,9	176,7	55,7	32,0	17,8	73,9	665,3	302,6	177,1
	XII	511,3	179,6	54,1	36,5	22,6	69,2	674,2	308,0	80,1
2016	I	388,3	116,6	34,0	23,5	16,0	50,0	499,2	197,6	61,5
	II	426,7	139,5	47,5	32,7	25,5	76,9	588,7	265,7	66,9
	III	404,3	138,8	32,0	21,2	14,3	49,3	511,4	221,8	77,4
	IV	428,1	176,7	30,7	26,1	18,8	52,1	543,9	266,8	60,2
	V	435,5	164,7	25,0	27,9	21,3	42,4	533,9	241,3	67,5
	VI	425,4	182,7	35,7	20,5	16,0	40,8	524,8	262,7	81,8
	VII	518,0	168,2	64,0	154,7	64,8	64,8	804,1	332,1	64,2
	VIII	1186,8	478,9	130,0	164,7	91,5	187,3	1695,7	832,0	43,0
	IX	723,4	227,0	65,7	109,2	31,8	77,3	986,8	376,8	153,2
	X	440,0	129,5	50,6	55,5	28,9	51,6	604,6	240,5	592,3
Zmiana w %										
X 2016 IX 2016		-39,2	-43,0	-23,0	-49,2	-9,1x	-33,2	-38,7	-36,1	286,6
X 2016 X 2015		-0,3	-2,6	-14,3	19,4	13,3	-44,3	-6,2	-17,3x	23,4

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy		Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2013 ^b	I-XII	2769,1	2229,6	220,6	1744,6	175,8	8565,8
2014 ^b	I-XII	2741,0	2261,9	232,3	1613,3	167,7	8865,4
2015 ^a	IX	175,7	141,5	11,9	85,6	13,9	640,1
	X	178,4	140,3	12,4	88,3	13,6	678,7
	XI	172,2	137,9	11,9	83,0	14,0	626,7
	XII	167,9	123,5	12,3	83,8	14,3	638,2
	2016 ^a	I	160,8	125,6	12,4	77,1	13,6
	II	165,3	128,3	12,4	77,9	12,5	608,9
	III	171,6	129,3	10,7	84,8	12,6	681,3
	IV	165,4	129,1	12,8	83,8	12,3	674,6
	V	146,0	111,5	12,6	84,4	11,6	681,6
	VI	179,3	140,3	14,3	84,3	13,3	695,6
	VII	151,8	119,8	11,7	84,5	11,1	649,7
	VIII	173,7	137,1	12,1	85,6	12,2	675,1
	IX	184,8	145,6	12,7	85,2	13,7	725,7
Zmiana w %							
IX 2016 VIII 2016		6,4	6,2	4,5	-0,5	12,5	7,5
IX 2016 IX 2015		5,2	2,9	6,4	-0,5	-1,3	13,4

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników, ^b firmy zatrudniające 10 i więcej pracowników.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import					
	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	
2013	I-XII	1692,9	904,6	292,9	922,8	4094,9	581,8	6,5	159,8	286,6	1077,2
2014	I-XII	3199,8	825,9	151,6	788,9	5475,5	547,5	17,0	257,1	350,9	1232,5
2015	I-XII	3959,3	531,8	186,1	703,2	6118,3	492,6	4,2	121,8	379,4	1064,0
2015	VIII	145,2	98,5	33,3	66,5	454,5	42,5	1,8	7,1	27,3	81,6
	IX	162,3	65,2	3,8	49,1	370,0	64,7	1,1	10,5	10,1	96,3
	X	225,3	48,3	7,6	82,9	437,2	32,2	0,2	12,3	54,3	111,2
	XI	161,7	55,4	5,2	70,8	351,2	48,3	0,2	8,5	73,1	136,2
	XII	480,4	49,5	5,4	40,3	636,2	40,0	0,2	8,6	89,2	146,3
2016	I	241,5	29,5	7,3	30,2	350,2	26,8	0,1	10,3	77,4	117,7
	II	408,5	32,9	26,1	28,9	551,6	35,9	0,1	14,1	43,5	97,1
	III	449,4	21,2	1,2	22,6	527,0	68,0	0,1	6,9	63,8	144,1
	IV	380,6	30,7	1,1	20,8	470,3	78,9	0,0	12,5	38,3	136,0
	V	348,9	20,6	1,2	32,6	430,1	67,7	0,1	19,0	33,6	125,9
	VI	259,5	38,2	1,1	53,3	381,2	77,1	0,1	11,6	8,8	102,1
	VII	436,3	25,4	34,3	41,3	559,7	48,6	2,1	13,3	3,4	71,3
	VIII	298,9	58,5	8,1	46,9	508,0	73,8	3,0	7,8	3,9	92,3
	IX	383,3	51,0	6,6	45,4	562,4	93,9	3,0	10,1	14,7	126,3
Zmiana w %											
IX 2016 VIII 2016		28,2	-12,7	-18,6	-3,1	10,7	27,3	0,8	29,5	276,2	36,9
IX 2016 IX 2015		136,2	-21,8	73,4	-7,4	52,0	45,1	167,3	-4,3	45,3	31,1

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem,

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy		Eksport					Import				
		mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysyki granulki	ziarno obrobione inaczej	sól	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysyki granulki	ziarno obrobione inaczej	Sól
2013	I-XII	80,0	18,8	57,6	22,7	28,0	55,1	13,0	25,4	36,9	122,8
2014	I-XII	90,4	20,5	45,4	27,6	61,1	44,5	12,0	27,4	30,2	114,9
2015	I-XII	99,7	18,8	42,8	27,9	62,8	56,5	17,4	28,4	42,2	186,8
2015	VIII	7,8	1,5	3,5	2,0	6,2	4,6	1,1	2,1	3,5	16,4
	IX	8,9	1,5	3,3	2,7	4,6	5,3	1,5	2,6	4,0	16,7
	X	8,8	1,3	3,4	2,1	5,9	5,4	1,8	2,7	4,1	12,5
	XI	8,8	1,4	3,9	2,0	6,9	6,1	1,2	2,3	4,1	14,6
	XII	8,3	1,7	3,5	1,5	4,9	4,8	1,3	2,3	3,9	15,4
2016	I	9,1	1,4	3,4	2,0	7,3	4,9	1,4	2,9	3,1	15,5
	II	9,2	1,9	3,7	2,6	8,0	5,1	2,1	3,3	3,6	15,5
	III	10,5	1,8	3,9	2,4	5,8	4,5	1,8	2,9	3,1	17,7
	IV	10,7	1,6	4,4	2,7	5,8	4,3	1,7	3,8	3,1	20,2
	V	10,4	1,3	3,3	2,5	6,1	4,0	1,6	3,0	2,8	22,6
	VI	10,9	1,6	4,4	2,2	9,7	4,7	1,5	3,3	2,5	22,8
	VII	9,4	1,9	3,7	2,4	6,8	4,2	1,3	3,0	3,0	22,4
	VIII	11,5	1,7	3,8	2,4	7,1	4,4	1,2	3,1	2,6	16,8
	IX	11,6	1,6	3,7	2,2	6,2	3,9	1,0	4,0	2,9	16,6
Zmiana w %											
	IX 2016 VIII 2016	0,9	-10,5	-3,2	-8,8	-12,6	-11,4	-16,8	27,0	14,1	-1,2
	IX 2016 IX 2015	30,5	3,5	11,1	-20,6	34,0	-27,1	-32,5	50,5	-27,8	-0,3

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy		Eksport					Import				
		ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	Pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	Pasze dla zwierząt domowych
2013	I-XII	27,4	87,5	329,7	148,5	226,6	70,7	20,2	141,3	401,8	168,1
2014	I-XII	27,0	93,9	344,1	166,6	247,9	64,7	21,6	134,7	430,5	169,6
2015	I-XII	31,3	109,3	438,8	170,7	267,0	67,5	24,8	141,2	340,7	174,7
2015	VIII	2,2	8,7	36,0	17,3	20,8	4,7	1,9	12,2	26,6	13,5
	IX	2,4	9,8	39,5	16,4	23,5	6,1	2,2	12,7	31,1	15,3
	X	2,9	9,5	40,1	16,1	25,0	6,0	2,2	14,3	31,7	16,0
	XI	3,2	9,2	39,9	14,5	24,3	5,8	2,2	12,2	30,3	16,6
	XII	3,1	9,0	36,5	15,5	23,5	6,9	2,6	11,8	28,4	14,4
2016	I	3,0	10,0	33,1	13,0	22,2	4,9	1,5	9,5	13,0	22,2
	II	3,0	10,5	37,7	12,6	24,0	5,4	1,5	9,9	12,6	24,0
	III	3,2	10,0	41,8	14,3	24,1	6,0	2,1	10,6	14,3	24,1
	IV	2,6	10,0	53,5	14,4	22,3	5,8	2,2	12,2	14,4	22,3
	V	2,2	10,3	41,6	14,3	18,5	5,7	2,0	11,7	14,3	18,5
	VI	2,9	10,7	45,6	9,8	15,6	6,6	2,4	13,5	9,8	15,6
	VII	2,6	9,4	39,4	.	.	7,1	2,5	12,3	.	.
	VIII	3,2	10,1	44,1	.	.	6,1	1,9	12,2	.	.
	IX	2,8	8,9	43,0	.	.	7,4	2,3	12,9	.	.
Zmiana w %											
	IX 2016 VIII 2016	-10,2	-12,0	-2,5	X	X	20,7	18,7	5,2	X	X
	IX 2016 IX 2015	17,6	-9,3	8,8	X	X	21,8	6,0	1,3	X	X

^a uzyskane przez specznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy		Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
		cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2013	I-XII	1,30	2,49	2,06	4,49	3,89	4,48	5,00	5,86
2014	I-XII	1,10	2,45	2,13	4,48	3,92	4,41	5,01	5,83
2015	I-XII	1,07	2,42	2,10	4,39	3,98	4,41	4,96	5,80
2015	X	1,04	2,43	2,11	4,40	3,98	4,40	4,95	5,79
	XI	1,03	2,43	2,12	4,38	4,00	4,40	4,94	5,78
	XII	1,03	2,38	2,07	4,42	4,00	4,42	4,90	5,80
2016	I	1,03	2,45	2,19	4,42	3,94	4,44	4,90	5,83
	II	1,01	2,46	2,24	4,42	3,94	4,42	4,91	5,87
	III	0,99	2,40	2,23	4,40	3,94	4,40	4,91	5,86
	IV	0,98	2,48	2,25	4,40	3,95	4,42	4,90	5,88
	V	0,97	2,48	2,31	4,42	3,96	4,42	4,89	5,90
	VI	0,96	2,47	2,24	4,44	3,97	4,40	4,90	5,92
	VII	0,96	2,47	2,28	4,42	3,97	4,40	4,93	5,94
	VIII	0,99	2,49	2,30	4,40	3,97	4,40	4,94	5,97
	IX	0,96	2,50	2,31	4,38	3,97	4,40	4,95	5,97
	X	0,96	2,50	2,28	4,42	3,98	4,42	4,95	5,93
Zmiana w %									
	X 2016 IX 2016	0,0	0,0	-1,3	0,9	0,3	0,5	0,0	-0,7
	X 2016 X 2015	-7,7	2,9	8,1	0,5	0,0	0,5	0,0	2,4

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy		Mieszanka dla bydła dorosłego (B)	Mieszanka dla loch (L)	Mieszanka dla prosiąt	Mieszanka dla tuczników (T2)	Mieszanka dla kurcząt (DKA-Starter)	Mieszanka dla kur niosek	Koncentrat Provit dla tuczników
2013	I-XII	1734,1	1816,8	2450,8	1520,3	1981,6	1748,2	2744,6
2014	I-XII	1712,3	1797,2	2392,4	1422,2	1919,4	1668,3	2697,3
2015	I-XII	1655,8	1769,4	2322,4	1362,2	1867,3	1613,4	2630,9
2015	IX	1649,4	1777,9	2314,1	1354,1	1866,1	1612,6	2626,4
	X	1654,9	1766,1	2312,6	1357,1	1865,4	1608,9	2618,4
	XI	1658,2	1757,5	2313,3	1365,3	1861,2	1611,4	2612,9
	XII	1652,4	1757,5	2313,8	1367,6	1860,5	1613,9	2611,7
2016	I	1654,2	1750,4	2301,9	1363,7	1850,6	1607,5	2601,6
	II	1643,1	1734,4	2295,6	1379,5	1851,7	1602,1	2580,5
	III	1635,1	1729,9	2295,7	1369,1	1797,5	1599,3	2554,7
	IV	1625,3	1728,1	2284,9	1368,1	1796,4	1596,8	2544,7
	V	1633,6	1734,0	2280,5	1365,9	1799,0	1594,0	2529,6
	VI	1638,1	1719,8	2288,6	1373,0	1805,4	1594,8	2530,6
	VII	1639,0	1722,8	2292,3	1373,1	1810,0	1601,4	2534,6
	VIII	1639,8	1716,5	2287,2	1373,6	1810,4	1607,7	2539,8
	IX	1635,1	1714,2	2277,2	1363,1	1809,4	1603,3	2541,7
	X	1633,5	1722,6	2285,4	1372,1	1807,8	1600,5	2528,9
Zmiana w %								
	X 2016 IX 2016	-0,1	0,5	0,4	0,7	-0,1	-0,2	-0,5
	X 2016 X 2015	-1,3	-2,5	-1,2	1,1	-3,1	-0,5	-3,4

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące		Mieszanka T2 / ceny targ. Żyta	DKA – Starter / ceny targ. pszenicy	Provit / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka B	Ceny skupu trzody / Provit	Ceny skupu trzody / mieszanka T2	Ceny skupu drobiu / DKA – Starter
2015	VI	2,419	2,556	4,686	0,686	1,682	3,258	2,171
	VII	2,350	2,497	4,572	0,656	1,677	3,262	2,252
	VIII	2,315	2,511	4,509	0,652	1,666	3,245	2,255
	IX	2,221	2,429	4,308	0,660	1,756	3,405	2,166
	X	2,249	2,458	4,339	0,677	1,673	3,227	2,134
	XI	2,300	2,447	4,402	0,683	1,481	2,835	2,074
	XII	2,256	2,429	4,308	0,683	1,470	2,808	1,994
2016	I	2,216	2,391	4,227	0,676	1,522	2,904	1,967
	II	2,324	2,432	4,346	0,667	1,589	2,972	1,998
	III	2,308	2,351	4,307	0,648	1,644	3,068	2,053
	IV	2,341	2,371	4,354	0,630	1,611	2,997	2,015
	V	2,300	2,389	4,260	0,613	1,779	3,295	2,068
	VI	2,289	2,405	4,219	0,610	1,936	3,569	2,077
	VII	2,287	2,402	4,222	0,618	2,091	3,860	2,160
	VIII	2,414	2,460	4,463	0,640	2,091	3,866	2,160
	IX	2,258	2,437	4,210	0,684	2,081	3,881	2,056
	X	2,341	2,456	4,314	0,736	1,985	3,659	1,964

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

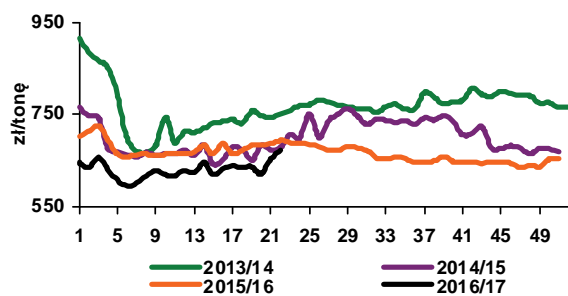
Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna			Jęczmień paszowy			Kukurydza paszowa			
	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Niemcy	Czechy	Słowacja	Węgry	Niemcy	
2015	VI	190	166	157	185	168	125	127	136	190
	VII	191	168	163	166	166	130	128	147	194
	VIII	178	165	161	156	158	131	125	147	200
	IX	173	164	153	155	157	130	135	142	188
	X	178	160	155	162	162	129	146	149	187
	XI	180	160	163	161	162	132	149	150	182
	XII	174	159	163	152	159	.	157	151	187
	I	163	158	156		151	126	149	144	186
2016	II	153	155	145	144	144	127	151	138	180
	III	157	147	137	144	142	123	154	140	180
	IV	153	139	139	143	140	122	137	144	184
	V	160	146	138	144	137	125	144	159	188
	VI	161	146	133	139	137	119	144	147	189
	VII	163	147	128	135	137	112	145	136	189
	VIII	168	136	.	135	142	110	.	133	182
	IX	161	141	133	129	137	107	.	128	154
	X	163	139	134	133	140	118	110	124	163
Zmiana w %										
X 2016 IX 2016		1,2	-1,4	0,8	3,1	2,2	10,3	X	-3,1	5,8
X 2016 X 2015		-8,4	-13,1	-13,5	-17,9	-13,6	-8,5	-24,7	-16,8	-12,8

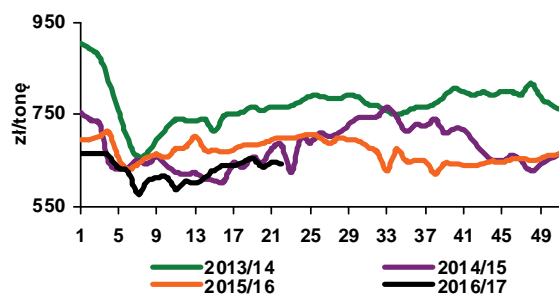
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych ZSRIR.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

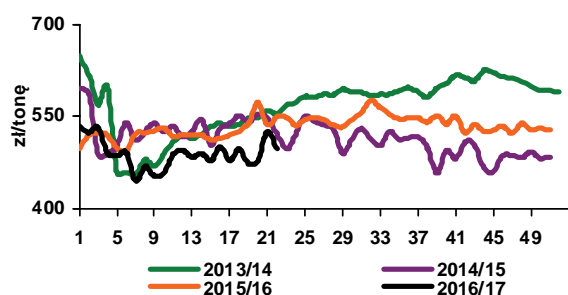
Rys. 1. Pszenica konsumpcyjna

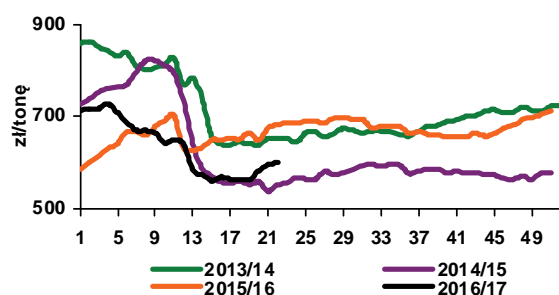
Rys. 2. Pszenica paszowa

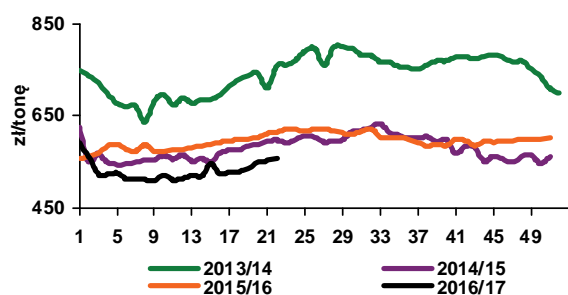
Rys. 3. Żyto paszowe

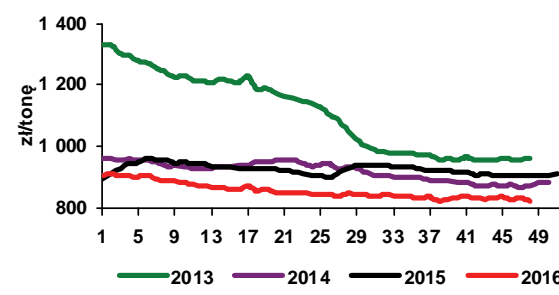
Rys. 4. Kukurydza paszowa

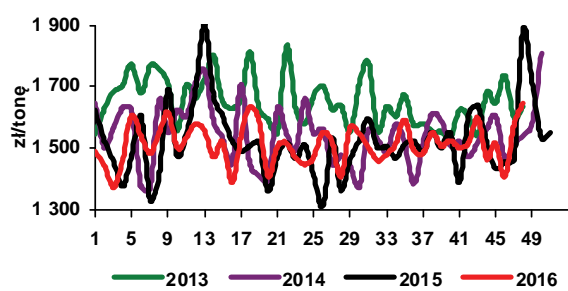
Rys. 5. Jęczmień paszowy

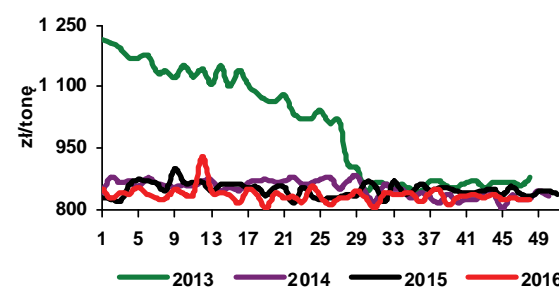
Rys. 6. Mąka pszenna piekarnicza (typ 750) w workach

Rys. 7. Mąka pszenna detaliczna (typ 500) poznańska

Rys. 8. Mąka żytnia piekarnicza (typ 580) w workach

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych ZSRIR.

Piotr Szajner

Kampania cukrownicza 2016/2017 przebiega bez zakłóceń w korzystnych warunkach pogodowych. Słoneczna pogoda i mała ilość opadów w pierwszej części zbiorów sprzyjała dużej zawartości cukru w korzeniach. Opady deszczu w końcu października i na początku listopada spowodują, że polaryzacja cukru obniży się. Zbiory buraków cukrowych zostały zakończone w trzeciej dekadzie listopada. Średnie plony są wysokie i szacowane są na ok. 65 ton/ha. Ocenia się, że

technologiczny plon cukru może wynieść ok. 10 ton/ha. Jeśli w dalszej części kampanii utrzymają się korzystne warunki pogodowe, to produkcja cukru w Polsce może wynieść 2000-2100 tys. ton, wobec 1465 tys. ton w poprzednim sezonie. Produkcja będzie znacznie większa od kwoty produkcyjnej (1405,6 tys. ton) i krajowego zapotrzebowania (1705 tys. ton). Wczesne rozpoczęcie kampanii ze względu na przewidywane duże zbiory buraków cukrowych spowodowało, że w okresie wrzesień-październik br. produkcja cukru wyniosła 871 tys. ton, wobec 426 tys. ton w analogicznym okresie 2015 r.

Na krajowym rynku utrzymują się wysokie ceny cukru, a decydują o tym wysokie ceny na światowym rynku. W październiku br. średnia cena zbytu cukru workowanego wyniosła 2,54 zł/kg i była o 5,0% wyższa niż przed miesiącem oraz o 25,1% wyższa niż przed rokiem. Cena zbytu cukru paczkowanego spadła o 5,2% w porównaniu do września do 2,71 zł/kg, ale w porównaniu z październikiem 2015 r. była o 28,4% wyższa. Cena detaliczna w tym czasie podniosła się o 5,1% do 3,17 zł/kg i była o 30,4% wyższa niż przed rokiem.

W ciągu trzech kwartałów 2016 r. eksport cukru wyniósł 351 tys. ton, w tym 211 tys. ton do UE. Podmioty sektora eksportują duże ilości, aby zmniejszyć zapasy i zwolnić powierzchnię magazynową pod dużą produkcję w kampanii 2015/2016. Na unijnym rynku największymi odbiorcami były: Niemcy (89 tys. ton), Litwa (21 tys. ton), Łotwa i Włochy (17 tys. ton) oraz Grecja i Węgry (po 16 tys. ton). W krajach UE eksporterzy uzyskiwali średnio ok. 519 EUR/tonę cukru. Spośród krajów trzecich największe

ilości cukru sprzedano do Izraela (39 tys. ton), Gruzji (17 tys. ton) oraz do Rosji i Kazachstanu (po 14 tys. ton). Ceny eksportowe na rynkach państw trzecich wyniosły ok. 412 EUR/tonę.

Import wyniósł w tym czasie 200 tys. ton cukru, w tym 59 tys. ton z krajów UE. Import cukru był duży, gdyż ze względu na krótką kampanię cukrowniczą 2015/2016 niektórzy producenci już w lutym br. rozpoczęli rafinację cukru surowego. Cukier do rafinacji importowano w lutym z Zimbabwe (25,6 tys. ton), w kwietniu z Mozambiku i Sudanu (po 25 tys. ton), a w czerwcu z Sudanu (25 tys. ton). Wzrost cen światowych spowodował, że koncerny cukrownicze jeszcze w sierpniu rafinowały cukier surowy, gdyż import z Mozambiku wyniósł 11 tys. ton, a z Zimbabwe 18 tys. ton. Ceny importowe wahały się w granicach 370-440 EUR/tonę. Spośród krajów członkowskich głównymi partnerami handlowymi były Niemcy i Szwecja (po 20 tys. ton), oraz Czechy i Dania (po 8 tys. ton). Średnia cena importowa z UE wyniosła 480 UR/tonę.

Na światowym rynku utrzymują się wysokie ceny cukru, ale w listopadzie zarysowała się spadkowa tendencja. Indeks światowych cen cukru wg FAO wyniósł w październiku 315,3 pkt., wobec 304,8 pkt. przed miesiącem oraz 197,4 pkt. przed rokiem. Według USDA ERS w listopadzie 2016 r. światowe ceny cukru spadły do 549 USD/tonę cukru białego i 458 USD/tonę cukru surowego. Wysokie ceny cukru będą utrzymywały się także w 2017 r., ze względu na mniejszą produkcję i presję popytu.

Tab. 1. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące		Eksport			Import		
		Ogółem	UE-28	kraje trzecie	ogółem	UE-28	kraje trzecie
2014	VIII	486,75	518,16	340,64	513,07	497,95	1021,08
	IX	467,23	516,43	351,80	516,85	477,55	819,24
	X	430,62	511,35	348,47	529,83	489,77	822,48
	XI	402,76	468,45	420,67	494,64	478,84	809,97
	XII	407,79	481,26	345,79	534,23	520,71	591,49
2015	I	418,23	449,93	368,09	489,06	481,60	691,67
	II	432,52	460,72	377,68	543,69	562,62	496,66
	III	418,88	448,92	377,34	589,43	582,54	624,53
	IV	418,65	444,97	357,70	406,73	463,59	398,55
	V	431,56	463,48	371,98	561,55	535,78	873,82
	VI	456,64	470,23	388,10	539,17	495,59	796,38
	VII	467,22	463,79	403,69	397,58	450,15	378,78
	VIII	489,97	476,80	373,61	494,96	475,37	801,02
	IX	507,03	500,13	360,53	519,57	488,06	789,55
	X	436,04	485,68	350,48	636,66	584,01	838,81
	XI	403,76	454,69	368,28	499,93	468,62	829,73
	XII	423,34	473,35	384,49	569,34	523,79	794,60
2016	I	474,95	515,83	370,79	536,67	504,33	764,04
	II	463,15	491,06	373,59	409,95	465,55	387,62
	III	466,08	501,12	368,66	494,44	464,10	722,21
	IV	478,85	510,90	417,39	416,41	484,28	407,62
	V	486,79	547,04	399,09	653,33	617,95	702,06
	VI	485,13	521,99	417,31	457,43	576,30	455,68
	VII	479,40	527,39	422,79	528,41	503,14	671,24
	VIII	478,95	546,75	432,30	405,11	504,26	387,69
	IX	491,51	570,08	412,76	522,80	493,11	620,11

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

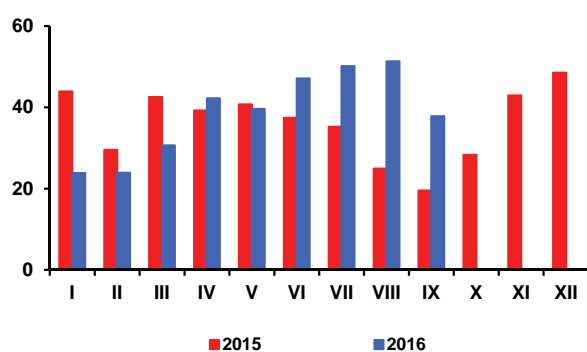
Tab. 2. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące		Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna
		Workowany	paczkowany		
2014	X	1,88	1,76	1,70	2,19
	XI	1,80	1,68	1,71	2,12
	XII	1,78	1,67	1,71	2,07
2015	I	1,81	1,74	1,69	2,04
	II	1,83	1,86	1,67	2,06
	III	1,81	1,88	1,67	2,10
	IV	1,81	1,84	1,63	2,12
	V	1,80	1,81	1,70	2,13
	VI	1,85	1,88	1,68	2,10
	VII	1,91	2,04	1,71	2,19
	VIII	1,97	2,14	1,71	2,29
	IX	1,99	2,16	1,72	2,39
	X	2,03	2,11	1,73	2,43
	XI	2,06	2,12	1,72	2,44
	XII	2,10	2,16	1,73	2,50
2016	I	2,25	2,32	1,78	2,46
	II	2,25	2,48	1,78	2,58
	III	2,21	2,51	1,74	2,70
	IV	2,26	2,49	1,78	2,74
	V	2,31	2,47	1,78	2,77
	VI	2,31	2,46	1,78	2,78
	VII	2,33	2,50	1,74	2,80
	VIII	2,40	2,88	1,74	2,97
	IX	2,42	2,86	1,73	3,12
	X	2,54	2,71	1,75	3,17

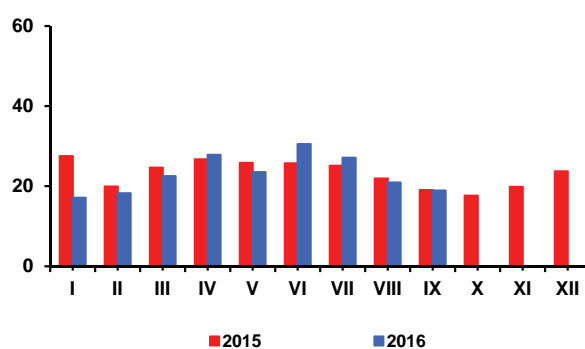
^a cenę referencyjną 404,4 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

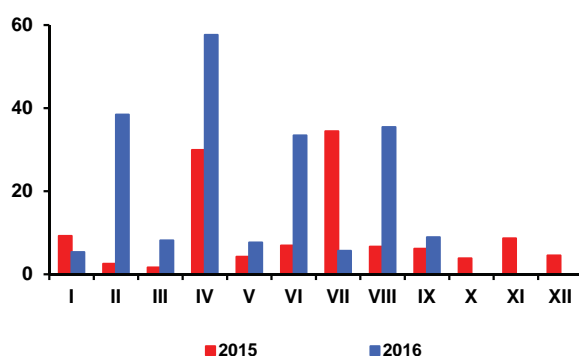
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

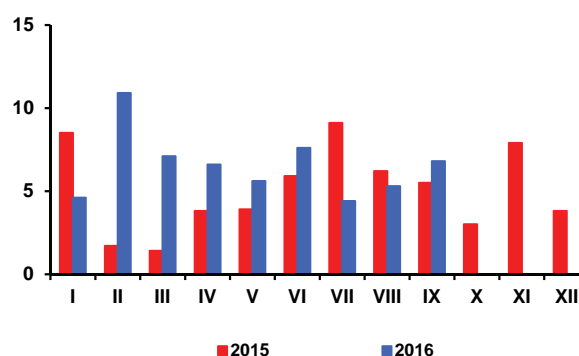
Rys. 2. Eksport do UE-28 (tys. ton)

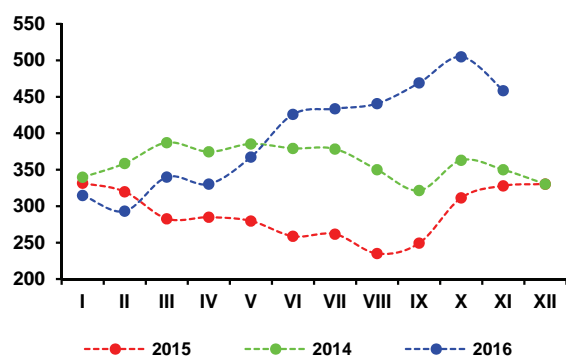
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

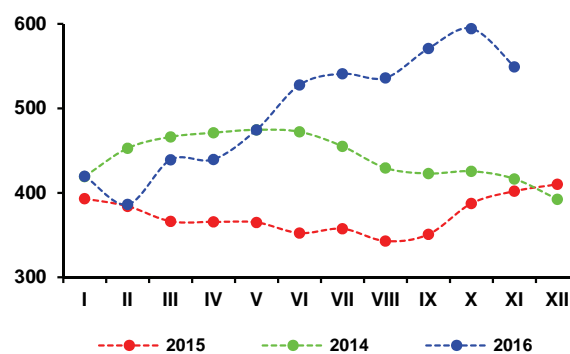
Rys. 4. Import z UE-28 (tys. ton)

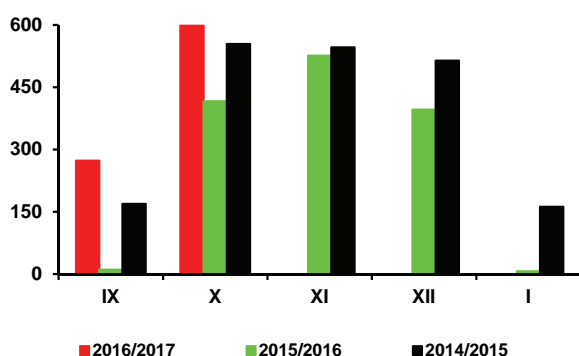
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 3. Produkcja cukru w okresie kampanii (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, ERS USDA, CAAC, GUS

Oil World podwyższył szacunki światowych zbiorów nasion 7 najważniejszych roślin oleistych w sezonie 2016/17 do 530,0 mln ton (o 3,8 mln ton wobec sierpnia). Najbardziej podniesiono szacunki zbiorów soi, głównie w wyniku poprawy prognoz zbiorów u kluczowego producenta na świecie, tj. w USA. Według aktualnych ocen światowe zbiory soi wzrosną do 333,6 mln ton (o 7,0%), nasion słonecznika do 46,8 mln ton (o 10,1%), bawełny do 38,7 mln ton (o 4,6%), orzeszków ziemnych do 30,0 mln ton (o 7,9%), ziaren palmowych do 15,9 mln ton (o 11,2%) i kopry do 4,6 mln ton (o 7,0%), przy spadku zbiorów rzepaku do 60,4 mln ton (o 5,6%). Ocenia się, iż światowe zasoby nasion oleistych wzrosną do 624,0 mln ton (o 4,1%), a ich zużycie do 525,9 mln ton (o 4,1%). W tej sytuacji zapasy nasion oleistych na koniec sezonu wyniosą 98,1 mln ton i będą o 4,4% większe, a wskaźnik zapasów do rocznego zużycia nasion oleistych zwiększy się do 18,7%, z 18,6% przed rokiem.

Sezon 2016/17 będzie czwartym z rzędu, w którym zmniejszą światowe zbiory rzepaku. W pierwszej połowie sezonu nastąpił spadek zbiorów niemalże u wszystkich kluczowych producentów rzepaku na półkuli północnej, tj. w UE-28 (o 10,6% do 20,0 mln ton), Chinach (o 25,0% do 6,0 mln ton), na Ukrainie (o 31,6% do 1,3 mln ton) i w Rosji (o 5,9% do 1,0 mln ton). Wyjątkiem był duży wzrost zbiorów w Indiach (o 12,5% do 6,3 mln ton) i niewielki w Kanadzie (o 0,6% do 18,5 mln ton). W drugiej połowie sezonu przewiduje się także istotny wzrost zbiorów w Australii (o 22,4% do 3,6 mln ton). Ocenia się, że w sezonie 2016/17 światowe zużycie rzepaku obniży się do 62,3 mln ton (o 2,5%), ale o 3,1% przekroczy jego produkcję. Dlatego globalne zapasy rzepaku na koniec sezonu zmniejszą się do 5,3 mln ton (o 14,4%), a wskaźnik zapasów do rocznego zużycia rzepaku obniży się do 8,7%, z 9,7% przed rokiem.

W następstwie spadku zbiorów ceny rzepaku w portach europejskich są wyższe niż przed rokiem. W październiku 2016 r. za rzepak płacono 431 USD/tonę (cif Hamburg), tj. tyle samo co przed miesiącem, ale o 6,2% więcej niż przed rokiem. Olej rzepakowy kosztował 899 USD/tonę (fob ex-mill Holandia) i był o 0,3% droższy niż przed miesiącem i o 13,8% droższy niż przed rokiem. Cena śrutu rzepakowego wyniosła 217 USD/tonę (fob ex-mill Hamburg) i była o 1,9% wyższa niż przed miesiącem, ale w porównaniu z listopadem poprzedniego roku była nadal o 6,1% niższa.

Wyższe są też ceny rzepaku na rynku krajowym. W listopadzie 2016 r., wg notowań MRiRW, zakłady tłuszczowe płaciły za rzepak średnio 1771 zł/tonę, tj. o 4,3% więcej niż przed miesiącem i o 10,3% więcej niż przed rokiem. Jednocześnie olej rzepakowy rafinowany niekonfekcjonowany sprzedawały po 3562 zł/t, tj. o 3,1% drożej niż przed miesiącem i o 13,7% drożej niż w listopadzie poprzedniego roku, a śrutę rzepakową po 815 zł/tonę, tj. o 0,6% taniej niż przed miesiącem i o 6,2% taniej niż przed rokiem.

Ewa Rosiak

Magdalena Bodyt

Produkcja głównych wyrobów przemysłu tłuszczowego w ciągu dziewięciu miesięcy 2016 r. była mniejsza niż przed rokiem. Duże i średnie zakłady przemysłu tłuszczowego (liczące 50 i więcej osób stałej załogi) wyprodukowały 778,2 tys. ton surowego oleju rzepakowego (o 3,7% mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku), z tego rafinowały 588,0 tys. ton (o 30,1% więcej). Produkcja margaryn wyniosła 218,0 tys. ton i była o 13,3% mniejsza.

Eksport surowców i produktów oleistych we wrześniu 2016 r. był mniejszy niż przed miesiącem. Zmalał także import nasion oleistych i margaryn, ale wzrósł przywóz śrut oleistych i olejów roślinnych. Od stycznia do września 2016 r. łącznie wywieziono: 260 tys. ton nasion oleistych, w tym 226 tys. ton rzepaku (o 72% mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku), 383 tys. ton olejów roślinnych, w tym 371 tys. ton oleju rzepakowego (o 5% mniej), 435 tys. ton śrut oleistych, w tym 404 tys. ton śrutu rzepakowego (o 30% mniej) i 90 tys. ton margaryn (o 3% mniej). Jednocześnie w tym samym okresie przywieziono: 2088 tys. ton śrut oleistych (o 15% mniej w relacji rok do roku), 477 tys. ton olejów roślinnych (o 19% więcej), w tym 122 tys. ton oleju rzepakowego (o 39% więcej), 541 tys. ton nasion oleistych (o 53% więcej), w tym 386 tys. ton rzepaku (dwa razy więcej) oraz 61 tys. ton margaryn (o 3% mniej).

W pierwszych dziesięciu miesiącach 2016 r., przy wzroście cen całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi średnio o 0,7% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku, ceny tłuszczów ogółem spadły o 2,4%, z tego ceny tłuszczów zwierzęcych obniżyły się o 3,9%, a tłuszczów roślinnych o 1,0%. Spadki cen tłuszczów zwierzęcych i roślinnych były głębsze niż stopa deflacji dla wszystkich towarów i usług, która wyniosła 0,8%. Masło potaniało o 3,8%, a „pozostałe tłuszcze zwierzęce” o 5,1%. Ceny margaryn obniżyły się o 1,7%, olejów roślinnych o 0,5%, a ceny oliwy z oliwek o 2,2% wzrosły.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych^a (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^b	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2014 I-XII	1 258 133	584 890	531 584	1 311 439	34,06	42,3	95,9
2015 I-XII	1 276 633	551 754	538 951	1 289 436	33,49	42,2	99,0
2015 IX	117 991	50 346	43 388	124 949	3,24	36,8	94,4
X	118 326	56 415	48 308	126 433	3,28	40,8	93,6
XI	108 690	49 680	51 570	106 800	2,77	47,4	101,8
XII	84 998	43 430	38 384	90 044	2,34	45,2	94,4
2016 I	82 459	42 446	39 574	85 331	2,21	48,0	96,6
II	93 392	50 741	48 053	96 080	2,49	51,5	97,2
III	81 096	56 692	45 780	92 008	2,39	56,5	88,1
IV	87 490	52 541	40 803	99 228	2,58	46,6	88,2
V	91 822	53 317	39 066	106 073	2,75	42,5	86,6
VI	47 919	59 767	70 960	36 726	0,95	148,1	130,5
VII	68 485	47 759	38 404	77 840	2,02	56,1	88,0
VIII	116 927	55 562	33 423	139 066	3,61	28,6	84,1
IX	108 614	58 143	27 393	139 364	3,62	25,2	77,9
Zmiany w %							
IX 2016 / VIII 2015	-7,1	4,6	-18,0	0,2	0,3	x	x
IX 2016 / IX 2015	-7,9	15,5	-36,9	11,5	11,7	x	x
IX 2016 / XII 2015	27,8	33,9	-28,6	54,8	54,7	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego^a (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2014 I-XII	1 258 133	138 549	515 708	880 974	22,88	41,0	142,8
2015 I-XII	1 276 633	107 591	511 104	873 120	22,68	40,0	146,2
2015 IX	117 991	12 271	42 077	88 185	2,29	35,7	133,8
X	118 326	15 133	47 033	86 426	2,24	39,7	136,9
XI	108 690	11 162	50 211	69 641	1,81	46,2	156,1
XII	84 998	7 917	37 463	55 452	1,44	44,1	153,3
2016 I	82 459	6 951	38 590	50 820	1,32	46,8	162,3
II	93 392	12 906	45 701	60 597	1,57	48,9	154,1
III	81 096	17 791	44 389	54 498	1,41	54,7	148,8
IV	87 490	13 871	39 673	61 688	1,60	45,3	141,8
V	91 822	13 565	37 714	67 673	1,76	41,1	135,7
VI	47 919	17 540	69 514	-4 055	-0,11	145,1	-1 181,6
VII	68 485	10 113	36 824	41 774	1,08	53,8	163,9
VIII	116 927	12 262	32 174	97 016	2,52	27,5	120,5
IX	108 614	17 216	26 068	99 763	2,59	24,0	108,9
Zmiany w %							
IX 2016 / VIII 2015	-7,1	40,4	-19,0	2,8	2,8	x	x
IX 2016 / IX 2015	-7,9	40,3	-38,0	13,1	13,1	x	x
IX 2016 / XII 2015	27,8	117,5	-30,4	79,9	79,9	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych ^a (tony)

Okres	Produkcja śrutu rzepakowej ^b	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
2014 I-XII	1 887 200	3 173 980	756 921	4 304 259	40,1	43,8
2015 I-XII	1 914 950	3 116 534	812 865	4 218 619	42,4	45,4
2015 IX	176 987	279 464	113 465	342 986	64,1	51,6
X	177 489	211 703	73 660	315 532	41,5	56,3
XI	163 035	169 189	62 456	269 768	38,3	60,4
XII	127 497	290 264	60 728	357 033	47,6	35,7
2016 I	123 689	278 265	49 664	352 290	40,2	35,1
II	140 088	287 673	46 163	381 598	33,0	36,7
III	121 644	238 169	43 085	316 728	35,4	38,4
IV	131 235	177 107	46 612	261 730	35,5	50,1
V	137 733	328 603	47 128	419 208	34,2	32,9
VI	71 879	252 421	32 899	291 401	45,8	24,7
VII	102 728	204 118	25 663	281 182	25,0	36,5
VIII	175 391	155 097	77 314	253 174	44,1	69,3
IX	162 921	166 789	66 836	262 874	41,0	62,0
Zmiany w %						
<u>IX 2016</u> VIII 2015	-7,1	7,5	-13,6	3,8	x	x
<u>IX 2016</u> IX 2015	-7,9	-40,3	-41,1	-23,4		
<u>IX2016</u> XII 2015	27,8	-42,5	10,1	-26,4	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 4. Krajowy bilans śrutu rzepakowej ^a (tony)

Okres	Produkcja ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
2014 I-XII	1 887 200	71 267	641 804	1 316 663	34,0	1847,5
2015 I-XII	1 914 950	54 380	762 518	1 206 812	39,8	2219,2
2015 IX	176 987	5 943	110 937	71 992	62,7	245,8
X	177 489	4 958	71 872	110 575	40,5	160,5
XI	163 035	2 668	60 997	104 706	37,4	155,7
XII	127 497	2 512	59 307	70 702	46,5	180,3
2016 I	123 689	6 533	46 722	83 499	37,8	148,1
II	140 088	3 533	41 492	102 129	29,6	137,2
III	121 644	2 698	37 816	86 526	31,1	140,6
IV	131 235	3 336	40 859	93 712	31,1	140,0
V	137 733	2 142	43 869	96 006	31,9	143,5
VI	71 879	2 606	30 750	43 735	42,8	164,4
VII	102 728	1 446	23 546	80 628	22,9	127,4
VIII	175 391	4 789	75 717	104 463	43,2	167,9
IX	162 921	6 118	63 564	105 475	39,0	154,5
Zmiany w %						
<u>IX 2016</u> VIII 2015	-7,1	27,7	-16,0	1,0	x	x
<u>IX 2016</u> IX 2015	-7,9	2,9	-42,7	46,5	x	x
<u>IX2016</u> XII 2015	27,8	143,6	7,2	49,2	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny^a (tony)

Okres	Produkcja ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2014 I-XII	421 390	84 537	121 851	384 076	9,98	28,9	109,7
2015 I-XII	404 575	87 235	133 357	358 453	9,31	33,0	112,9
2015 IX	32 284	7 109	10 543	28 850	0,75	32,7	111,9
X	39 480	8 552	16 191	31 841	0,83	41,0	124,0
XI	36 692	8 510	12 254	32 948	0,86	33,4	111,4
XII	30 171	8 104	12 118	26 158	0,68	40,2	115,3
2016 I	25 054	5 919	9 753	21 220	0,55	38,9	118,1
II	26 426	6 861	9 880	23 407	0,61	37,4	112,9
III	30 599	10 520	19 341	21 778	0,57	63,2	140,5
IV	23 446	6 559	10 136	19 869	0,52	43,2	118,0
V	24 244	6 526	8 744	22 026	0,57	36,1	110,1
VI	26 097	5 941	8 673	23 365	0,61	33,2	111,7
VII	16 537	4 610	6 845	14 302	0,37	41,4	115,6
VIII	21 242	6 838	9 837	18 243	0,47	46,3	116,4
IX	24 316	6 750	7 053	24 013	0,62	29,0	101,3
Zmiany w %							
IX 2016 VIII 2015	14,5	-1,3	-28,3	31,6	31,9	x	x
IX 2016 IX 2015	-24,7	-5,1	-33,1	-16,8	-17,3	x	x
IX 2016 XII 2015	-19,4	-16,7	-41,8	-8,2	-8,8	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenica	Relacja cen
2014 I-XII	1320	684	1,93
2015 I-XII	1505	668	2,25
2015 X	1594	661	2,41
XI	1605	672	2,39
XII	1667	678	2,46
2016 I	1684	669	2,52
II	1690	642	2,63
III	1672	630	2,65
IV	1695	624	2,72
V	1757	625	2,81
VI	1769	634	2,79
VII	1566	619	2,53
VIII	1576	595	2,65
IX	1629	612	2,66
X	1698	610	2,66
Zmiany w %			
X 2016 IX 2016	4,2	-0,3	x
X 2016 X 2015	1,9	-10,0	x
X 2016 XII 2015	6,5	-7,7	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII, IX dane GUS, pozostałe miesiące – dane MRiRW

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

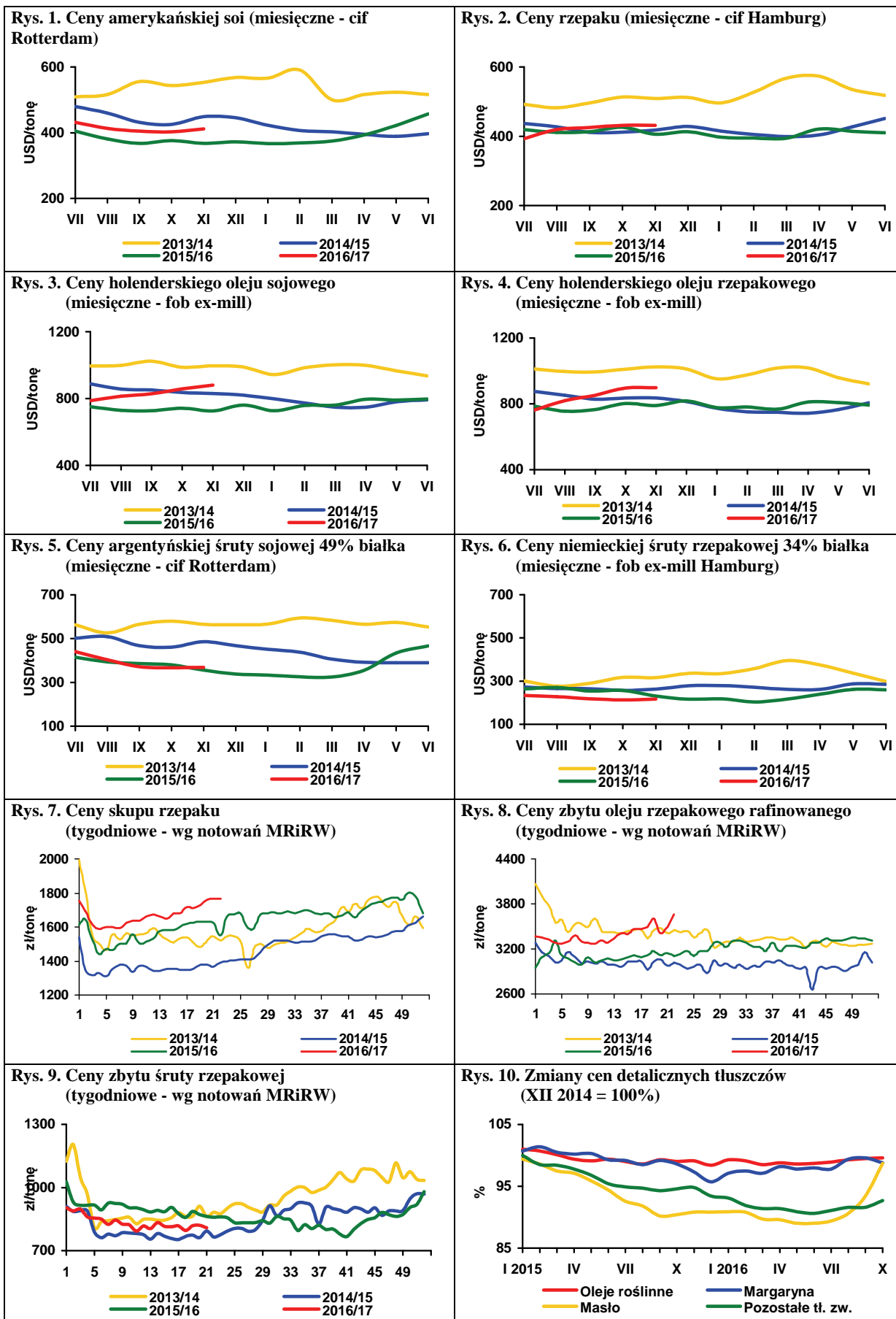
Tab. 7. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/litr/kg)

Okres	Ceny zbytu				Ceny detaliczne			
	olej rzepakowy za 1 l	masmix za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	olej rzepakowy za 1 l	masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2014 I-XII	5,24	6,65	17,05	6,15	6,33	13,80	23,00	7,44
2015 I-XII	5,46	6,38	15,15	5,72	5,90	13,20	20,65	6,88
2015 X	5,52	6,43	15,05	5,65	5,83	12,90	19,85	6,84
XI	5,54	6,42	15,24	5,62	5,84	13,03	19,90	6,80
XII	5,43	6,36	15,19	5,59	5,82	12,90	19,90	6,76
2016 I	4,65	6,35	14,95	5,56	5,9	12,95	19,80	6,72
II	4,68	6,32	14,63	5,59	5,18	12,83	19,80	6,64
III	4,71	6,23	14,26	5,58	5,76	12,95	19,50	6,64
IV	4,75	6,15	13,82	5,46	5,81	12,95	19,20	6,60
V	4,68	6,23	13,71	5,45	5,79	12,95	19,10	6,64
VI	4,97	6,3	14,3	5,5	5,81	12,93	19,15	6,52
VII	4,88	6,27	15,48	5,54	5,82	12,93	19,45	6,48
VIII	4,95	6,17	16,33	5,60	5,83	12,88	20,15	6,48
IX	4,87	6,28	17,81	5,64	5,90	12,95	20,95	6,48
X	4,82	6,48	19,05	5,64	5,91	5,19	4,51	1,64
Zmiany w %								
X 2016 IX 2016	-1,0	3,2	7,0	0,0	0,2	-59,9	-78,5	-74,7
X 2016 X 2015	-12,7	0,8	26,6	-0,2	1,4	-59,8	-77,3	-76,0
X 2016 XII 2015	-11,2	1,9	25,4	0,9	1,5	-59,8	-77,3	-75,7

^a masło świeże o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% masy

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, MRiRW i GUS.

Według szacunków World Potato Markets z końca listopada produkcja ziemniaków jadalnych (bez sadze- niaków i ziemniaków skrobiowych) w UE-5 (Niemcy, Belgia, Francja, Holandia i Wielka Brytania) w 2016 r. wyniosła 24,55 mln ton i była o 3% mniejsza niż w roku poprzednim. Spadek ten był konsekwencją znacznie niższych plonów (średnio o 7,5%), gdyż areał uprawy był większy niż w 2015 r. Najbardziej, bo aż o 12% obniżyła się produkcja ziemniaków w Holandii. Mniejsze spadki zanotowano w Wielkiej Brytanii (o 5%), we Francji (o 2,3%) i Belgii (o 1,5%). Natomiast w Niemczech zbiory były większe o 1,4%.

Sytuacja na europejskim rynku ziemniaków jest dość napięta, a ceny w poszczególnych krajach zróżnicowane. Z powodu niekorzystnych warunków agrometeorologicznych w okresie wegetacji i zbiorów jakość zebranych bulw jest często nienajlepsza. Dotyczy to zwłaszcza Belgii, Francji i Holandii. Na rynek, jak też do przechowywania trafiają ziemniaki o zróżnicowanej jakości. Przy czym jakościowo dobrych ziemniaków jest wyraźnie za mało zwłaszcza dla przetwórstwa. Są obawy, że w dalszej części sezonu jakość przechowywanych ziemniaków może się jeszcze pogorszyć, a podaż, zwłaszcza do przetwórstwa spożywczego może być niewystarczająca. W konsekwencji ceny na zachodnioeuropejskich rynkach są wysokie z tendencją wzrostową.

We Francji ziemniaki jadalne najbardziej popularnych, tańszych odmian, w zależności od wielkości bulw i wielkości opakowania, na początku listopada. kosztowały od 285 do 385 euro/t i były o około 50% droższe niż przed rokiem, a w porównaniu z sezonem 2014/15 wzrost ten 3-krotny. Ceny ziemniaków typu premium (odmiany Agata, Charlotta i Various) w opakowaniach 2,5 i 12,5 kg w ostatnim miesiącu nie zmieniły się i kosztowały od 560 do 750 euro/t, tj. o ok. 15% więcej niż roku ubiegłym, ale były 2-krotnie droższe niż przed dwoma laty. Ceny ziemniaków do przetwórstwa wzrosły w okresie ostatniego miesiąca aż o 20-25% do 250 euro/t, wobec 95-120 euro/t w roku ubiegłym i zaledwie 15-20 EUR/t w 2014 r.

Na rynku niemieckim ceny ziemniaków jadalnych w końcu listopada 2016 r. wynosiły ok. 173 euro/t, wobec 187 euro/t w roku ubiegłym i 62-68 euro/t w analogicznym okresie 2014 r. Ceny ziemniaków z przeznaczeniem na frytki i chipsy w Dolnej Saksonii wynosiły 170-200 euro/t, wobec 110-130 euro/t w końcu listopada 2015 r. i 20-35 euro/t dwa lata wcześniej. W Bawarii ceny ziemniaków do przetwórstwa spożywczego były o ok. 25% wyższe niż poprzednim roku i wynosiły 175-190 euro/t.

W Belgii ceny ziemniaków do przetwórstwa spożywczego w obrocie wolnorynkowym tylko w ciągu ostatniego miesiąca wzrosły o prawie 40% do ok. 250 euro/t i były 2,5-krotnie wyższe niż w roku ubiegłym. W Holandii ceny ziemniaków w październiku wzrosły przynajmniej o 20%, do 220-260 euro/t, wobec 110-135 euro/t w analogicznym okresie 2015 r. i zaledwie 20-40 euro/t dwa lata wcześniej.

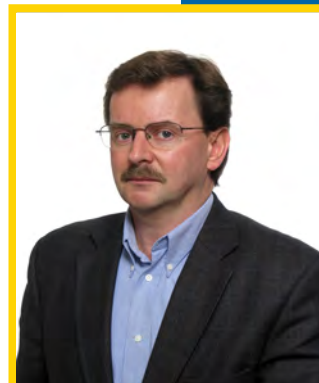
Również w Wielkiej Brytanii w ostatnim miesiącu miał miejsce znaczący wzrost cen ziemniaków (o ponad 20%), które w końcu listopada wynosiły 265-270 euro/t, a w odniesieniu do 2014 r. wzrost ten był prawie 3-krotny.

Ceny ziemniaków do przetwórstwa spożywczego w kontraktach terminowych na kwiecień 2017 r. od miesiąca utrzymują się powyżej 250 euro/t i są o ponad 50% wyższe niż w roku poprzednim. Wysoki poziom cen ziemniaków utrzyma się do nowych zbiorów.

Ostatnie tygodnie przyniosły nieznaczny wzrost cen ziemniaków na polskich rynkach hurtowych. W tzw. dużym hurcie, w końcu listopada za ziemniaki pakowane w 15 kg worki w województwie łódzkim płacono od 0,20 do 0,30 zł/kg, bulwy bardzo dobrej jakości z przeznaczeniem na eksport były nieco droższe. Nieco wyższe ceny były na Kujawach i w Wielkopolsce (0,26-0,35 zł/kg).

Średni poziom cen ziemniaków na rynkach hurtowych w ostatnim tygodniu listopada wyniósł 0,48 zł/kg, wobec 0,73 zł/kg w analogicznym okresie 2015 r. Krajowe ziemniaki w Broniszach osiągały cenę 0,32-0,70 zł/kg, w Rzeszowie 0,46-0,50 zł/kg, w Poznaniu i Lublinie 0,40-0,60 zł/kg, w Łodzi 0,33-0,73 zł/kg, a w Kaliszu 0,33-0,40 zł/kg.

Mimo niskich cen wśród producentów ziemniaków i handlowców panuje umiarkowany optymizm. Z powodu spadku zbiorów na unijnym rynku mogą wystąpić niedobory dobrej jakości ziemniaków, zwłaszcza w drugiej połowie sezonu, głównie z przeznaczeniem do przetwórstwa spożywczego. Na polskim rynku są znaczące nadwyżki ziemniaków. Jednak ze względu na obostrzenia fitosanitarne oraz sceptyczne nastawienie zachodnioeuropejskich importerów, przypuszczalnie w niewielkim stopniu ziemniaki z Polski wypełnią niedobory w Europie Zachodniej. Wprawdzie przewiduje się kilkukrotny wzrost eksportu ziemniaków z Polski (do 60-70 tys. ton), co w niewielkim stopniu wpłynie to na sytuację rynkową w UE, ale może korzystnie oddziaływać na wzrost cen na polskim rynku.

**Wiesław
Dzwonkowski**

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków				Produkcja skrobi ziemniaczanej			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
I	31 700	50 300	64 000	62 500	777	140	184	221
II	59 000	48 400	59 400	69 800	-	141	182	274
III	52 200	61 000	75 600	69 500	-	100	270	248
IV	77 400	58 900	74 800	71 800	-	198	257	143
V	68 000	48 300	62 600	45 500	-	268	160	168
VI	42 800	56 700	58 300	58 800	-	77	187	233
VII	43 500	55 900	54 900	48 700	-	114	100	52
VIII	78 100	92 500	86 100	138 800	1 463	2 369	2 673	10 030
IX	225 100	318 100	289 000	349 800	27 800	39 274	36 562	48 727
X	328 200	350 200	328 100	356 000	43 925	46 459	52 406	
XI	172 100	260 800	238 400		21 775	38 522	38 997	
XII	77 900	113 100	83 800		6 091	8 527	3 636	
RAZEM	1 256 000	1 514 200	1 475 000	1 271 200	101 831	135 808	135 614	60 069

Źródło: Dane GUS

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	Susze
2009 I-XII	2 673	2 078	35 609	47 156	151	46 568	3 991	108 414	18 167	7 706
2010 I-XII	1 637	1 803	39 794	54 626	134	44 623	10 058	118 614	20 716	7 388
2011 I-XII	2 914	1 703	69 426	34 546	14 325	46 229	10 374	131 809	22 333	9 297
2012 I-XII	2 023	2 457	46 076	72 333	9 917	41 193	14 989	153 610	30 732	17 989
2013 I-XII	1 990	2 887	41 247	61 186	18 468	41 925	16 318	175 920	31 064	16 390
2014 I-XII	1 247	3 806	36 259	57 730	10 921	41 368	9 555	167 158	30 775	16 736
2015 I-XII	1 201	1 666	13 656	82 505	14 331	42 007	9 990	159 341	37 518	20 829
2015 I	26	235	1 620	7 157	855	3 083	632	10 948	1 810	1 758
II	97	287	1 406	7 635	845	3 433	635	10 498	2 226	2 124
III	110	350	1 871	5 623	845	3 511	737	13 162	3 191	1 887
IV	137	311	1 336	5 915	889	4 248	829	12 712	3 067	2 214
V	120	215	1 045	4 983	1 150	3 528	665	12 691	3 057	2 318
VI	363	236	312	5 966	1 241	3 447	692	15 109	3 841	1 726
VII	91	17	584	7 689	1 650	3 508	1 034	16 891	3 349	1 293
VIII	83	2	341	7 381	1 689	2 945	819	15 070	2 848	1 264
IX	73	7	962	8 384	1 491	3 535	950	14 057	3 810	1 771
X	40	2	1 949	7 429	979	3 885	908	13 017	3 122	1 461
XI	31	2	1 065	7 982	1 083	3 879	981	12 047	3 149	1 556
XII	31	2	1 165	6 362	1 613	3 006	1 109	13 139	4 049	1 456
2016 I	46	23	1 320	5 465	834	3 768	717	10 497	2 892	2 172
II	76	23	2 471	5 891	781	4 421	788	11 165	3 068	2 097
III	52	277	1 755	6 543	959	4 775	771	13 748	3 646	1 948
IV	100	301	1 460	9 026	1 069	3 880	938	12 229	3 168	1 369
V	92	3	826	7 965	336	3 801	839	14 948	3 364	1 583
VI	557	2	473	10 856	507	211	569	16 547	3 140	1 192
VII	125	2	318	6 438	1 408	3 369	821	16 191	3 201	1 042
VIII	54	1	602	5 664	1 503	5 177	821	16 946	3 697	1 376
IX	49	1	982	9 299	1 576	6 400	882	14 293	2 635	1 886

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze			
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	Susze	
2009	I-XII	42 996	15 660	80 878	10 347	61 991	147 459	75 593	42 315	3 556	1 996
2010	I-XII	48 353	29 761	157 323	9 828	81 482	180 352	63 478	41 595	5 714	875
2011	I-XII	49 240	20 173	174 105	11 235	97 528	242 516	77 888	52 352	8 596	3 103
2012	I-XII	35 670	14 719	76 107	11 466	72 918	257 295	90 269	35 304	8 829	2 661
2013	I-XI	32 728	17 802	55 038	11 817	111 666	233 318	85 496	48 370	8 456	2 972
2014	I-XII	55 262	21 373	119 731	10 161	135 560	210 964	76 301	66 083	8 905	3 088
2015	I-XII	28 911	14 272	103 270	14 882	155 473	182 899	78 359	56 782	7 302	11 271
2015	I	81	296	9 460	914	12 734	12 493	6 653	3 521	673	794
	II	400	45	4 701	910	12 698	15 676	6 388	4 549	518	1 161
	III	1 640	1 814	8 393	986	12 382	14 568	6 841	4 474	601	1 333
	IV	5 517	10 576	15 865	1 002	12 829	14 494	7 444	4 361	539	1 521
	V	17 775	445	21 054	798	12 065	16 225	6 199	4 642	677	1 156
	VI	2 695	80	10 020	929	13 067	18 132	5 972	5 883	309	1 770
	VII	4	7	6 421	1 166	14 140	19 224	6 588	5 119	827	1 368
	VIII	4	10	1 596	1 375	12 708	12 884	5 523	4 885	766	256
	IX	27	3	6 575	1 963	12 564	16 717	7 160	6 238	606	445
	X	451	3	7 635	1 670	13 046	15 286	6 436	4 768	580	624
	XI	102	522	4 906	2 085	13 409	12 862	6 048	4 499	665	345
	XII	217	470	6 644	1 084	13 832	14 338	7 105	3 842	540	497
2016	I	114	741	7 348	1 249	13 021	13 819	5 618	4 887	580	1 264
	II	898	909	6 502	1 741	12 997	13 707	6 185	4 096	496	1 357
	III	2 011	5 106	8 559	1 446	14 537	16 960	6 934	5 955	523	1 712
	IV	9 665	12 043	13 645	1 149	14 412	17 676	6 661	6 374	736	982
	V	17 682	1 433	23 015	1 063	15 114	16 419	6 791	6 097	712	1 244
	VI	2 903	25	14 672	1 093	6 050	18 378	6 334	6 555	643	577
	VII	9	0	6 060	1 290	11 986	19 111	6 056	7 682	958	1 554
	VIII	16	0	1 756	1 555	10 470	15 096	6 378	6 889	1 093	1 969
	IX	10	-	2 962	1 245	10 370	14 438	6 987	7 305	583	427

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

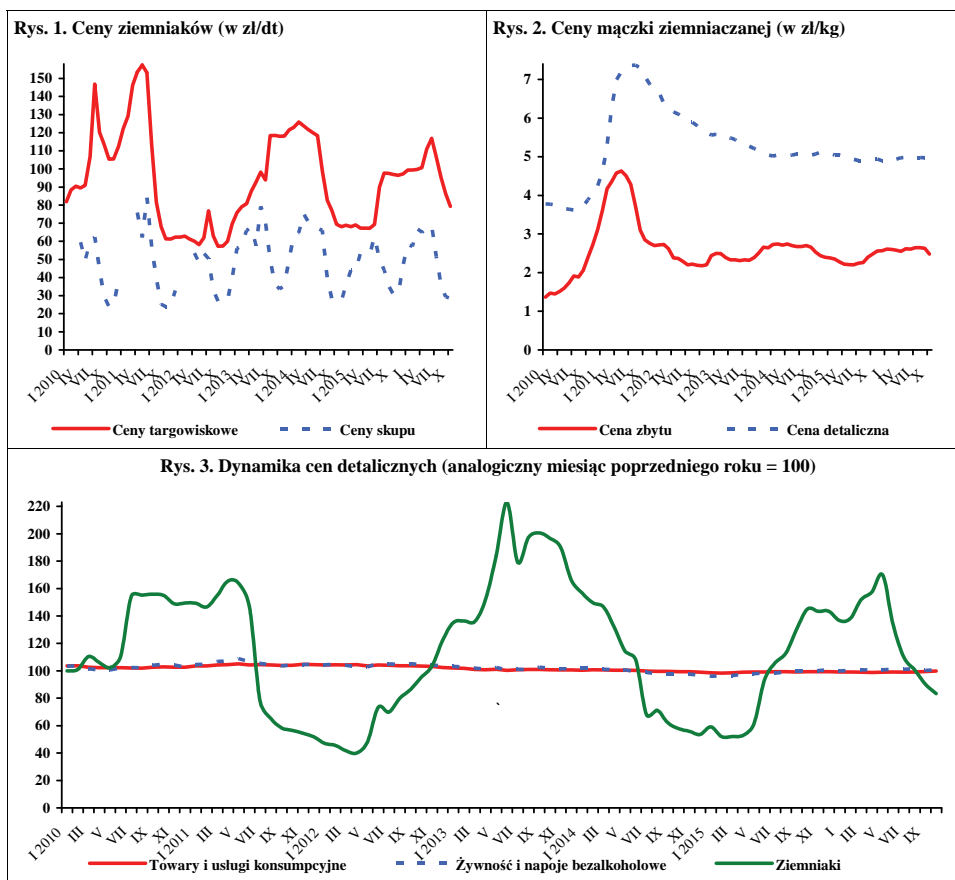
Wyszczególnienie	Rodzaj	X	VIII	IX	X	Wskaźnik zmian cen	
		2015	2016	2016	2016	roczny	miesięcz.
	Ceny	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%
Ziemniaki	skupu	30,8	35,5	29,3	28,4	92,2	96,9
	targowiskowa	96,9	95,5	86,2	79,3	81,8	92,0
	detaliczna (zł/kg)	1,16	1,16	1,06	0,97	83,6	91,5
	importowa	86,4	102,1	84,8	.	93,3	83,1
	eksportowa	71,2	97,7	70,5	.	70,8	72,2
Relacje cen	skup / targowisko	0,32	0,37	0,34	0,36	112,7	105,4
	targowisko / detal	0,84	0,82	0,81	0,82	97,9	100,5
	skup / detal	0,27	0,31	0,28	0,29	110,3	105,9
Skrobia ziemniaczana	zbytu (zł/kg)	2,48	2,65	2,63	2,48	100,0	94,3
	detaliczna (zł/kg)	4,93	4,98	4,97	4,99	101,2	100,4
Frytki	detaliczna (zł/kg)	8,70	8,44	8,42	8,38	96,3	99,5
Chipsy	detaliczna (zł/kg)	35,20	35,50	35,20	35,30	100,3	100,3
Kopytka	detaliczna (zł/kg)	10,00	9,80	9,80	9,86	98,6	100,6

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Wyszczególnienie		2015	2016			wsk. zmian cen	
		październik	sierpień	wrzesień	październik	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	103,4	105,0	102,7	92,5	89,5	90,1
2	Kujawsko-pomorskie	94,7	91,9	86,3	82,7	87,3	95,9
3	Lubelskie	98,9	105,5	83,8	73,6	74,4	87,8
4	Lubuskie	96,4	90,0	100,0	93,9	97,3	93,9
5	Łódzkie	85,1	87,4	74,9	66,7	78,4	89,1
6	Małopolskie	82,5	92,9	77,2	71,7	87,0	93,0
7	Mazowieckie	116,1	87,2	78,1	72,5	62,5	92,8
8	Opolskie	107,1	104,0	91,5	84,7	79,1	92,6
9	Podkarpackie	90,9	107,4	100,6	85,7	94,3	85,2
10	Podlaskie	108,0	104,8	78,4	69,1	64,0	88,1
11	Pomorskie	95,7	90,1	93,3	93,5	97,7	100,3
12	Śląskie	94,5	89,4	83,9	75,6	80,0	90,1
13	Świętokrzyskie	78,0	78,6	70,4	59,2	75,9	84,1
14	Warmińsko-mazurskie	114,9	.	101,2	90,5	78,8	89,4
15	Wielkopolskie	92,7	.	90,4	89,7	96,8	99,3
16	Zachodniopomorskie	97,0	109,4	107,0	96,8	99,8	90,4
	maksimum	116,1	109,4	107,0	96,8	X	
	minimum	78,0	78,6	70,4	59,2		
	różnica w %	48,9	39,2	51,9	63,4		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

W listopadzie 2016 r., w porównaniu z październikiem br., w skupie na rynku produktów świeżych wyższe były ceny pomidorów spod osłon (o 22%), kalafiorów gruntowych (o 67%), a obniżyły się ceny skupu kapusty białej (o 11%), pieczarek i buraków ćwikłowych (po 6%) oraz cebuli i marchwi (po 2%). W zakładach przetwórczych spadły ceny skupu cebuli obieranej (o 2%) i kalafiorów różyczkowanych (o 6%), a wzrosły ceny skupu brokułów różyczkowanych (o 4%). Stabilne były ceny kapusty białej, marchwi na kostkę i buraków. W firmach skupujących warzywa na eksport podniosły się ceny skupu marchwi (o 4%), ziemniaków (o 2%) i selerów (o 1%), a obniżyły się ceny skupu kapusty czerwonej (o 15%), pietruszki (o 6%) i cebuli (o 3%). Stabilne były ceny kapusty pekińskiej, kapusty białej i buraków ćwikłowych. W handlu hurtowym wzrosły ceny buraków ćwikłowych (o 4%), pomidorów spod osłon (o 31%) i ogórków spod osłon (o 27%), a obniżyły się jedynie ceny marchwi (o 1%). Nie zmieniły się ceny kapusty białej i cebuli.

W relacji do listopada 2015 r. na rynku krajowym, w eksporcie i w przetwórstwie (w zależności od kierunku zagospodarowania) spadły ceny buraków ćwikłowych (o 30-43%), cebuli (o 52-57%), kapusty białej (o 58-68%) i marchwi (o 29-54%). Na rynkach hurtowych obniżyły się ceny buraków ćwikłowych (o 20%), marchwi (o 43%), cebuli (o 47%), kapusty białej (o 58%). Wzrosły ceny hurtowe ogórków spod osłon (o 46%) oraz pomidorów spod osłon (o 16%).

W październiku br., w stosunku września br., wzrosły ceny detaliczne pomidorów (o 18%), ogórków gruntowych (o 74%), papryki (o 14%), a zmalały ceny kapusty białej (o 22%), cebuli (o 10%), porów (o 1%), marchwi (o 6%) i buraków ćwikłowych (o 4%). W relacji do cen detalicznych z października 2015 r. wzrosły ceny porów (o 4%), ogórków gruntowych (o 16%) i papryki (o 1%), a spadły ceny kapusty białej (o 27%), pieczarek (o 1%), cebuli (o 14%), selerów (o 18%), buraków ćwikłowych (o 8%), marchwi (o 16%) i kalafiorów (o 14%).

We wrześniu br., w stosunku do września 2015 r., w średnich i dużych zakładach przetwórczych zwiększyła się produkcja warzyw mrożonych (o 39%), a obniżyła się produkcja marynat (o 28%), soku pomidorowego (o 21%) i konserw warzywnych (o 20%).

Eksport warzyw świeżych we wrześniu br. wyniósł 45,8 tys.t, a jego wartość 28,3 mln EUR. W porównaniu z wrześniem ub.r. wolumen sprzedanych warzyw świeżych wzrósł o 8%, a jego wartość zmalała o 14%. Do zwiększenia wolumenu eksportu przyczyniło się

Paweł Kraciński

Tomasz Smoleński

podwyższenie sprzedaży ogórków (o 30%), kapusty (o 48%), marchwi (o 29%) i kalafiorów (o 71%). W tym samym czasie wyeksportowano 53,6 tys.t przetworów warzywnych o wartości 40,7 mln EUR. W stosunku do września ub.r. wolumen eksportu przetworów warzywnych zmniejszył się o 10%, a jego wartość o 5%. W porównaniu z wrześniem ub.r. zmniejszono sprzedaż zagraniczną konserw (o 21%), suszy (o 47%), marynat (o 7%) i mrożonek (o 1%).

We wrześniu br. zaimportowano 12,1 tys.t warzyw świeżych o wartości 9,8 mln EUR. W relacji do września ub.r. import warzyw świeżych obniżył się o 35%, a jego wartość o 18%. Spadek wolumenu importu spowodowany był zmniejszonym przywozem kapusty białej (o 99%), marchwi (o 77%), czosnku (o 40%), papryki (o 2%) i cebuli (o 8%). Wolumen importu przetworów warzywnych wyniósł 23,1 tys.t, a jego wartość 24,4 mln EUR. W stosunku do września 2015 r. wolumen importu przetworów warzywnych spadł o 2%, a jego wartość o 1%. Mniej zaimportowano marynat (o 16%) i konserw (o 2%).

We wrześniu br., dodatnie saldo handlu zagranicznego całego sektora warzywniczego wyniosło 34,8 mln EUR. Dodatkowo zarejestrowano zarówno w obrocie świeżymi warzywami (18,5 mln EUR), jak i w obrocie przetworami warzywnymi (16,3 mln EUR). W okresie I-IX 2016 r. ujemne saldo w handlu warzywami i ich przetworami wyniosło 1,1 mln euro, wobec zerowego w analogicznym okresie roku poprzedniego. Zarówno wartość eksportu (562,7 mln euro), jak i importu (563,8 mln euro) zwiększyła się o 3%.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania ^c	Ogórki do kwaszenia ^c	Pomidory gruntowe ^c	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szkl.)	Pieczarki
2015 XI	0,94	1,85	0,77	1,12	0,71	-	-	-	3,76	1,99	4,59
XII	0,95	1,90	0,87	1,14	0,77	-	-	-	3,90	1,89	4,66
2015 I-XII	0,85	1,62	0,85	1,29	0,65	2,30	1,65	1,02	3,93	1,88	4,94
2016 I	0,93	1,89	0,94	1,22	0,75	-	-	-	-	-	4,75
II	1,02	1,90	1,04	1,27	0,79	-	-	-	-	-	4,56
III	1,04	1,87	0,89	1,25	0,77	-	-	-	10,00	-	4,57
IV	1,18	1,88	0,85	1,25	0,77	-	-	-	7,42	-	4,53
V	1,26	1,94	0,84	1,35	0,82	-	-	-	3,30	-	4,63
VI	1,35	2,21	0,83	1,38	0,90	-	-	-	2,32	-	4,92
VII	1,18	2,37	0,50	1,09	0,78	1,53	0,88	-	2,39	2,13	4,78
VIII	0,74	2,10	0,30	0,64	0,55	1,55	0,92	-	2,45	2,16	5,45
IX	0,59	1,73	0,34	0,57	0,50	-	1,64	-	2,21	1,67	5,08
X	0,41	1,46	0,28	0,53	0,48	-	-	-	3,17	1,74	5,23
XI	0,40	1,36	0,25	0,52	0,45	-	-	-	3,86	2,90	4,93
XI 2016 X 2016	98	93	89	98	94	x	x	x	122	167	94
XI 2016 XI 2015	43	74	32	46	63	x	x	x	103	146	107

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSRIR MRiRW, ^c za główkę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew na kostkę	Buraki	Groszek zielony	Fasola szparag. ^a	Brokuly różyczk. ^a	Kalafiori różyczk. ^a	Ogórki do konserw. ^a	Pomidory do mrożenia ^a	Pomidory do tloczenia ^a
2015 XI	1,35	0,74	0,35	0,44	-	-	1,80	1,38	-	-	-
XII	1,22	0,77	0,34	0,46	-	-	-	-	-	-	-
2015 I-XII	1,07	0,59	0,31	0,41	1,15	0,74	1,74	1,20	2,14	0,64	0,35
2016 I	1,30	-	-	0,47	-	-	-	-	-	-	-
II	1,35	-	-	0,48	-	-	-	-	-	-	-
III	1,15	-	-	0,48	-	-	-	-	-	-	-
IV	1,16	0,98	0,29	0,50	-	-	-	-	-	-	-
V	1,14	0,94	0,30	0,45	-	-	-	-	-	-	-
VI	1,11	-	-	-	1,14	-	1,80	1,35	1,90	-	-
VII	0,98	-	-	-	1,22	0,77	1,83	1,34	1,88	-	-
VIII	0,77	-	-	0,25	-	0,76	1,72	1,23	1,32	0,58	0,37
IX	0,61	0,20	0,27	0,25	-	0,73	1,67	1,18	-	0,58	0,30
X	0,63	0,21	0,25	0,25	-	-	1,68	1,22	-	0,61	-
XI	0,62	0,25	0,25	0,25	-	-	1,74	1,15	-	-	-
Wskaźnik zmian w %											
XI 2016 X 2016	98	119	100	100	x	x	104	94	x	x	x
XI 2016 XI 2015	46	34	71	57	x	x	97	83	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory spod osłon	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki ćwikłowe	Ziemniaki
2015 IX	3,03	1,60	2,23	0,83	1,12	3,24	1,38	3,60	2,00	0,79	2,00	0,64	-
X	4,04	-	1,10	0,74	1,35	3,50	-	-	1,95	0,78	1,75	0,54	0,50
XI	4,20	-	0,96	0,74	1,30	-	1,05	2,70	1,85	0,77	1,80	0,50	0,40
XII	-	-	1,03	0,73	1,30	-	1,07	2,87	1,85	0,78	1,80	0,55	0,55
2015 I-XII	2,84	1,41	1,28	0,72	0,91	3,82	1,10	2,23	1,59	0,74	1,74	0,50	0,41
2016 I	-	-	1,34	0,83	1,59	-	1,08	3,00	2,04	0,85	2,28	0,62	0,58
II	-	-	1,50	0,91	1,70	-	1,09	3,02	2,20	0,89	2,75	0,59	0,58
III	-	-	1,54	0,85	1,70	-	1,10	3,00	2,20	0,89	2,75	0,58	0,58
IV	5,17	-	1,99	0,74	1,60	-	1,10	3,00	2,20	0,88	2,75	0,60	0,58
V	3,08	-	1,08	1,05	-	-	1,16	-	-	0,89	-	0,62	0,63
VI	2,50	1,00	1,01	0,66	0,80	-	1,16	-	-	0,99	-	0,63	-
VII	2,17	0,94	1,45	0,40	0,80	6,50	0,80	-	-	1,18	-	0,59	-
VIII	2,84	1,01	1,41	0,38	0,70	4,31	0,70	-	-	0,80	-	0,52	-
IX	2,41	1,05	0,93	0,34	0,80	2,86	0,51	1,00	0,98	0,39	-	0,40	0,50
X	2,98	-	0,61	0,31	0,80	3,44	0,47	1,07	0,89	0,38	-	0,35	0,42
XI	-	-	0,61	0,31	0,68	-	0,49	1,01	0,90	0,37	1,34	0,35	0,43
Wskaźnik zmian w %													
<u>XI 2016</u> X 2016	x	x	100	100	85	x	104	94	101	97	x	100	102
<u>XI 2016</u> XI 2015	x	x	64	42	52	x	47	37	49	48	74	70	108

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne*	Marynaty
2015 IX	3 519	64 516	32 915	9 331
X	3 082	72 137	27 156	6 487
XI	2 903	59 341	26 597	4 279
XII	1 949	43 353	18 156	2 877
2015 I-XII	37 658	567 432	249 629	61 881
2016 I	2 689	39 092	14 369	2 398
II	2 887	42 638	16 544	2 908
III	3 531	36 935	15 576	3 355
IV	2 902	34 163	13 534	2 954
V	3 168	27 167	12 758	1 934
VI	2 444	43 901	15 321	2 816
VII	2 497	56 217	16 625	12 125
VIII	3 100	74 658	26 099	13 101
IX	2 778	89 439	26 297	6 750
Wskaźnik zmian w %				
<u>IX 2016</u> IX 2015	79	139	80	72

*/ w tym: przecier pomidorowy i pasta oraz warzywa i mieszanki warzywne zamrożone, gotowane lub nie, zakonserwowane octem lub kwasem octowym

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2015												2016							IX 2016 IX 2015 (%)
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX				
Warzywa ogółem	42702	46076	42543	38567	30712	26871	469533	30895	32325	31826	30312	36753	48374	41195	50625	45825	108			
Cebula	6328	8369	8999	9692	10945	8848	122124	11504	13633	11365	10061	9610	5601	5929	8674	8286	92			
Kapusta	3016	2146	1737	3060	3632	3276	64895	3161	3223	3916	3597	2864	1753	1511	2095	2569	148			
Marchew	2289	1651	1365	1661	1499	1995	30482	1849	1037	1570	1776	1660	1193	1733	1446	1758	129			
Ogórk	1616	1908	1037	396	157	450	8685	515	279	582	590	1535	2823	3323	2178	1346	130			
Pomidory	15496	15622	14917	10516	4703	2609	97698	1162	898	519	4554	10846	22299	13884	14033	11911	80			
Kalafiory	6088	4623	2525	2921	2230	581	27534	514	509	406	376	749	5345	5705	4217	4306	171			
Przetwory ogółem	51505	47875	59396	63508	64809	53484	674418	51938	60147	58715	57201	46487	49442	45024	49331	53566	90			
Susze	2890	2388	4997	3360	4768	3174	37714	3104	3557	2977	2743	2667	2840	2280	3158	2664	53			
Marynaty	3727	3263	4401	4600	5370	4578	46959	3473	3958	4368	4077	3668	3819	3347	3768	4072	93			
Konserwy	4404	4362	6052	6826	6385	4869	59467	3590	3973	4789	4107	4001	4133	3395	3580	4779	79			
-kapusta kwasz.	569	366	619	917	1033	1068	9953	682	717	726	641	648	588	381	414	646	104			
Mrożonki	31881	31264	37496	41003	39869	32197	437799	34430	40360	38476	38039	28315	29689	28300	32213	37123	99			
Pieczarki i ich przetwory	22755	20300	22880	25376	26135	26824	294015	25048	26136	29754	29403	26875	25743	22248	23264	24718	108			
Warzywa ogółem	21914	26973	32770	26278	16614	15333	253050	15844	15756	16138	17732	25935	29803	26581	30670	28274	86			
Cebula	2910	3461	3689	4210	4586	3999	45887	4516	5278	4521	4122	5203	2712	2785	3150	3177	86			
Kapusta	682	560	607	906	1042	1101	14322	1120	1155	1407	1249	1132	639	442	487	664	109			
Marchew	1006	585	510	669	542	841	10397	736	386	620	707	628	458	630	454	492	96			
Ogórk	1067	1424	872	389	174	363	7121	471	323	693	754	1326	1757	1927	1366	913	105			
Pomidory	7965	9017	15134	10754	3661	2488	77403	1133	869	610	4268	8114	13421	9344	10164	9004	59			
Kalafiory	3053	2715	1683	1993	1280	352	15810	433	403	341	438	654	3093	4445	2835	2759	164			
Przetwory ogółem	39081	35413	42671	47910	48104	39628	492540	39957	42847	42855	41771	37821	39458	33940	36614	40731	95			
Susze	4614	4360	5185	5494	5366	4634	57683	5368	5831	5277	4766	4746	4618	4053	5061	5229	101			
Marynaty	3891	2924	4191	4334	4943	4390	43313	3305	3519	3990	3832	3405	3418	2969	3362	3986	95			
Konserwy	4814	4532	6074	6998	6541	5195	61873	4048	4272	5191	4736	4572	4963	3898	4080	5347	88			
-kapusta kwasz.	369	259	443	691	790	839	6736	487	564	554	499	485	454	286	280	469	106			
Mrożonki	17120	16645	20183	23069	22778	18514	236511	19725	21085	19886	20422	16769	17246	15491	17615	20280	100			
Pieczarki i ich przetwory	33149	30777	34749	37534	37721	37491	427239	36726	34924	39942	39215	37372	35396	30352	31378	34889	100			

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2015												2016								IX 2016 IX 2015 (%)	
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX						
	26066	15603	18627	28640	49468	60249	534723	59899	62939	71865	81700	51083	39185	19388	14279	12095	65					
Cebula	5991	2808	3699	7027	5253	4920	72803	4148	5485	7760	6867	8167	12345	5118	3152	3397	92					
Kapusta	20	596	3937	2694	317	186	18447	436	798	1854	12210	1837	165	16	19	34	1					
Marchew	1708	75	521	1098	1211	2369	34433	4053	4386	7044	7841	7746	8137	503	70	122	23					
Ogórki	5337	4958	2285	3751	6967	8060	55530	7659	6853	5292	2834	1469	1688	2343	3120	1809	79					
Pomidory	6286	2954	2612	3653	13640	20076	144295	18866	17471	20084	18794	11518	6837	4405	4023	3065	117					
Papryka	4179	643	497	2286	5779	5847	52756	4991	5380	5037	7026	5825	4492	2656	511	487	98					
Czosnek	275	148	808	397	507	440	6283	415	593	710	1307	860	659	351	418	489	60					
Przetwory ogółem	20224	17626	23678	26873	25066	26288	250022	18884	27016	24683	26133	23261	20598	19686	21257	23128	98					
Mrożonki	3493	3232	5052	5496	4997	5130	46785	4689	4871	5178	4682	4061	4542	4203	4132	5172	102					
Susze	1706	1673	1941	3355	2449	1991	20051	2073	2640	2299	4862	3592	2540	2673	1799	1977	102					
Marynaty	1140	1175	1420	1894	2000	1606	16340	1074	1075	1281	1145	1243	1219	1014	987	1197	84					
Konserwy	3485	2672	4110	5361	6256	5795	48404	2604	3763	3527	4360	3215	3356	3550	3740	4034	98					
<i>-kukurydza konserw.</i>	1374	839	1743	2680	3186	2499	19589	939	1761	1397	1287	1007	795	1216	1 607	1913	110					
Koncentrat pomid.	5822	5007	6512	6877	5625	7337	74139	5216	10981	7950	6372	6317	5450	4725	6585	5973	92					
Warzywa ogółem	18534	9744	11939	23379	42931	54384	484821	51914	55982	68249	76183	47109	25944	16022	12597	9772	82					
Cebula	1562	634	806	1278	1123	966	15465	1206	2005	2938	1988	2019	2806	1091	769	568	70					
Kapusta	7	182	584	297	60	60	5824	161	243	990	4673	763	76	4	9	16	3					
Marchew	746	66	249	379	421	792	14239	1490	1511	2592	2220	2822	2599	247	97	191	77					
Ogórki	2431	1 903	1064	2841	5426	5624	40305	5621	6386	4599	2413	1066	788	1143	1535	806	76					
Pomidory	4899	2 573	3270	5727	13976	21411	161521	18122	17592	22025	22801	11447	5805	4189	4385	3905	119					
Papryka	5361	762	460	3314	6429	7035	78390	7474	9433	10689	13443	11368	7439	5070	906	467	101					
Czosnek	515	383	1152	742	1018	1014	9856	904	1340	1394	2061	1107	872	780	1354	936	81					
Przetwory ogółem	21273	17874	24544	25458	24135	25907	261117	17942	24521	23027	24379	22827	22378	20049	20131	24354	99					
Mrożonki	2611	2 424	3732	4115	3564	3672	34797	3323	3238	3629	3503	3146	3332	3162	2989	3706	99					
Susze	3174	2 541	3091	3264	3284	3108	37227	2530	3148	3711	5604	4796	4407	4002	2812	4502	146					
Marynaty	1411	1 312	1580	2003	2276	1813	18550	1227	1236	1252	1242	1394	1427	1188	1191	1270	80					
Konserwy	4713	3 675	5624	6343	6767	7153	61631	3504	4150	3624	4964	4411	5501	5155	5117	5205	93					
<i>-kukurydza konserw.</i>	1348	862	1696	2581	2990	2391	19257	937	1590	1257	1321	946	750	1245	1515	1816	107					
Koncentrat pomid.	5372	4 602	6054	6122	5035	6196	68646	4613	9630	7115	5139	4980	4481	3576	4773	5288	87					

ys: EUR

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafioiry	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2015 VII	0,46	0,23	0,44	0,66	0,51	0,50	1,47	1,09	0,65	0,44
VIII	0,41	0,26	0,35	0,75	0,58	0,59	1,58	0,89	0,71	0,45
IX	0,41	0,35	0,37	0,84	1,01	0,67	1,58	0,92	0,72	0,36
X	0,43	0,30	0,40	0,98	1,02	0,68	1,54	0,90	0,75	0,39
XI	0,42	0,29	0,36	1,11	0,78	0,57	1,51	0,86	0,76	0,37
XII	0,45	0,34	0,42	0,81	0,95	0,61	1,47	0,91	0,79	0,31
2015 I-XII	0,39	0,26	0,37	0,93	0,89	0,62	1,49	0,89	0,68	0,43
2016 I	0,39	0,35	0,40	0,91	0,98	0,84	1,47	0,90	0,71	0,90
II	0,39	0,36	0,37	1,16	0,97	0,79	1,34	0,87	0,79	0,87
III	0,40	0,36	0,39	1,19	1,18	0,84	1,34	0,86	0,76	0,86
IV	0,41	0,35	0,40	1,28	0,94	1,17	1,33	0,89	0,78	0,89
V	0,54	0,40	0,38	0,86	0,75	0,87	1,39	0,89	0,75	0,89
VI	0,48	0,36	0,38	0,62	0,60	0,58	1,37	0,84	0,77	0,84
VII	0,47	0,29	0,36	0,58	0,67	0,78	1,36	0,83	0,75	0,83
VIII	0,36	0,23	0,31	0,63	0,72	0,67	1,35	0,85	0,68	0,85
XI	0,38	0,26	0,28	0,68	0,76	0,64	1,41	0,88	0,73	0,88
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2016</u> <u>IX 2016</u>	106	113	90	108	106	96	104	104	107	104
<u>XI 2016</u> <u>XI 2015</u>	93	74	76	81	75	96	89	96	101	244

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych FM

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafioiry gruntowe ^a
2015 VI	1,46	1,64	2,13	0,97	2,20	-	1,95	2,94	2,16
VII	1,57	1,57	1,92	1,06	1,94	-	2,05	2,07	1,70
VIII	1,20	0,98	1,37	0,98	2,47	2,00	2,50	1,73	2,44
IX	1,17	1,21	1,39	0,94	2,01	1,35	2,67	3,05	3,05
X	1,24	1,14	1,34	0,92	-	-	3,35	4,32	4,25
XI	1,26	0,97	1,29	0,93	-	-	4,50	3,78	-
XII	1,26	0,94	1,32	0,92	-	-	6,17	4,76	-
2015 I-XII	1,11	1,09	1,43	0,85	3,82	1,68	5,20	4,71	2,72
2016 I	1,28	1,30	1,45	1,08	-	-	12,33	-	-
II	1,29	1,30	1,43	1,00	-	-	12,40	-	-
III	1,27	1,20	1,39	0,97	-	-	6,92	13,18	-
IV	1,32	1,14	1,36	0,97	-	-	4,55	6,90	-
V	1,28	1,06	1,46	0,98	-	-	2,96	3,67	-
VI	1,46	1,12	1,51	1,19	1,65	-	1,65	2,88	2,47
VII	1,40	1,00	1,23	1,03	1,42	-	1,09	2,67	2,97
VIII	1,03	0,83	0,95	0,79	1,56	1,64	1,39	2,50	2,93
IX	0,80	0,66	0,81	0,76	-	1,22	1,75	2,62	2,78
X	0,67	0,41	0,75	0,71	-	-	5,17	3,34	2,48
XI	0,67	0,41	0,74	0,74	-	-	6,56	4,37	-
Wskaźnik zmian w %									
<u>XI 2016</u> <u>X 2016</u>	100	100	99	104	x	x	127	131	x
<u>XI 2016</u> <u>XI 2015</u>	53	42	57	80	x	x	146	116	x

^{xa} ceny za sztukę Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2015 IX	3,76	10,37	3,45	3,04	3,49	4,96	2,17
X	3,73	9,94	3,53	3,06	3,50	4,85	2,14
XI	3,77	9,95	3,51	3,10	3,57	4,84	2,14
XII	3,79	9,97	3,45	3,09	3,57	4,68	2,13
2015 I-XII	3,58	10,38	3,44	3,00	3,42	4,95	2,13
2016 I	3,82	9,94	3,29	3,17	3,61	4,69	2,59
II	3,80	9,87	3,35	3,21	3,64	4,68	2,02
III	3,80	9,79	3,22	3,17	3,51	4,69	2,02
IV	3,73	9,81	3,20	3,15	3,48	4,63	2,06
V	3,71	9,76	3,21	3,16	3,48	4,69	2,03
VI	3,68	9,80	3,29	3,20	3,55	4,65	2,03
VII	3,67	9,73	3,23	3,31	3,56	4,60	2,01
VIII	3,63	9,76	3,24	3,32	3,57	4,67	2,02
IX	3,58	9,73	3,38	3,38	3,59	4,69	2,03
Wskaźnik zmian w %							
<u>IX 2016</u> VIII 2016	99	100	104	102	101	100	100
<u>IX 2016</u> IX 2015	95	94	98	111	103	95	94

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory	Ogórki gruntowe	Kalafioły*	Pieczarki
2015 VII	2,89	2,48*	3,35	2,36	5,55	5,24	9,34	3,64	3,30	2,89	7,48
VIII	2,42	2,65*	2,53	1,99	5,59	5,11	5,71	3,08	3,37	3,09	7,56
IX	2,20	1,94	2,40	1,87	5,37	4,97	5,16	4,14	3,72	4,10	7,79
X	2,19	1,85	2,33	1,83	4,93	5,09	5,69	5,51	4,73	4,36	7,64
XI	2,19	1,83	2,32	1,81	4,72	5,04	8,23	5,62	-	4,51	7,58
XII	2,20	1,83	2,25	1,80	4,66	5,02	8,59	6,61	-	4,36	7,65
2015 I-XII	2,07	1,64	2,45	1,72	4,35	5,02	9,19	5,99	4,18	5,05	7,54
2016 I	2,24	1,93	2,34	1,88	4,66	5,34	10,53	7,51	-	5,60	7,64
II	2,31	2,00	2,42	1,89	4,62	5,30	12,18	7,43	-	6,08	7,47
III	2,31	1,97	2,39	1,89	4,59	5,48	14,32	7,69	-	7,08	7,41
IV	2,32	2,01	2,45	1,89	4,77	5,88	14,66	8,57	-	8,35	7,41
V	2,46	2,02	2,58	1,93	5,75	6,44	13,01	6,37	6,10	7,55	7,34
VI	2,87	1,97	2,74	2,55	6,67	6,82	12,43	4,47	4,11	3,87	7,43
VII	3,04	1,89	2,59	2,30	6,66	6,42	12,34	4,13	2,98	3,90	7,44
VIII	2,47	1,74	2,10	1,92	5,40	6,00	6,19	3,88	2,66	3,90	7,50
IX	2,09	1,73	1,83	1,76	4,40	5,33	5,04	4,13	3,14	3,77	7,56
X	1,88	1,35	1,72	1,69	4,03	5,27	5,75	4,89	5,47	3,76	7,59
Wskaźnik zmian w %											
<u>X 2016</u> IX 2016	90	78	94	96	92	99	114	118	174	100	100
<u>X 2016</u> X 2015	86	73	74	92	82	104	101	89	116	86	99

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy ^b	Szpinak mrożony	Kalafiory mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczap	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny ^a
2015 VIII	5,60	14,55	8,54	9,50	8,48	10,40	3,82	6,23	8,97	4,23
IX	5,57	14,50	8,48	9,40	8,48	10,50	3,79	6,25	9,00	4,22
X	5,61	14,65	8,40	9,50	8,48	10,45	3,80	6,23	9,11	4,21
XI	5,62	14,55	8,48	9,36	8,40	10,45	3,80	6,23	8,97	4,19
XII	5,66	14,65	8,50	9,48	8,26	10,40	3,77	6,10	8,77	4,14
2015 I-XII	5,58	14,71	8,50	9,41	8,43	10,45	3,80	6,26	9,01	4,18
2016 I	5,96	14,65	8,46	9,50	8,72	10,55	3,79	6,20	8,97	4,14
II	5,99	14,95	8,44	9,48	8,78	10,70	3,79	6,23	9,00	4,08
III	6,01	14,95	8,44	9,60	8,40	10,75	3,77	6,23	8,89	4,10
IV	5,99	15,00	8,38	9,68	8,50	10,80	3,75	6,30	8,91	4,09
V	6,01	15,15	8,46	9,74	8,56	10,75	3,74	6,35	9,00	4,05
VI	5,99	15,00	8,48	9,78	8,54	10,75	3,73	6,38	9,06	4,02
VII	5,96	15,00	8,42	9,68	8,56	10,80	3,74	6,33	9,06	4,04
VIII	5,97	15,05	8,34	9,66	8,54	10,70	3,74	6,35	9,06	4,05
IX	5,94	15,05	8,34	9,56	8,48	10,80	3,69	6,33	9,00	4,07
X	6,03	15,15	8,34	9,60	8,48	10,80	3,71	6,38	9,09	4,03
Wskaźnik zmian w %										
X 2016	102	101	100	100	100	100	101	101	101	99
IX 2016										
X 2016	107	103	99	101	100	103	98	102	100	96
X 2015										

^a w zł/l, ^b cena koncentratu pomidorowego w zł/kg: do 2008 r. po przeliczeniu opakowania puszka 0,07 kg, od 2009 r. po przeliczeniu opakowania słoik 0,20 kg

Źródło: Dane GUS.

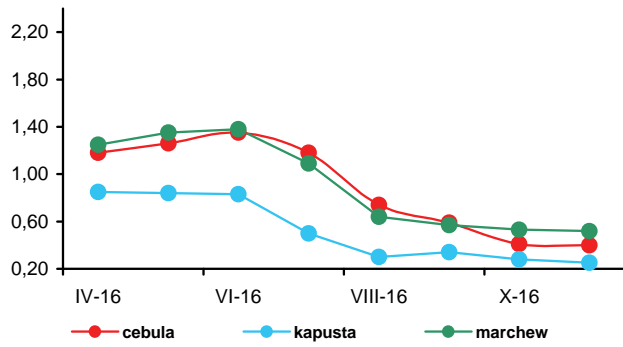
Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafiory
2015 VI	85	79	75	45	58	45
VII	88	88	81	49	65	61
VIII	89	86	82	51	-	-
IX	88	91	81	50	-	-
X	81	87	76	53	-	-
XI	79	80	75	48	-	-
XII	81	85	77	55	-	-
2016 I	85	88	78	51	-	-
II	87	89	79	54	65	-
III	89	91	80	55	70	-
IV	91	87	85	56	75	69
V	89	79	78	54	69	59
VI	92	81	81	49	70	55
VII	90	78	77	50	70	57
VIII	85	80	80	54	-	-
IX	87	75	76	55	-	-
X	85	74	75	58	-	-

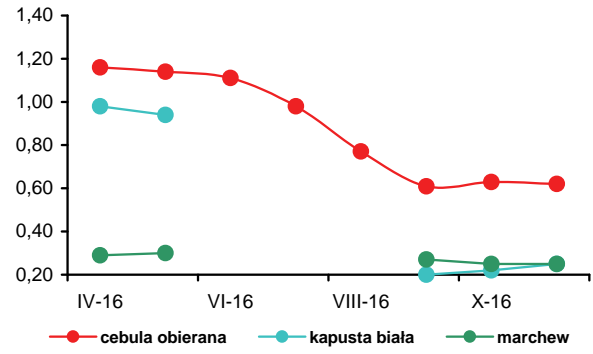
Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i Markt Woche Grosshandelsabgabepreise Obst und Gemüse – Agramarkt Informations-Gesellschaft mbH (AMI) z poszczególnych miesięcy

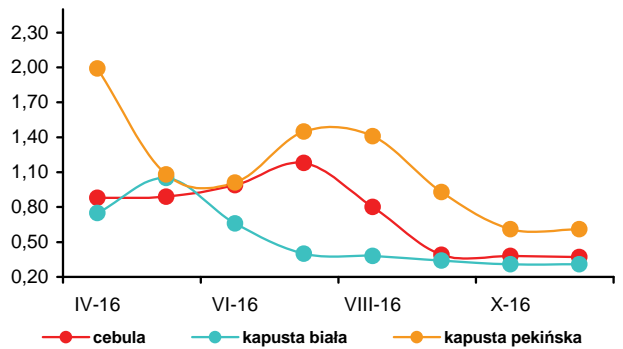
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

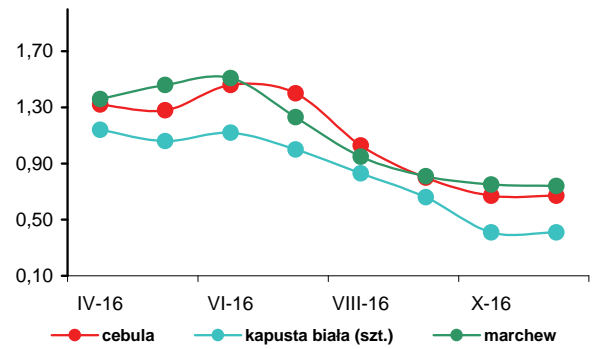
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

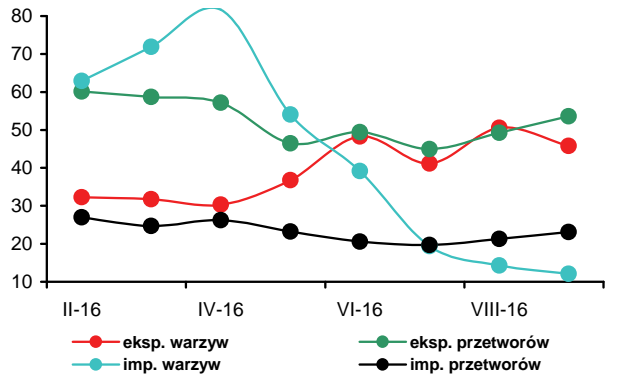
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

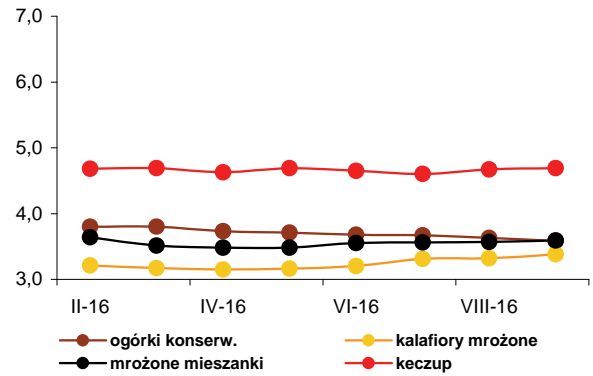
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

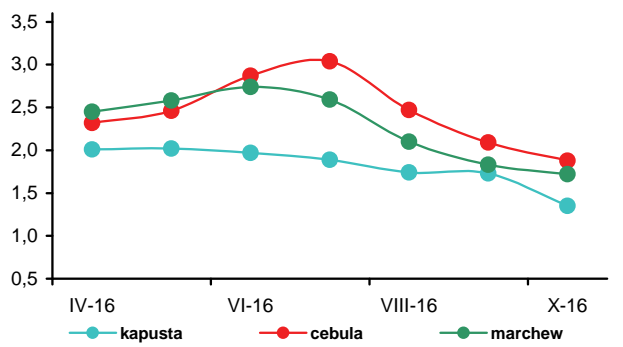
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

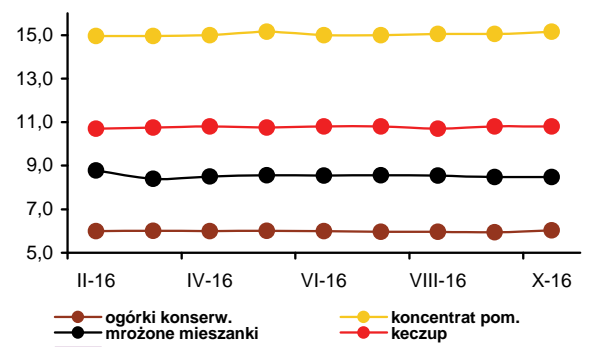
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Irena Strojewska

W listopadzie 2016 r., w porównaniu z listopadem poprzedniego roku, średnie ceny oferowane za jabłka na rynkach hurtowych były niższe o 27%, w spółdzielniach ogrodniczych o 21%, a w firmach eksportujących o 19%. Gruszki deserowe na rynku hurtowym potaniały o 5%, skupowane w spółdzielniach ogrodniczych o 1%, a na eksport podrożały o 9%. Na rynkach hurtowych podrożały pomarańcze (o 13%) i winogrona (o 11%). Potaniały natomiast cytryny

(o 20%), mandarynki (o 12%) oraz banany (o 5%). Zakłady przetwórcze, w wyniku dużej podaży surowca, za jabłka do tłoczenia płaciły 0,33 zł/kg (mniej o 25%). W listopadzie br. w porównaniu z październikiem 2016 r. jabłka na rynkach hurtowych potaniały o 7%, wzrosły natomiast ceny skupu jabłek oferowane przez spółdzielnie ogrodnicze o 13% oraz firmy eksportujące o 19%. Na wszystkich poziomach rynku podrożały gruszki (od 4 do 16%). Na rynkach hurtowych wzrosły ceny śliwek (o 18%) oraz winogron (o 23%). Nie zmieniły się ceny pomarańcz. Mandarynki potaniały o 18%, a cytryny i banany po 3%. Podrożały, w wyniku sezonowego spadku dostaw do przemysłu, jabłka do tłoczenia (o 32%).

Średnie ceny detaliczne owoców i ich przetworów w październiku 2016 r. w relacji do października 2015 r. zmniejszyły się o 1,1%, przy wzroście cen żywności i napojów bezalkoholowych o 0,4%. Najbardziej obniżyły się ceny jabłek (o 17,6%) oraz owoców jagodowych (o 13,2%). Nieznacznie potaniały owoce mrożone (o 2,0%), owoce cytrusowe (o 1,5%), owoce pestkowe (o 0,4%) oraz banany (o 0,2%). Przetwory owocowe były droższe o 3,4%, a owoce suszone i orzechy o 0,2%.

W firmach średnich i dużych produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych we wrześniu 2016 r. w relacji do września 2015 r. była o 44% mniejsza. Produkcja soków pitnych z jabłek zmniejszyła się o 75%, soków pitnych z owoców cytrusowych o 1%. Produkcja pozostałych soków pitnych warzywnych i owocowo-warzywnych była większa o 5%, a soków zagęszczonych podwoiła się. Mniejsza była produkcja mrozonek (o 39%), kompotów i owoców pasteryzowanych (o 13%) oraz dżemów (o 8%).

Od stycznia do września br. produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych zwiększyła się w relacji do analogicznego okresu 2015 r. o 21% do 571,9 tys. ton. Większa była produkcja soków pitnych wytwarzanych z jabłek (o 62%), pozostałych soków pitnych warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych (o 10%), cytrusowych (o 7%) oraz kompotów i owoców pasteryzowanych (o 17%). Produkcja dżemów zmniejszyła się o 15%, soków zagęszczonych o 13%, a owoców mrożonych o 5%. Średnie ceny zbytu pitnych soków jabłkowych w październiku 2016 r. wzrosły o 9% wobec października 2015 r., a nie zmieniły się pitnych soków pomarańczowych. Ceny zbytu dżemów produkowanych z czarnych porzeczek obniżyły się o 1%, a z truskawek zwiększyły się o 9%.

Wolumen eksportu owoców świeżych we wrześniu 2016 r. wobec września 2015 r. był większy o 22%, a przetworów owocowych o 12%. O wzroście eksportu owoców świeżych zdecydowało zwiększenie zagranicznej sprzedaży jabłek (o 41%), a w grupie przetworów owocowych wzrost zagranicznej sprzedaży zagęszczonego soku jabłkowego (o 44%). W wyniku spadku cen eksportowych większości owoców, a szczególnie jabłek (o 15%) wpływy ze sprzedaży owoców świeżych obniżyły się o 24% do 37,1 mln euro. Z powodu zwiększenia cen eksportowych skoncentrowanego soku jabłkowego (o 13%), wpływy z eksportu przetworów owocowych wzrosły o 2% do 108,4 mln euro. Import owoców świeżych zmniejszył się o 6% do 95,4 tys. ton, w wyniku zmniejszonego przywozu większości owoców, a szczególnie winogron (o 17%). Mniejszy o 14% był też import przetworów owocowych (32,5 tys. ton). We wrześniu br. dodatnie saldo obrotów owocami i ich przetworami wyniosło 8,5 mln euro, wobec ujemnego w wysokości 10,3 mln euro we wrześniu 2015 r. W miesiącach I-IX 2016 r. dodatnie saldo handlu owocami i ich przetworami wyniosło 25,5 mln euro, wobec ujemnego w wysokości 97,4 mln euro w analogicznym okresie roku poprzedniego. Wartość eksportu zwiększyła się o 6% do 1367,7 mln euro, a importu zmniejszyła się o 6% do 1342,1 mln euro.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)^a

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2015 IX	1,38	1,96	-	-	-	1,69	1,72
X	1,13	2,17	-	-	-	-	2,66
XI	1,11	2,37	-	-	-	-	3,03
XII	1,10	2,37	-	-	-	-	-
2015 I-XII	1,34	2,80	3,52	3,88	4,02	1,73	2,23
2016 I	1,08	2,42	-	-	-	-	-
II	1,05	2,44	-	-	-	-	-
III	1,05	2,63	-	-	-	-	-
IV	1,03	2,63	-	-	-	-	-
V	1,01	2,74	5,46	-	-	-	-
VI	0,99	2,85	4,40	-	-	-	-
VII	0,97	1,80	7,43	3,38	5,86	2,83	2,5
VIII	1,20	1,83	10,17	3,25	4,71	2,23	1,68
IX	0,91	1,78	8,75	-	3,08	-	1,29
X	0,78	2,02	-	-	-	-	2,01
XI	0,88	2,34	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
XI 2016 X 2016	113	116	x	x	x	x	x
XI 2016 XI 2015	79	99	x	x	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)^a

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tloczenia	Śliwki do mrożenia
2015 IX	0,50	-	-	-	-	9,95	0,92	-	-	1,56
X	0,51	-	-	-	-	10,15	-	-	-	1,73
XI	0,44	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,43	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2015 I-XII	0,38	2,65	1,64	1,65	0,71	7,72	0,84	1,70	1,17	1,44
2016 I	0,30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,24	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,24	-	1,17	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,23	3,49	2,16	1,69	0,69	5,32	-	-	-	-
VII	0,33	4,30	-	1,80	0,64	5,44	-	1,76	1,31	-
VIII	0,25	-	-	-	-	4,94	0,76	1,24	0,83	1,24
IX	0,26	-	-	-	-	4,65	0,62	-	-	0,82
X	0,25	-	-	-	-	4,53	-	-	-	0,72
XI	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)										
XI 2016 X 2016	132	x	x	x	x	x	x	x	x	x
XI 2016 XI 2015	75	x	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi w wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czeresnie	Śliwki
IX	1,04	1,46	1,30	0,98	0,98	0,98	0,96	1,85	1,83	-	-	1,90
X	0,92	1,35	1,15	0,86	0,86	0,97	0,95	1,83	2,13	-	-	2,38
XI	0,94	1,41	1,26	0,93	0,91	0,98	0,94	2,00	2,50	-	-	-
XII	0,94	1,59	1,35	0,95	0,92	0,97	0,99	2,13	2,50	-	-	-
2015 I-XII	1,18	1,64	1,40	1,24	1,22	1,24	1,18	2,04	2,26	7,84	6,85	1,89
2016 I	0,93	1,54	1,35	0,90	0,89	0,95	0,98	2,17	2,50	-	-	-
II ^a	0,95	1,52	1,36	0,86	0,89	0,95	0,98	2,22	2,50	-	-	-
III ^a	0,88	1,41	1,35	0,89	0,87	0,94	0,98	-	-	-	-	-
IV ^a	0,85	1,33	1,13	0,78	0,81	0,84	0,84	-	-	-	-	-
V ^a	0,95	1,34	1,15	0,80	0,82	0,86	0,86	-	-	7,00	-	-
VI ^a	0,90	1,23	1,15	0,76	0,77	0,82	0,84	-	-	5,00	5,50	-
VII ^a	0,84	1,12	1,13	0,73	0,68	0,73	0,81	-	-	5,25	4,47	-
VIII	0,84	-	-	0,82	0,65	0,83	0,83	1,78	-	8,67	4,50	1,30
IX	0,65	1,13	1,00	-	-	-	0,63	1,89	1,82	8,50	-	1,04
X	0,64	1,07	0,94	0,64	0,61	0,62	0,61	2,03	1,90	-	-	2,20
XI	0,76	1,21	1,16	0,74	0,76	0,76	0,76	2,18	2,06	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)												
<u>XI 2016</u> <u>X 2016</u>	119	113	123	116	125	123	125	107	108	x	x	x
<u>XI 2016</u> <u>XI 2015</u>	81	86	92	80	84	78	81	109	82	x	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne warzywne, owocowe i owocowo-warzywne ^a	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2015 VIII	9 993	10 208	40 672	20 519	56 033	2 656	5 153
IX	21 674	11 123	37 539	44 874	32 899	3 285	4 733
X	28 297	10 847	31 794	84 478	19 268	3 140	4 897
XI	21 675	11 323	28 166	65 288	15 994	1 646	5 553
XII	15 820	14 309	26 532	12 968	14 084	1 483	4 627
2015 I-XII	170 371	131 006	360 027	315 266	413 129	34 449	54 576
2016 I	7 598	8 992	23 844	7 383	14 327	1 627	4 227
II	13 843	8 477	21 669	7 544	16 818	1 666	4 666
III	12 520	14 312	38 792	7 742	16 080	3 672	5 014
IV	12 056	12 112	29 131	9 733	16 287	3 090	5 326
V	12 367	10 460	26 269	10 454	14 281	2 468	5 478
VI	10 012	10 209	23 822	15 385	69 036	3 218	4 928
VII	8 855	11 014	62 661	16 213	102 369	2 409	5 929
VIII	74 408	13 073	36 169	24 272	60 536	3 031	5 732
IX	18 232	12 896	38 092	50 793	36 903	2 783	4 971
Wskaźniki zmian (%)							
<u>IX 2016</u> <u>VIII 2016</u>	25	99	105	209	61	92	87
<u>IX 2016</u> <u>IX 2015</u>	84	116	101	113	112	85	105

^a łącznie z pojedynczymi sokami warzywnymi (bez soku pomidorowego), b/ ze względu na zmiany w klasyfikacji GUS dane z 2011 r. nie są porównywalne z danymi w latach poprzednich Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2015												2016*									IX 2016 IX 2015 (%)
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX						
Owoce świeże	70 844	40 566	38 431	51 450	77 679	89 116	1 175 502	111 584	151 370	162 307	176 765	146 895	119 604	75 340	45 973	46 855	122					
Jabłka	29 692	15 563	19 151	38 430	57 398	62 169	945 873	90 431	132 007	146 514	164 549	136 622	95 686	41 115	18 223	27 017	141					
Gruszki	286	585	2 639	3 803	4 453	3 803	28 763	6 497	6 298	5 128	3 456	1 916	419	418	802	4 084	155					
Truskawki	3 156	408	265	335	363	119	17 436	140	305	356	845	2 068	8 912	715	589	364	138					
Śliwki	350	2 932	2 721	521	34	8	6 893	9	22	19	14	10	4	137	3 369	3 565	131					
Maliny	4 925	4 387	5 109	1 045	330	144	17 880	179	124	98	255	133	947	4 088	4 678	4 357	85					
Wiśnie	8 607	3 115	97	30	6	43	12 790	126	198	167	163	47	497	5 881	1 789	20	21					
Przetwory owocowe	83 800	77 067	75 162	84 372	86 990	65 089	944 152	67 195	70 988	81 636	86 681	79 374	81 494	85 418	87 956	83 955	112					
Zagęszczony sok jabłkowy	22 912	17 522	17 093	28 798	30 389	18 694	290 888	19 045	18 070	20 525	24 133	24 819	25 381	21 896	21 330	24 564	144					
Truskawki w puszkach	695	895	642	680	738	608	8 131	702	607	961	881	968	892	1 030	1 151	643	100					
Wiśnie w puszkach	458	748	352	408	464	240	5 256	347	279	670	456	394	399	674	558	452	128					
Dżemy	2 859	2 864	3 458	2 916	2 586	2 389	30 310	2 200	2 504	2 944	2 745	2 953	2 848	2 671	2 587	2 386	69					
Mrożonki	34 788	33 572	30 873	29 056	29 831	21 199	368 772	27 767	29 804	32 469	34 335	29 335	29 048	34 645	34 772	30 797	100					
Owoce świeże	60 148	54 450	48 674	30 261	35 334	40 047	567 392	41 854	52 912	54 149	57 284	51 839	50 952	56 677	50 522	37 137	76					
Jabłka	13 304	5 323	6 299	12 547	19 046	20 644	299 495	26 796	38 513	41 431	46 990	42 053	28 316	12 814	5 953	7 579	120					
Gruszki	195	351	1 401	2 031	2 220	1 940	15 417	2 734	3 089	2 567	1 477	885	208	236	479	2 046	146					
Truskawki	2 981	1 042	279	329	289	117	17 503	161	317	345	336	1 534	9 248	1 284	1 338	734	263					
Śliwki	257	1 676	1 699	416	28	10	4 504	18	34	32	22	15	4	96	1 683	1 852	109					
Maliny	7 393	8 855	13 896	3 403	1 237	533	39 339	631	372	278	590	346	1 739	6 647	7 291	7 751	56					
Wiśnie	5 265	1 867	69	29	5	48	7 909	116	174	140	160	46	420	4 162	1 202	23	34					
Przetwory owocowe	97 494	97 772	105 977	113 883	106 072	79 451	1 133 438	88 624	90 194	96 997	105 074	100 873	98 057	110 065	116 066	108 379	102					
Zagęszczony sok jabłkowy	19 102	15 433	16 503	31 197	32 564	20 949	266 064	22 626	20 743	23 613	28 073	29 361	28 573	23 468	23 167	26 614	161					
Truskawki w puszkach	945	1 163	846	1 020	1 022	833	11 388	985	903	1 264	1 268	1 368	1 258	1 551	1 479	838	99					
Wiśnie w puszkach	543	784	475	494	561	365	6 535	405	339	770	613	495	471	764	648	543	114					
Dżemy	4 384	5 243	7 571	5 513	4 746	3 978	52 514	4 023	3 508	4 083	3 862	4 743	5 163	4 431	3 918	4 398	58					
Mrożonki	39 452	41 760	41 039	38 795	37 084	26 770	451 925	36 113	36 594	37 377	41 249	36 073	32 525	40 141	42 445	39 572	96					

*) dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych (MF) Ministerstwo Finansów.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2015												2016*									IX 2016 IX 2015 (%)
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX						
	147 649	155 166	101 694	109 236	122 121	158 043	1 474 449	120 214	115 498	111 787	110 977	105 784	108 590	128 082	126 596	95 436						
Owoce świeże	31 749	33 975	23 425	33 180	35 005	35 040	379 904	27 016	35 841	35 070	38 004	33 384	25 349	25 690	24 972	24 798						
Banany	14 507	14 321	15 186	30 647	52 195	95 766	491 461	70 216	55 968	48 179	33 630	23 959	14 724	14 632	12 765	14 715						
Owoce cytrusowe	36 714	36 185	16 103	1 824	26	8	112 466	13	88	101	194	3 865	15 343	29 077	29 580	14 809						
Brzoskwinie i nekt.	5 430	17 215	19 968	16 811	9 770	5 516	101 827	3 877	2 740	3 808	5 825	3 662	1 962	6 539	15 319	16 548						
Winoogrona	37 602	32 073	7 561	1 249	850	385	123 059	329	351	1 797	4 873	15 592	30 122	31 059	24 083	8 691						
Arbuzy	3 834	2 804	1 559	3 785	2 013	797	29 154	490	676	1 208	1 781	1 369	1 745	2 086	1 606	532						
Jablka	34 937	30 761	37 569	32 154	33 680	30 801	381 385	32 743	24 571	29 744	29 826	26 074	26 408	33 578	30 174	32 481						
Przetwory razem	13 781	12 649	16 267	13 763	14 666	12 658	181 071	18 882	9 206	12 498	12 752	12 002	13 980	13 087	12 119	13 584						
Soki zagęszczone	2 473	2 492	2 366	2 191	2 588	3 660	31 778	2 082	2 366	3 401	3 193	2 618	2 339	2 195	2 649	2 127						
-sok pomarańczowy	7 911	6 694	8 321	5 030	4 865	4 054	55 525	3 392	3 668	4 696	4 910	3 571	3 440	9 958	7 603	6 576						
Mrożonki	638	1 256	1 921	2 287	2 667	1 840	17 056	784	848	891	913	683	829	990	1 268	2 008						
Susze	851	1 073	1 086	880	988	831	10 463	995	973	874	832	1 028	935	1 074	816	1 072						
Dżemy	11 630	9 000	9 799	9 908	10 309	11 193	115 244	8 496	9 794	10 610	10 212	8 686	7 146	8 384	8 268	9 021						
Przetwory puszkow., -ananasy	1 376	886	1 543	912	1 066	1 520	15 212	1 458	906	1 856	1 156	1 458	1 032	1 201	1 591	1 384						
-brzoskwinie	1 962	1 850	2 233	2 077	2 886	2 924	24 554	1 007	2 067	2 301	1 499	1 456	1 088	1 143	1 333	2 205						
Owoce świeże	104 860	110 805	96 500	106 584	108 707	123 036	1 246 026	97 140	97 140	101 177	113 581	112 283	97 257	107 360	105 429	87 048						
Banany	19 836	19 565	14 663	18 546	17 573	18 547	246 638	18 034	25 497	26 233	28 907	23 205	17 153	16 734	15 333	14 284						
Owoce cytrusowe	16 512	17 378	16 366	28 817	36 129	61 948	345 538	45 300	35 017	32 858	26 755	24 506	19 705	21 262	16 260	15 391						
Brzoskwinie i nekt.	23 842	22 992	10 633	1 246	12	12	79 787	16	138	186	357	4 823	14 077	22 182	21 972	10 979						
Winoogrona	7 003	14 354	17 883	17 875	12 351	8 778	123 746	6 325	4 869	6 625	9 717	6 054	3 526	8 293	13 908	14 201						
Arbuzy	7 024	6 628	1 634	418	462	254	35 621	237	296	1 037	2 744	7 763	9 198	7 521	4 748	1 387						
Jablka	2 307	1 355	889	1 192	1 267	639	16 589	442	524	824	1 247	1 279	1 136	1 248	813	525						
Przetwory razem	63 047	55 244	68 431	62 212	59 263	54 379	661 372	52 395	39 310	55 832	51 392	41 391	38 398	49 541	45 446	50 004						
Soki zagęszczone	17 213	14 339	18 103	15 611	16 478	16 239	183 803	21 037	11 929	15 491	15 841	15 042	15 755	16 244	14 869	15 717						
-sok pomarańczowy	4 316	4 705	4 100	3 859	4 498	6 520	57 130	3 814	3 922	5 738	5 573	4 530	3 820	3 689	4 234	4 069						
Mrożonki	14 681	11 036	13 581	9 060	8 502	7 151	98 993	6 190	6 730	8 578	8 444	6 003	5 744	16 115	11 910	10 306						
Susze	2 312	3 952	6 417	7 919	8 588	5 611	58 577	2 883	3 285	2 791	3 552	2 861	3 078	2 890	3 831	5 555						
Dżemy	1 455	1 805	1 784	1 501	1 544	1 406	17 899	1 265	1 337	1 533	1 366	1 571	1 743	1 967	1 625	2 309						
Przetwory puszkow.	27 026	23 948	28 148	27 542	23 718	23 584	297 692	20 519	15 817	27 016	21 783	15 717	11 878	12 087	12 948	15 666						
-ananasy	1 507	1 057	1 770	1 119	1 344	1 898	17 467	1 639	1 074	2 104	1 314	1 701	1 210	1 310	1 809	1 596						
-brzoskwinie	1 368	1 460	1 806	1 624	2 410	2 400	19 876	840	1 604	1 803	1 258	1 205	846	909	1 018	1 854						

*) dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2015 VIII	0,34	0,59	2,76	0,57	2,02	0,59	1,18	0,79	0,88	1,30	1,05
IX	0,33	0,52	1,05	0,35	2,72	0,71	1,29	0,79	0,96	1,32	1,35
X	0,34	0,52	0,98	1,00	3,26	0,94	1,15	0,72	1,08	1,50	1,21
XI	0,34	0,49	0,80	0,35	3,75	-	1,13	0,69	1,07	1,38	1,21
XII	0,34	0,50	1,00	-	3,70	1,11	1,30	0,69	1,13	1,36	1,51
2015 I-XII	0,32	0,53	0,98	0,52	2,20	0,61	1,14	0,75	0,91	1,40	1,24
2016 I	0,30	0,42	1,15	0,49	3,53	0,92	1,19	0,81	1,19	1,40	1,17
II	0,29	0,49	1,04	0,43	2,99	-	1,19	0,71	1,15	1,49	1,21
III	0,28	0,50	0,97	0,41	2,83	-	1,09	0,63	1,15	1,31	1,15
IV	0,29	0,43	0,40	0,41	2,31	-	1,10	0,70	1,16	1,44	1,34
V	0,31	0,46	0,74	0,46	2,60	-	1,12	0,78	1,18	1,41	1,26
VI	0,30	0,50	1,04	0,39	1,84	0,85	1,06	0,72	1,13	1,41	1,18
VII	0,31	0,56	1,80	0,38	1,63	0,71	1,20	0,68	1,07	1,51	1,13
VIII	0,33	0,60	2,27	0,43	1,56	0,67	1,23	0,66	1,09	1,28	1,16
IX	0,28	0,50	2,01	0,43	1,78	1,16	1,34	0,66	1,08	1,30	1,20
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>IX 2016</u> <u>VIII 2016</u>	85	83	89	100	114	173	109	100	99	102	103
<u>IX 2016</u> <u>IX 2015</u>	85	96	191	123	65	163	104	84	113	98	89

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czeresnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2015 X	1,65	1,64	1,69	1,63	1,64	2,93	12,41	-	-	-	4,18	7,80	6,86	4,80	5,41
XI	1,64	1,62	1,65	1,63	1,62	2,85	-	-	-	4,01	3,91	6,79	5,51	5,01	6,35
XII	1,54	1,52	1,55	1,54	1,55	2,83	-	-	-	-	3,92	6,50	4,60	4,01	8,86
2015 I-XII	1,70	1,57	1,64	1,62	1,59	2,98	8,38	3,33	7,66	2,76	4,36	6,19	5,18	4,16	9,07
2016 I	1,50	1,52	1,54	1,56	1,52	2,79	-	-	-	-	4,50	6,59	4,39	3,66	10,29
II	1,49	1,50	1,51	1,55	1,48	2,87	-	-	-	-	4,81	6,55	4,44	3,66	10,80
III	1,44	1,42	1,47	1,48	1,45	2,82	-	-	-	-	4,95	6,35	4,62	3,72	11,82
IV	1,42	1,41	1,45	1,47	1,40	3,00	-	-	-	-	4,95	6,93	4,31	5,25	10,25
V	1,49	1,45	1,49	1,51	1,48	2,95	12,04	-	-	-	4,73	9,90	4,84	4,27	11,01
VI	1,46	1,44	1,47	1,48	1,46	3,18	4,61	5,83	7,92	-	4,75	11,29	5,27	4,72	12,29
VII	1,52	-	-	-	-	2,92	9,07	3,40	6,51	2,74	4,71	11,93	7,91	6,35	9,18
VIII	1,49	-	-	-	-	2,94	9,36	-	8,14	2,21	4,47	11,40	7,08	6,33	7,08
IX	1,47	1,39	1,55	1,57	1,55	2,83	9,48	2,13	-	1,85	4,04	8,43	6,79	5,79	5,86
X	1,29	1,25	1,32	1,38	1,31	2,62	11,75	-	-	2,84	3,83	5,61	5,91	5,63	5,69
XI	1,20	1,16	1,25	1,23	1,20	2,72	-	-	-	3,36	3,71	5,42	4,85	5,64	7,02
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>XI 2016</u> <u>X 2016</u>	93	93	95	89	92	104	x	x	x	118	97	97	82	100	123
<u>XI 2016</u> <u>XI 2015</u>	73	72	76	75	74	95	x	x	x	x	95	80	88	113	111

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące		Dżem z czarnej porzeczki	Dżem truskawkowy	Sok jabłkowy ^a	Sok pomarańczowy ^a	
2015	VII	8,27	9,00	1,99	2,69	
	VIII	8,30	9,03	2,00	2,63	
	IX	8,27	9,17	1,99	2,61	
	X	8,07	8,90	2,08	2,64	
	XI	8,10	8,67	2,14	2,62	
	XII	8,07	8,37	2,18	2,59	
	I-XII	8,23	8,89	2,03	2,62	
	2016	I	8,30	8,60	2,22	2,59
		II	8,20	9,03	2,27	2,60
		III	8,03	9,23	2,25	2,59
		IV	7,97	9,47	2,26	2,59
		V	7,90	9,47	2,30	2,60
VI		7,90	9,53	2,31	2,65	
VII		7,93	9,43	2,31	2,61	
VIII		7,97	9,50	2,29	2,63	
IX		8,00	9,67	2,31	2,64	
X		8,00	9,70	2,27	2,64	
Wskaźniki zmian cen (%)						
X 2016 IX 2016		100	100	98	100	
X 2016 X 2015		99	109	109	100	

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Śliwki	Czereśnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki		
2015	VIII	3,37	6,05	3,98	-	11,16	17,46	7,52	4,44	5,85	9,61	8,58	
	IX	2,99	4,97	3,80	-	-	18,82	6,42	4,48	5,87	10,0	8,64	
	X	2,81	4,74	4,64	-	-	-	7,04	4,68	5,81	8,52	8,23	
	XI	2,70	4,84	-	-	-	-	8,44	4,50	5,50	7,34	6,43	
	XII	2,66	4,89	-	-	-	-	11,48	4,40	4,77	7,08	4,98	
	I-XII	2,74	5,45	4,58	18,88	9,47	17,82	10,91	4,91	5,05	7,31	6,58	
	2016	I	2,64	5,09	-	-	-	12,71	4,79	4,73	7,55	5,23	
		II	2,65	5,09	-	-	-	13,46	5,38	4,64	7,67	5,68	
		III	2,62	5,21	-	-	-	14,34	5,54	4,60	7,90	6,18	
		IV	2,60	5,29	-	-	-	13,65	5,50	4,86	8,18	6,30	
		V	2,58	5,47	-	-	14,72	-	12,59	5,31	5,08	10,94	6,06
		VI	2,62	5,70	-	15,91	6,43	39,40	13,80	5,27	5,42	12,95	6,68
VII		2,76	6,09	6,14	10,41	11,28	21,42	12,03	5,19	5,77	13,54	8,17	
VIII		2,78	5,89	3,81	-	13,48	20,28	8,04	4,97	5,86	14,06	8,76	
IX		2,52	4,97	3,24	-	-	20,06	6,57	4,81	5,75	12,01	8,74	
X		2,32	4,55	4,32	-	-	-	6,94	4,62	6,01	7,99	8,00	
Wskaźniki zmian cen (%)													
X 2016 IX 2016		92	92	133	x	x	106	96	105	67	92	106	
X 2016 X 2015		83	96	93	x	x	x	99	99	103	94	97	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2015 VIII	13,42	3,67	4,37	15,86	7,94	6,19
IX	13,31	3,63	4,35	15,84	8,04	6,16
X	13,25	3,67	4,35	15,88	8,14	6,16
XI	13,31	3,67	4,28	16,00	8,26	6,14
XII	13,28	3,63	4,28	15,70	8,26	6,06
2015 I-XII	13,39	3,69	4,37	16,00	7,78	6,20
2016 I	13,17	3,66	4,32	15,74	8,38	6,16
II	13,31	3,65	4,33	15,72	8,40	6,26
III	13,19	3,63	4,29	15,84	8,42	6,14
IV	13,25	3,65	4,28	15,64	8,44	6,16
V	13,14	3,62	4,27	15,88	8,40	6,21
VI	13,17	3,63	4,22	15,76	8,46	6,25
VII	13,08	3,67	4,29	15,76	8,52	6,25
VIII	13,19	3,71	4,34	15,60	8,56	6,24
IX	13,17	3,64	4,38	15,62	8,64	6,27
X	13,17	3,61	4,22	15,46	8,72	6,31
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>X 2016</u> IX 2016	100	99	96	99	101	101
<u>X 2016</u> X 2015	99	99	97	98	108	102

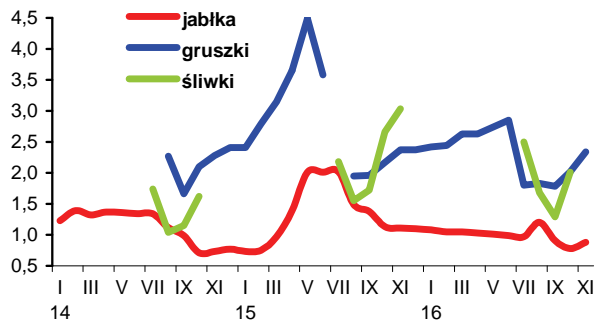
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

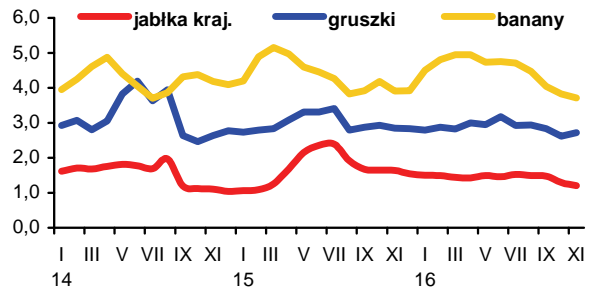
Miesiące	Jabłko odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2015 IV	82	76	79	44	46	-
V	88	78	75	46	55	-
VI	79	75	-	48	48	42
VII	-	66	68	45	59	42
VIII	-	68	-	44	55	42
IX	66	74	-	42	53	48
X	73	72	-	45	58	-
XI	68	70	-	40	54	-
XII	59	73	-	50	54	-
2016 I	-	75	-	51	58	-
II	51	77	-	59	73	-
III	48	74	-	65	82	-
IV	49	72	-	69	87	-
V	51	73	-	72	89	-
VI	53	75	81	75	90	-
VII	56	78	86	77	91	49
VIII	61	77	-	79	96	56
IX	64	78	-	81	94	44
X	66	81	-	85	92	45
XI	59	80	-	86	94	49

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i Markt Woche Grosshandelsabgabepreise Obst und Gemüse – Agrarmarkt Informations-Gesellschaft mbH (AMI) z poszczególnych miesięcy.

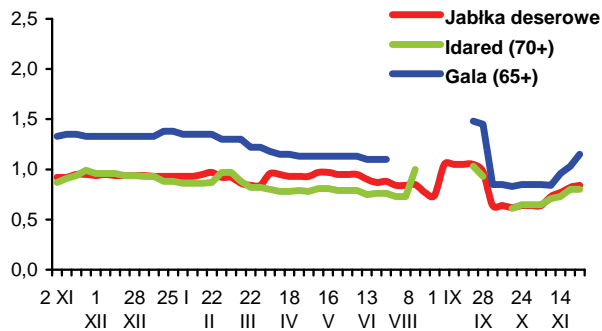
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w latach 2014 - 2016 r. (zł/kg)

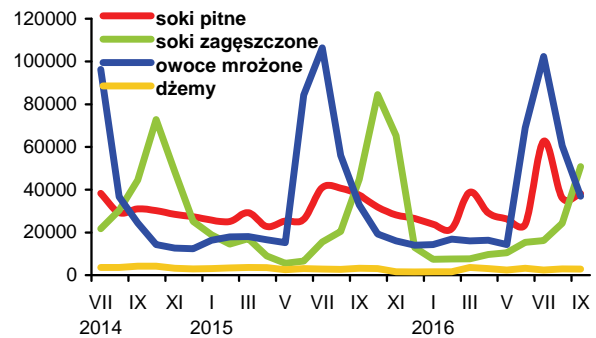
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2014 -2016 (zł/kg)

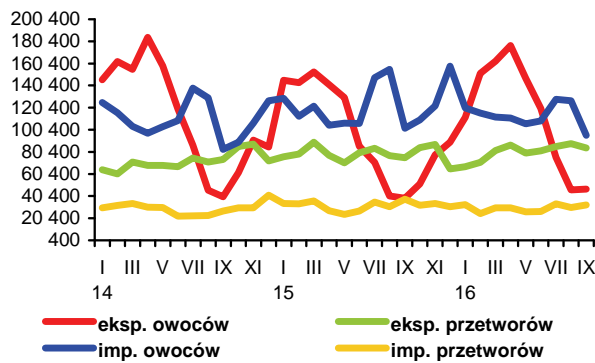
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od XI. 2015 r. do XI. 2016 r. (zł/kg)

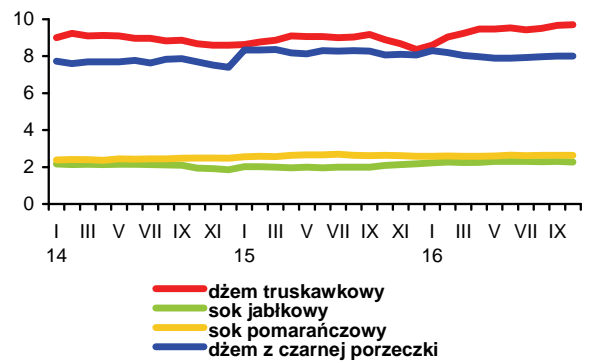
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w latach 2014 - 2016 r. (tony)

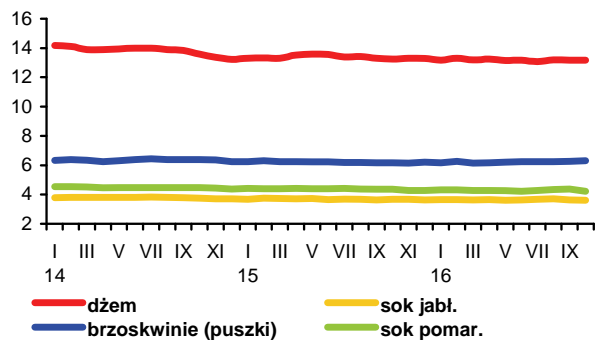
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2014 - 2016 r. (tony)

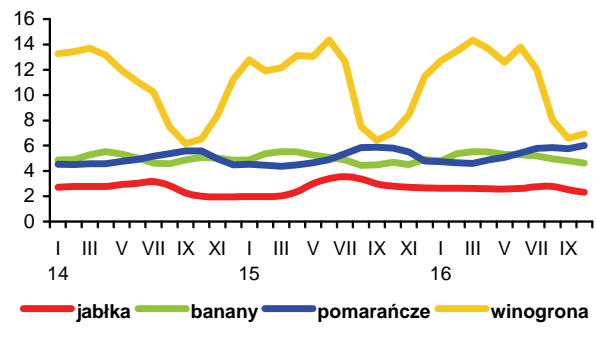
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2014 - 2016 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2014 - 2016 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2014 - 2016 r. (zł/kg)

W listopadzie światowe ceny większości przetworów mlecznych nadal rosły. Na europejskich giełdach towarowych najbardziej, bo o 8% w ciągu miesiąca, podrożało pełne mleko w proszku (do 2916 EUR/t), przy spadku cen chudego proszku mlecznego o 1% do 2070 EUR/t. Ceny masła wzrosły o 5% do 4362 EUR/t. Przeciętna cena sera Cheddar na rynkach Unii Europejskiej podniosła się o 2% do 3200 EUR/t, podczas gdy na giełdzie w Chicago ser ten podrożał o 17% do 4164 USD/t (3848 EUR/t).

Odzwierciedleniem poprawy koniunktury na światowym rynku mleka jest wzrost cen uzyskiwanych w krajowym eksporcie przetworów mlecznych. W efekcie dynamicznie rosną ceny skupu mleka oraz ceny zbytu trwałych przetworów mlecznych, będących głównym przedmiotem eksportu, a także ceny detaliczne masła, przy powolnym wzroście cen nabiału.

W październiku średnia cena skupu mleka podniosła się do 120,29 zł/hl, tj. o 7,6% w skali miesiąca i o 7,4% w skali roku. Najsilniejszy wzrost cen w relacji do września odnotowano w województwie mazowieckim (o 9,5%), a także w województwach: kujawsko-pomorskim, warmińsko-mazurskim i lubelskim (o 8,0-8,7%). Najmniej wzrosły ceny w woj. małopolskim i podkarpackim (o 3,5-4,3%). Najwyższe ceny mleka rolnicy uzyskali w woj. podlaskim i warmińsko-mazurskim (ponad 126 zł/hl), a najniższe w woj. małopolskim i łódzkim (105-108 zł/hl). W okresie styczeń-październik 2016 r. przeciętny poziom cen skupu mleka wyniósł 106,30 zł/hl i był o 6,0% niższy niż w analogicznym okresie 2015 r.

Pod wpływem rosnących cen skupu mleka, w październiku wyraźnie podrożały jałówki 1-roczone. Na targowiskach płacono za nie 2169 zł/szt., tj. o 10,4% więcej niż we wrześniu oraz o 13,4% więcej niż w październiku 2015 r. Krowy dojne potaniały w tym czasie do 3033 zł/szt., tj. odpowiednio o 1,9 i 2,7%. W ciągu dziesięciu miesięcy br., w porównaniu z analogicznym okresem 2015 r., średnie ceny jałówek 1-roczych wzrosły o 1,8%, a ceny krów dojnych pozostały na tym samym poziomie.

Ceny zbytu przetworów mlecznych wzrosły średnio o ok. 3% w stosunku do września. Przede wszystkim podrożały przetwory trwałe, czyli masło w blokach (o 10,3%), masło konfekcjonowane (o 7,0%), sery dojrzewające (o 7,6-10,2%) oraz mleko w proszku (chude o 1,8% i pełne o 4,1%). Najmniej w grupie przetworów trwałych wzrosły ceny masła z dodatkiem oleju (o 0,2%). Podrożała również większość przetworów świeżych, z wyjątkiem serków twarogowych typu „Almette”, mleka skondensowanego i jogurtu naturalnego (spadek cen o 0,2-1,4%). Najbardziej wzrosły ceny mleka UHT (o 2,7-3,6%), a także śmietany o zawartości 18% tłuszczu i półtłustego mleka świeżego w kartonie (po 3,1%). Najmniej podrożał ser twarogowy półtłusty, serek homogenizowany smakowy oraz półtłuste mleko świeże w folii (po 0,6%). Ceny innych świeżych przetworów mlecznych zwiększyły się o 1,0-1,9%. Jedynie ceny jogurtu owocowego pozostały na poziomie września.

Utrzymujący się od czerwca br. dynamiczny wzrost cen sprzedaży trwałych przetworów mlecznych sprawił, że w ciągu dziesięciu miesięcy br., w porównaniu z tym samym okresem 2015 r., średni poziom cen zbytu masła w blokach podniósł się o 3,2%, masła konfekcjonowanego o 2,0%, a masła z dodatkiem oleju o 1,7%. Dynamika spadku cen chudego i pełnego mleka w proszku zmniejszyła się w tym okresie do 5,6-6,5%, a serów dojrzewających do 0,7-3,6%.

Na rynku detalicznym nabiał podrożał w październiku średnio o 0,8% w porównaniu z wrześniem. Podrożały wszystkie przetwory, w tym najbardziej sery dojrzewające i topione (o 1,6%) oraz świeże mleko niskotłuszczowe (o 1,0%), a najmniej mleko zagęszczone i w proszku (o 0,1%). Ceny pozostałych przetworów mlecznych

Jadwiga
Seremak-Bulge

Teresa Zdziarska

wzrosły o 0,4-0,7%. Ceny detaliczne masła podniosły się w tym czasie o 5,7%. W okresie styczeń-październik 2016 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2015 r., przeciętny poziom cen detalicznych nabiału był wyższy o 2,6%, a masła o 3,8%.

Skup mleka w październiku wyniósł 866,1 mln l i był mniejszy niż przed miesiącem i przed rokiem po 0,6%. Od stycznia do października 2016 r. mleczarnie skupiły ok. 9,1 mld l mleka, tj. o 2,4% więcej niż w tym samym okresie roku poprzedniego.

W ciągu trzech kwartałów br., w porównaniu z tym samym okresem 2015 r., zakłady mleczarskie zwiększyły produkcję trwałych przetworów mlecznych, pod wpływem poprawiającej się od czerwca br. optymalności eksportu, a także zwiększonego spożycia krajowego. Najbardziej wzrosła produkcja masła i tłuszczów mlecznych (o 10%). Produkcję serów dojrzewających, topionych i twarogów zwiększono o 3 5%, przy ograniczeniu wytwarzania serów pleśniowych i proszkowanych o 4%. Produkcja chudego mleka w proszku, mimo znacznie mniejszego eksportu, wzrosła o 3%, a suszonej serwatki o 4%. Wzrost spożycia krajowego wpłynął także na zwiększenie o 7% produkcji fermentowanych napojów mlecznych innych niż jogurty. Więcej wyprodukowano również przetworzonego mleka płynnego, łącznie z tzw. mlekiem „przerzutowym” (o 5%), z uwagi na szybko rosnący eksport. Ograniczono natomiast wytwarzanie mleka zagęszczonego (o 14%), jogurtów i pełnego mleka w proszku (po 6%) oraz śmietany (o 3%).

Wyniki handlu zagranicznego branży mleczarskiej w trzech kwartałach 2016 r. były gorsze niż w tym samym okresie roku poprzedniego. Eksport przetworów mlecznych ilościowo zmniejszył się o 5% do 2,81 mld l w ekwiwalencie mleka surowego, a jego wartość spadła o 10% do 1,14 mld EUR. Równocześnie import zwiększył się o 12% do 1,31 mld l w przeliczeniu na mleko surowe, a jego wartość wzrosła o 8% do 637,5 mln EUR. Zatem ilościowa nadwyżka eksportu nad importem zmalała o 16% do ok. 1,5 mld l ekwiwalentu mleka surowego, natomiast wartość dodatniego salda wymiany handlowej spadła o 26% do 505,8 mln EUR. Głębszy spadek wartościowego salda obrotów przetworami mlecznymi wynikał z niższych niż przed rokiem cen transakcyjnych.

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka	
		średnia (zł/100 litrów)	o standardowych parametrach (zł/100 kg)
2014 I-XII	10 326,3	137,11	.
2015 I-XII	10 558,4	113,40	.
2015 IX	872,2	108,79	111,98
X	871,7	112,03	116,01
XI	819,8	113,20	116,49
XII	868,1	112,89	117,52*
2016 I	886,9	111,80	114,76
II	854,5	109,54	112,60
III	921,5	105,89	110,45
IV	941,7	102,35	105,16
V	981,5	100,19	102,76
VI	927,5	99,97	101,75
VII	937,3	101,28	102,42
VIII	920,4	104,88	107,26
IX	871,7	111,81	114,21
X	866,1	120,29	121,95
Wskaźnik zmian w %			
<u>X 2016</u> <u>IX 2016</u>	99,4	107,6	106,8
<u>X 2016</u> <u>X 2015</u>	99,4	107,4	105,1

Źródło: Dane GUS i ZSRIR. * cena uwzględnia premie wypłacone dostawcom.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2014 I-XII	2 882,2	179,5	56,6	420,0	378,1	179,6	406,0	301,3
2015 I-XII	3 123,0	161,6	46,0	412,5	359,2	191,4	429,9	309,5
2015 ^a VIII	260,5	12,9	2,9	33,6	29,5	16,1	33,7	27,6
IX	249,5	12,5	4,0	32,7	27,1	14,8	34,0	26,3
X	252,4	12,1	3,1	32,7	28,0	17,1	35,6	26,1
XI	249,8	8,5	3,3	31,2	26,0	15,2	35,9	25,8
XII	264,8	13,3	4,2	28,8	28,2	17,4	33,7	26,3
2016 ^a I	251,7	14,1	3,8	33,0	26,3	19,3	34,7	26,1
II	244,2	13,2	3,6	33,9	25,8	15,5	36,7	25,2
III	278,8	15,6	3,8	34,6	29,6	18,8	39,1	25,9
IV	267,3	17,5	3,0	32,6	28,5	19,0	35,8	24,6
V	262,1	18,2	3,8	32,7	31,7	19,2	37,7	26,2
VI	246,7	15,6	2,6	34,4	31,2	15,0	35,0	26,4
VII	267,1	13,7	2,1	32,8	30,4	16,5	34,4	26,1
VIII	265,8	12,1	2,3	31,3	29,8	16,5	36,7	27,6
IX	260,0	9,1	2,8	30,2	27,5	14,3	38,2	25,3
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)								
<u>IX 2016</u> <u>VIII 2016</u>	97,8	75,6	121,0	96,7	92,4	86,3	104,2	91,8
<u>IX 2016</u> <u>IX 2015</u>	104,2	72,9	69,4	92,4	101,6	96,6	112,3	96,4

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej pracowników.

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wybranych wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone 3-3,5% tł. (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże i chłodnicze do 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg tłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Gouda (1 kg)
	w folii	UHT	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2015 VIII	1,88	1,80	7,47	10,69	13,13	14,65	0,88	5,53	9,94	11,14
IX	1,89	1,80	7,50	10,49	13,40	14,84	0,86	5,53	9,92	11,40
X	1,89	1,81	7,74	10,79	13,89	15,05	0,85	5,54	9,92	11,71
XI	1,89	1,81	7,78	10,88	13,93	15,24	0,84	5,53	9,89	11,96
XII	1,90	1,80	7,58	10,82	13,89	15,19	0,84	5,53	9,82	11,87
2016 I	1,89	1,83	7,47	10,78	13,63	14,95	0,89	5,51	9,93	11,62
II	1,89	1,82	7,41	10,68	13,23	14,63	0,89	5,49	9,90	11,32
III	1,87	1,80	7,35	10,55	12,67	14,26	0,89	5,43	9,83	11,00
IV	1,87	1,80	7,29	10,11	12,29	13,82	0,88	5,42	9,84	10,50
V	1,86	1,78	7,30	10,08	12,13	13,71	0,89	5,36	9,83	10,38
VI	1,85	1,76	7,32	10,15	12,93	14,30	0,88	5,39	9,81	11,04
VII	1,85	1,78	7,50	10,24	14,14	15,48	0,89	5,38	9,77	11,77
VIII	1,86	1,81	7,76	10,31	14,97	16,33	0,88	5,45	9,78	12,84
IX	1,87	1,87	8,20	10,73	16,66	17,81	0,88	5,53	9,86	13,91
X	1,89	1,92	8,35	11,17	18,38	19,05	0,88	5,70	9,96	14,97
XI ^a	1,86	1,99	8,38	11,53	18,46	19,47	.	5,38	8,77	14,90
Wskaźnik zmian w %										
X 2016 IX 2016	101,1	102,7	101,8	104,1	110,3	107,0	100,0	103,1	101,0	107,6
X 2016 X 2015	100,0	106,1	107,9	103,5	132,3	126,6	103,5	102,9	100,4	127,8

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR notowane w dniach 21-27 XI 2016 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wybranych wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone 3,2-3,5% tł. (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (400 g)	Masło Ekstra konfekcyj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg tłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Gouda (1 kg)
	paster.	UHT								
2015 VIII	2,61	2,82	17,15	3,40	4,03	0,71	1,21	1,68	14,20	18,43
IX	2,59	2,85	17,19	3,38	3,96	0,71	1,20	1,67	14,14	18,41
X	2,59	2,83	17,11	3,38	3,97	0,71	1,20	1,65	14,05	18,33
XI	2,57	2,77	16,98	3,38	3,98	0,72	1,20	1,67	14,08	18,26
XII	2,54	2,80	16,79	3,35	3,98	0,72	1,20	1,65	13,94	17,98
2016 I	2,54	2,80	16,85	3,37	3,96	0,72	1,19	1,67	13,88	17,85
II	2,51	2,76	17,00	3,37	3,96	0,72	1,19	1,65	13,81	17,80
III	2,51	2,75	17,04	3,36	3,90	0,72	1,19	1,65	13,87	17,53
IV	2,48	2,71	16,92	3,38	3,84	0,72	1,18	1,64	13,83	17,33
V	2,48	2,72	17,00	3,37	3,82	0,72	1,19	1,63	13,69	17,11
VI	2,48	2,69	16,84	3,35	3,83	0,72	1,18	1,63	13,83	17,02
VII	2,47	2,69	16,89	3,34	3,89	0,72	1,16	1,63	13,67	17,32
VIII	2,49	2,70	16,95	3,35	4,03	0,72	1,16	1,63	13,63	17,75
IX	2,49	2,70	16,62	3,34	4,19	0,72	1,16	1,63	13,62	18,45
X	2,51	2,70	16,71	3,34	4,51	0,72	1,17	1,63	13,87	19,17
Wskaźnik zmian w %										
X 2016 IX 2016	100,8	100,0	100,5	100,0	107,6	100,0	100,9	100,0	101,8	103,9
X 2016 X 2015	96,9	95,4	97,7	98,8	113,6	101,4	97,5	98,8	98,7	104,6

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

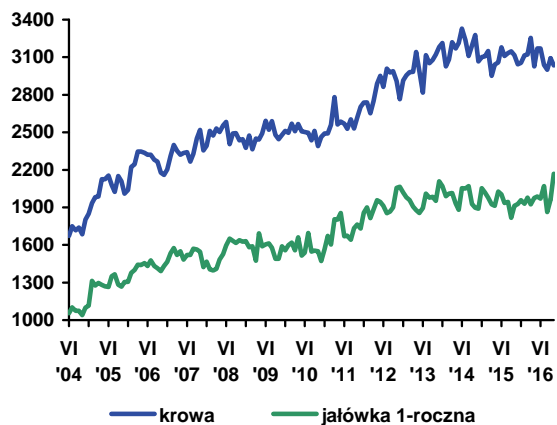
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2014 I-XII	157,7	207,5	35,7	385,5	110,2	118,5	65,6	14,9	191,2	34,2
2015 I-XII	142,4	223,2	41,3	525,8	101,5	106,4	76,2	13,7	212,4	38,7
2015 VIII	13,4	18,6	3,1	46,5	7,8	8,4	6,6	1,3	21,1	3,3
IX	10,8	20,4	3,2	45,5	8,0	8,8	7,0	1,6	22,0	3,0
X	7,8	19,7	2,6	50,4	8,1	8,9	7,6	1,4	17,9	3,2
XI	8,1	19,3	3,3	45,2	7,7	8,7	7,1	1,3	16,7	3,6
XII	11,8	18,2	3,1	46,9	7,2	11,3	5,9	1,1	17,9	3,3
2016 I	10,9	17,2	2,8	32,5	7,8	12,4	5,9	0,9	19,1	3,4
II	8,2	17,9	4,9	48,2	8,1	11,2	6,0	1,0	10,1	3,6
III	8,7	19,7	4,3	51,7	9,0	12,7	6,8	0,8	16,2	6,6
IV	11,4	18,2	5,2	53,5	6,9	10,5	6,6	1,0	17,6	6,5
V	8,1	21,1	5,1	54,7	7,1	8,6	7,3	1,0	22,6	5,7
VI	9,7	19,8	4,3	50,9	7,9	9,3	7,0	1,0	22,8	5,8
VII	9,8	19,0	3,4	56,1	7,4	7,8	7,0	1,7	25,0	4,2
VIII	8,2	20,8	2,9	47,0	7,4	8,3	7,4	1,7	30,5	4,4
IX	7,0	18,9	2,7	49,4	7,0	7,5	7,5	1,4	21,7	3,9
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)										
<u>IX 2016</u> <u>VIII 2016</u>	84,4	90,9	92,3	105,0	94,3	90,1	101,3	83,6	71,2	89,3
<u>IX 2016</u> <u>IX 2015</u>	64,7	92,4	85,7	108,6	88,1	85,7	107,5	85,1	98,6	129,1

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

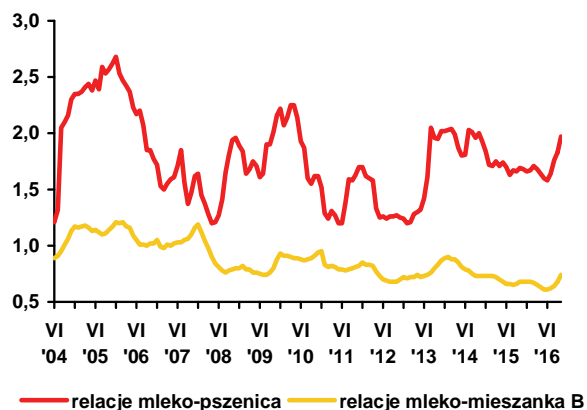
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2014 I-XII	2 775	3 195	3 416	698	1 200	1 889	3 756	4 008	469	1 548
2015 I-XII	1 972	2 677	2 924	506	1 098	2 289	3 442	3 531	409	1 330
2015 VIII	2 036	2 633	2 941	439	1 093	2 819	3 374	3 468	413	1 244
IX	1 927	2 590	2 896	473	1 125	2 650	3 242	3 340	338	1 268
X	1 760	2 635	2 893	459	1 121	2 650	3 299	3 429	458	1 241
XI	1 973	2 764	2 907	476	1 117	2 207	3 498	3 553	448	1 437
XII	1 957	2 731	2 911	452	1 118	1 930	3 451	3 611	467	1 339
2016 I	1 881	2 646	2 897	470	1 130	1 777	3 131	3 646	517	1 327
II	1 924	2 501	2 618	426	1 062	1 914	3 045	3 392	528	1 228
III	1 783	2 478	2 544	359	1 073	1 630	2 947	3 480	458	1 143
IV	1 684	2 459	2 477	353	1 165	1 862	3 376	3 462	367	1 175
V	1 571	2 536	2 528	399	1 128	1 999	3 218	3 216	512	1 158
VI	1 620	2 453	2 652	433	1 088	2 222	3 100	3 230	381	1 157
VII	1 753	2 490	2 626	439	1 090	1 953	3 143	3 396	598	1 134
VIII	1 741	2 640	3 067	446	1 084	1 995	3 336	3 419	417	1 135
IX	1 798	2 795	3 472	499	1 191	2 387	3 362	3 757	455	1 140
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2016</u> <u>VIII 2016</u>	103,3	105,9	113,2	111,9	109,9	119,6	100,8	109,9	109,1	100,4
<u>IX 2016</u> <u>IX 2015</u>	93,3	107,9	119,9	105,5	105,9	90,1	103,7	112,5	134,6	89,9

Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie wstępnych danych MF.

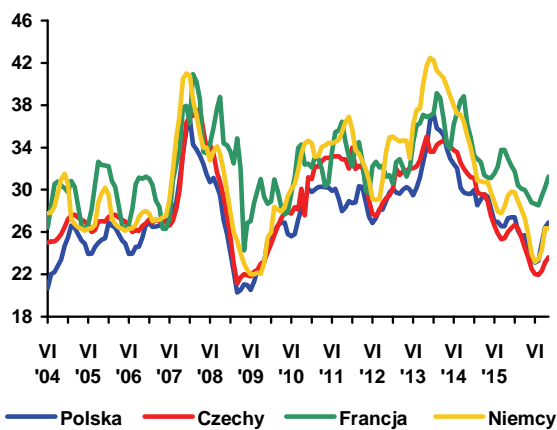
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

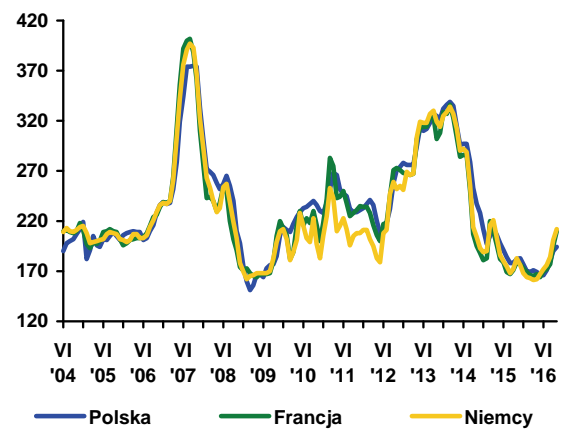
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

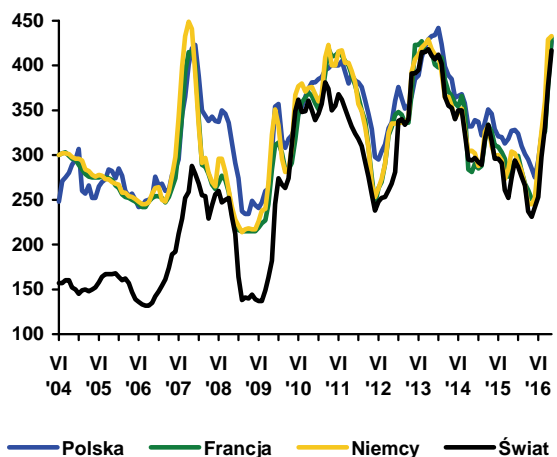
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

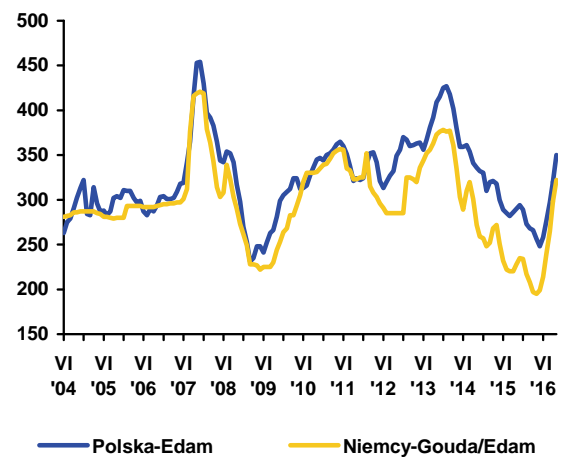
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Komisji Europejskiej, Dairy Markets i Dairy Economic Consulting CLAL.

Dorota Pasińska

Eksperti KE (prognoza z listopada 2016 r.) przewidują, że produkcja wołowiny w UE wzrośnie zarówno w br. jak i w 2017 r. (odpowiednio o 4,3% i 0,8%), co będzie wypadkową zwiększenia produkcji zarówno w UE-15 jak i w UE-13. Natomiast konsumpcja tego gatunku mięsa spadnie zarówno w 2016 r. jak i w 2017 r. O zmniejszeniu spożycia wołowiny w UE-28 w br. o prawie 0,2% zadecyduje ponad 7% spadek konsumpcji w krajach UE-13 oraz większe o 0,3% spożycie – w UE 15. Obniżenie spożycia tego gatunku mięsa w 2017 r. o ponad 0,5% będzie wynikiem jego ograniczenia zarówno w UE-15 jak i UE 13 (odpowiednio o 0,5% i 1%).

W ciągu dziesięciu miesięcy 2016 r. średnia cena skupu bydła w Polsce była niższa o około 3,0% niż przed rokiem i wynosiła 5,92 zł/kg. W październiku cena ta spadła do 5,86 zł/kg w. ż. i była o 3,5% niższa niż przed miesiącem, ceny skupu młodego bydła były niższe o ponad 3% niż przed miesiącem i wynosiły 6,30 zł/kg w. ż. Relacje cen żywicy: mieszanka dla opasów w I kwartale br. zaczęły się zawężać na skutek spadku cen bydła. W kolejnych miesiącach relacja ta była korzystniejsza i zbliżyła się do poziomu sprzed roku. W sierpniu i we wrześniu relacja ta była nawet wyższa niż przed rokiem, niestety spadek cen skupu bydła spowodował, że w październiku ponownie pogorszyła się do poziomu ubiegłorocznego.

Utrzymuje się regionalne zróżnicowanie cen zakupu bydła przez ubojnie oraz cen sprzedaży ćwierci z byków do lat dwóch i krów. W trzecim tygodniu listopada 2016 r., tak jak dotychczas, najniższe ceny skupu bydła zanotowano w regionie północnym (5,35 zł/kg), a najwyższe w regionie południowym (6,35 zł/kg). Ceny ćwierci z krów były najtańsze w regionie południowym (9476 zł/tonę), a byków w regionie centralnym (i wynosiły 12774 zł/tonę), natomiast ceny ćwierci z byków do dwóch lat były najwyższe w regionie południowym (13531 zł/tonę), a krów w regionie północnym (10221 zł/tonę).

Polska wołowina w br. jest nadal konkurencyjna cenowo. W okresie 14-20.11.2016 przeciętna cena tusz kategorii A/C/Z¹ klasy R3² była o ok. 16% niższa niż średnia w UE (306,82 i 367,38 EUR/tonę), tusz młodego bydła w wieku 8-12 miesięcy (kategorii Z klasy U+R+O) o 21% niższa (298,17 i 377,25 EUR/tonę), a tusz młodego męskiego bydła w wieku

12-24 miesiące (kategorii A klasy U+R+O) o 16% niższa (306,87 i 366,39 EUR/tonę). Tusze kategorii A/C/Z klasy R3 były również droższe niż w Polsce u naszych głównych odbiorców mięsa schłodzonego i mrożonego tj. we Włoszech o 26%, w Niemczech o 22%, Holandii o 4%, Hiszpanii o 23%, Francji o 6% i Wielkiej Brytanii o 38%. KE przewiduje, że średnie unijne ceny tusz zarówno dorosłego bydła męskiego jak i krów w całym 2016 r. będą niższe odpowiednio o 3% i 5,7%, a w 2017 r. wzrosną o 0,9% i 1,2%.

Od stycznia do października 2016 r. mięso wołowe zdrożało o średnio 0,4%, a cielęce o 1,2%. W październiku br. cena detaliczna wołowiny była średnio o 0,1% niższa, a cielęciny – o 0,3% wyższa niż w poprzednim miesiącu. Ceny detaliczne mięsa wołowego z kością (rostbef lub antrykot) wzrosły w tym czasie na rynku krajowym z 26,03 zł/kg do 26,32 zł/kg, mięsa cielęcego z kością z 28,24 zł/kg do 28,36 zł/kg, podczas gdy ceny mięsa wołowego z kością (szponder) spadły z 18,57 zł/kg do 18,38 zł/kg, mięsa wołowego bez kości z udźca z 32,68 zł/kg do 32,38 zł/kg a mięsa cielęcego bez kości z 47,10 zł/kg do 47,00 zł/kg.

Skup bydła od kilku lat systematycznie rośnie. Jednakże w pierwszych dziesięciu miesiącach 2016 r. skupiono 525,2 tys. ton wagi żywej bydła tj. o 0,7% mniej w porównaniu z rokiem poprzednim. Było to jednak o 48,4% więcej niż w 2012 r. W pierwszych dziesięciu miesiącach br. w przedsiębiorstwach przemysłu mięsnego zatrudniających 50 i więcej pracowników wytworzono 154 tys. ton wołowiny, tj. o 6,1% mniej niż przed rokiem, ale o 3,4% więcej niż w bardzo słabym pod tym względem 2012 r.

1. A – tusze niekastrowanego młodego bydła w wieku 12 do poniżej 24 miesięcy, C – tusze wykastrowanego bydła męskiego w wieku powyżej 12 miesięcy, Z – tusze młodego bydła w wieku od 8 do poniżej 12 miesięcy.

2. U – klasa uformowania tuszy, tusza bardzo dobra o profilach zasadniczo wypukłych i bardzo dobrze rozwiniętych mięśniach, R – klasa uformowania tuszy, tusza dobra o kształtach prostych na całej długości i dobrze rozwiniętych mięśniach, O – klasa uformowania tuszy, tusza dostateczna o profilu na ogół prostym do wklęsłych i przeciętnie wykształconych mięśniach, 3 – ilość tłuszczu na tuszy oraz w jamie piersiowej, klasa ta charakteryzuje się średnim otłuszczeniem, poza udźcem i łopatką prawie wszędzie mięśnie pokryte tłuszczem, niewielkie złoży tłuszczu w jamie klatki piersiowej.

Tab. 1. Skup, eksport i import produktów wołowych (w tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego w wadze żywej ¹	Eksport produktów wołowych w tys. ton			Import produktów wołowych w tys. ton		
			Ogółem	Żywiec	Mięso świeże, schłodzone i mrożone	Ogółem	Żywiec	Mięso świeże, schłodzone i mrożone
2014	I-XII	675,0	354,8	20,4	308,8	70,0	42,2	25,1
2015	I-XII	832,1	410,4	19,2	370,0	56,3	31,8	2,7
2015	X	36,1	39,7	2,2	35,8	5,5	2,6	2,7
	XI	33,9	35,1	1,3	32,1	4,9	2,2	2,5
	XII	32,0	34,1	1,5	30,7	4,9	3,0	1,8
2016	I	29,9	29,2	1,2	26,5	5,2	2,4	2,7
	II	31,9	31,7	1,4	28,7	4,4	2,7	1,6
	III	37,5	35,0	1,5	31,6	5,0	2,6	2,3
	IV	32,7	34,5	1,4	31,1	5,4	3,5	1,7
	V	31,2	30,9	1,3	27,9	5,4	3,1	2,3
	VI	33,8	35,7	1,8	32,1	4,5	2,2	2,1
	VII	30,8	33,8	1,6	30,4	4,1	2,3	1,6
	VIII	30,5	32,3	1,3	28,9	4,6	2,5	1,9
	IX	31,2	32,8	1,2	30,1	4,7	2,5	2,0
	X	30,6	-	-	-	-	-	-
w % skupu	sprzed roku	84,8	-	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	98,1	-	-	-	-	-	-

Źródło: Na podstawie danych MF, skup na podstawie Biuletynu Statystycznego GUS.

¹ Dane za okresy miesięczne dotyczące skupu produktów rolnych dotyczą danych meldunkowych o ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością Rostbef w zł/kg	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością* w zł/kg	Relacje ceny zbytu wołowiny z kością do ceny żywca wołowego	Relacje ceny detalicznej wołowiny z kością do ceny żywca wołowego
2015	VII	5,81	9,50	24,79	25,93	4,27	4,46
	VIII	5,86	9,52	24,82	25,96	4,24	4,43
	IX	5,83	9,57	24,80	26,01	4,25	4,46
	X	5,91	9,56	24,87	26,02	4,21	4,40
	XI	6,11	9,59	25,02	26,12	4,09	4,27
	XII	6,16	9,84	25,08	26,05	4,07	4,23
2016	I	6,10	9,56	25,07	26,03	4,11	4,27
	II	5,96	8,77	25,11	26,06	4,21	4,37
	III	5,50	9,28	25,11	26,21	4,57	4,77
	IV	5,94	9,24	25,02	26,03	4,21	4,38
	V	6,09	9,33	25,02	25,93	4,11	4,26
	VI	6,11	9,17	25,02	25,94	4,09	4,25
	VII	5,96	10,72	25,10	26,12	4,21	4,38
	VIII	6,08	9,10	25,11	26,18	4,13	4,31
	IX	6,07	9,11	25,12	26,24	4,14	4,32
	X	5,86	-	25,21	26,32	4,30	4,49
w % ceny	sprzed roku	99,2	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	96,5	-	-	-	-	-

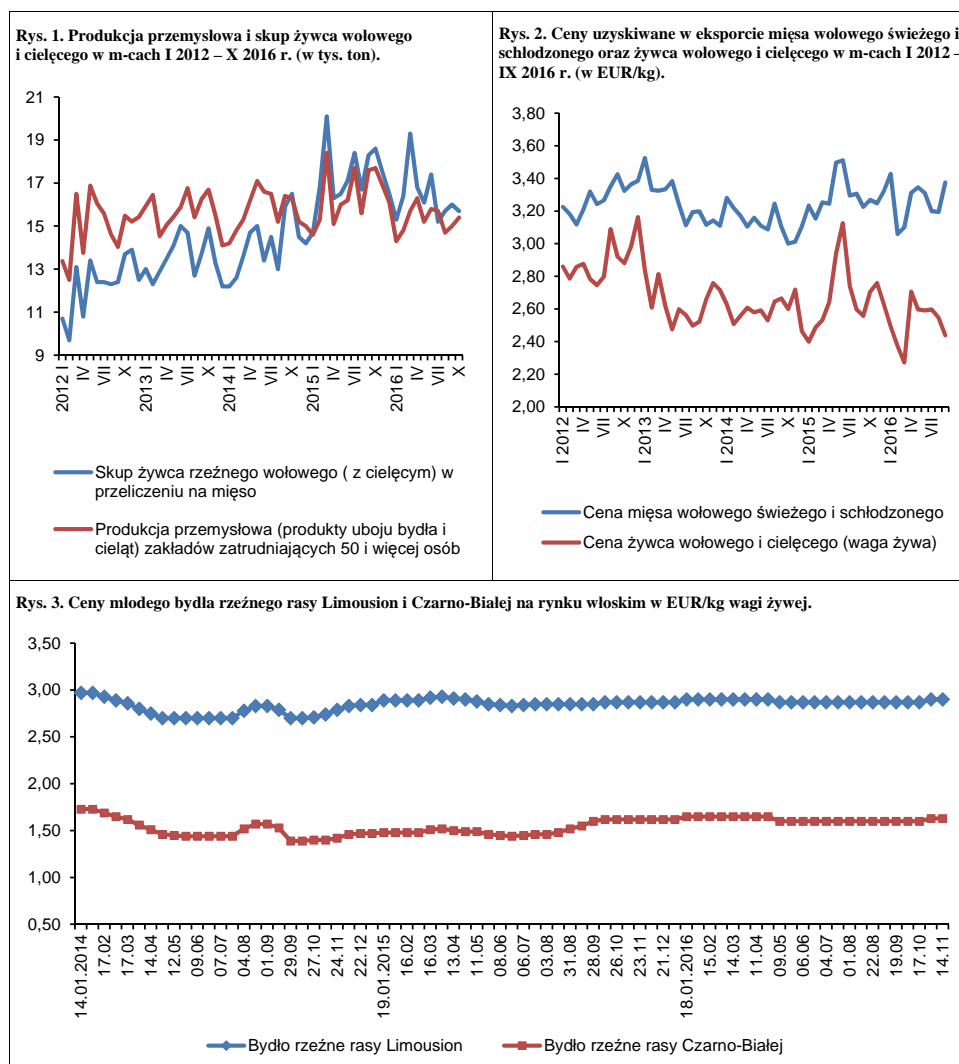
* obejmuje średnie ceny detaliczne antrykotu i rostbefu

Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Ceny zakupu bydła rzeźnego w ubojniach, ceny targowiskowe cieląt i ceny zbytu wołowiny

Wyszczególnienie	II 2016	III 2016	IV 2016	V 2016	VI 2016	VII 2016	VIII 2016	IX 2016	X 2016	XI 2016
	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach (zł/kg wagi żywej):										
Bydło ogółem	6,01	6,11	6,04	6,14	6,28	5,99	6,08	6,22	6,04	6,21
Byki do 2 lat	6,86	6,93	6,83	6,92	7,02	6,86	7,05	7,16	7,00	7,14
Krowy	4,64	4,70	4,64	4,69	4,83	4,58	4,47	4,60	4,49	4,63
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg (zł/kg wagi żywej)	10,74	10,95	11,26	11,11	11,40	11,58	11,40	11,67	11,80	11,76
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych (zł/tonę):										
ćwierci z byków do 2 lat	12758	12608	12219	12453	12462	12749	12708	13103	12759	13208
ćwierci z krów rzeźnych	9880	9775	9640	9802	10157	9278	9218	9631	9435	9708
Średnia cena rynkowa (EUR/100 kg) tuszy od młodego bydła:										
UE	376,01	374,23	367,06	361,20	362,01	356,04	361,16	363,98	359,35	367,38
Polska	297,29	307,62	303,35	299,00	302,71	297,13	315,16	316,65	312,39	306,82

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Rynków Rolnych MRiRW, danych KE.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS, MF, FAMMU.

W Unii Europejskiej, ceny trzody zaczęły rosnąć w czerwcu. Początkowo roczna stopa ich wzrostu wynosiła kilka procent, ale w lipcu i w sierpniu wzrosła odpowiednio do 12,0% i 14,0%. We wrześniu obniżyła się do 13,0%, a w październiku do 11,4%. W pierwszym i drugim tygodniu listopada przeciętna cena trzody klasy E w UE-28 spadła o 0,5% i wyniosła odpowiednio 151,59 EUR/100 kg, a w drugim 150,89 EUR. W trzecim tygodniu listopada cena utrzymała się na poziomie z poprzedniego tygodnia, a w czwartym wzrosła do 152,03 EUR. Sugeruje to, że głębokie spadki cen, mające miejsce w kolejnych tygodniach października (po 2-3%) należą do przeszłości. Z danych tygodniowych wynika więc, że w listopadzie średnia cena trzody klasy E w UE-28 może wynieść 151,35 EUR/100 kg i będzie wyższa o 14,5% niż w listopadzie 2015 r.

W 2016 r. roczny wzrost cen polskiej trzody, wyrażonych w euro, był większy niż przeciętnych cen unijnych, co wynikało z głębszego spadku pogłowia i produkcji trzody w Polsce. I tak w czerwcu cena polskiej trzody wzrosła w skali roku o 4,5%, w lipcu o 14,7%, w sierpniu o 17,7%, a we wrześniu i w październiku odpowiednio o 13,3% i 11,3%. W listopadzie cena ta może wynieść około 149 EUR/100 kg, a więc byłaby wyższa niż rok wcześniej o 21%.

Ceny skupu żywca wieprzowego wyrażone w złotych zaczęły rosnąć wcześniej, ze względu na deprecjację złotego względem euro. Już w maju cena skupu trzody wynosząca 4,50 zł/kg była o 6% wyższa niż rok wcześniej, w czerwcu o 11% wyższa, w lipcu i w sierpniu o 20%, a we wrześniu i w październiku o 15% wyższa. Z danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej wynika, że w listopadzie przeciętna cena skupu trzody może wynieść 4,95 zł/kg. Byłaby więc wyższa niż w listopadzie 2015 r. o prawie 28%.

Wyższe ceny poprawiły opłacalność chowu. W III kwartale relacja cen trzoda:żyto wyniosła 1:9,0, a trzoda:jęczmień 1:7,8. Były one odpowiednio o 18% i 22% szersze niż w III kwartale 2015 r. W październiku relacja cen trzody do targowiskowych cen żyta wyniosła 1:8,6 i była o 21% szersza niż rok wcześniej. Relacja cen trzody do targowiskowych cen jęczmienia wynosząca 1:7,5 była natomiast szersza od ubiegłorocznej o 26%. Relacje te są na tyle dobre, że powinny prowadzić do wzrostu zainteresowania chowem trzody, a w rezultacie zmniejszenia stopy spadku pogłowia w grudniu 2016 r. oraz w czerwcu 2017 r. Pierwszym symptomem pozytywnych zmian w chowie jest zwykle wzrost cen prosiąt. W III kwartale był on bardzo mały (3%), choć w ostatnim miesiącu tego kwartału, cena 1 prosięcia była o prawie 9% wyższa niż rok wcześniej. W październiku cena ta wyniosła 166,76 zł/sztukę i stosunku do poprzedniego miesiąca była wyższa o prawie 2%, a w odniesieniu do października 2015 r. o 10,6%. Wzrost cen prosiąt był jednak, jak dotychczas, mniejszy niż cen trzody. Może to świadczyć o relatywnie małym popycie na prosięta, wynikającym z obaw rolników przed konsekwencjami choroby ASF. W 2016 r. nasiliło się bowiem rozprzestrzenianie tej choroby. W 2014 r. wykryto dwa ogniska ASF u świń, w 2015 r. – jedno ognisko, a w 2016 r. (do końca września) – 20 ognisk u świń.

**Danuta
Zawadzka**

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton	
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	Wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b		
2015	I	116,7	123,9	60,7	90,9	53,5	100,9	7,2
	II	100,9	120,5	55,5	109,1	50,5	112,0	5,0
	III	134,6	125,0	63,5	127,1	66,3	118,8	-2,8
	IV	106,3	92,9	55,8	100,9	53,8	93,2	2,0
	V	116,7	127,7	59,6	96,3	56,8	115,0	2,8
	VI	118,2	123,6	62,0	121,6	57,6	109,9	4,4
	VII	117,1	111,5	64,9	113,7	60,9	113,2	4,0
	VIII	108,5	106,4	61,9	105,5	58,8	108,9	3,1
	IX	117,3	100,9	67,6	99,3	63,3	115,3	4,4
	X	131,1	109,2	69,5	99,4	61,7	98,2	9,4
	XI	128,9	115,0	65,8	103,8	57,5	111,0	7,9
	XII	135,0	113,3	58,5	99,5	60,9	106,1	-2,4
2016	I	126,5	108,4	58,7	96,7	52,6	98,3	6,1
	II	126,5	125,3	65,7	118,4	53,7	106,3	12,0
	III	131,7	97,8	63,0	99,2	68,3	103,0	-5,3
	IV	119,9	112,8	66,7	119,5	55,8	103,7	10,9
	V	122,5	105,0	61,7	103,5	56,5	99,5	5,2
	VI	119,2	100,8	71,0	114,5	52,7	91,5	18,3
	VII	111,3	95,0	57,3	88,3	54,8	90,0	2,5
	VIII	125,0	115,2	65,1	105,2	62,3	106,0	2,8
	IX	123,5	105,3	69,6	103,0	57,7	91,2	11,9
	X	129,7	105,1	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, w przeciwieństwie do okresów rocznych i półrocznych, ^b analogiczny okres poprzedniego roku= 100, ^c w wadze produktu, ^d dane miesięczne eksportu i importu nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów.

Źródło: Dane GUS, CIHZ i przeliczenia własne.

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, mieszanki T-2, Prowitu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Relacje cen trzody do targowiskowych cen:		Cena mieszanki T-2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T-2	Cena Prowitu w zł/dt	Relacja cen trzoda: Prowit	Cena prosiąt w zł/szt.	
		żyta	jęczmienia						
2015	I	4,05	6,8	5,6	137,46	2,9	264,24	1,5	153
	II	4,44	7,8	6,2	137,12	3,2	264,13	1,7	152
	III	4,38	7,6	6,0	136,95	3,2	264,19	1,7	159
	IV	4,40	7,6	6,1	136,49	3,2	264,57	1,7	164
	V	4,23	7,4	6,0	136,14	3,1	263,85	1,6	163
	VI	4,43	7,9	6,5	135,96	3,3	263,34	1,7	158
	VII	4,41	7,7	6,4	135,18	3,3	263,00	1,7	154
	VIII	4,38	7,5	6,4	134,91	3,2	262,76	1,7	155
	IX	4,61	7,6	6,5	135,41	3,4	262,64	1,8	151
	X	4,38	7,3	6,2	135,71	3,2	261,84	1,7	151
	XI	3,87	6,5	5,5	136,53	2,8	261,29	1,5	146
	XII	3,84	6,3	5,4	136,76	2,8	261,17	1,5	144
2016	I	3,96	6,4	5,5	136,37	2,9	260,16	1,5	143
	II	4,10	6,9	5,7	137,95	3,0	258,05	1,6	139
	III	4,20	7,1	5,9	136,91	3,1	255,47	1,6	146
	IV	4,10	7,0	5,8	136,81	3,0	254,47	1,6	147
	V	4,50	7,6	6,4	136,59	3,3	252,96	1,8	153
	VI	4,90	8,2	7,0	137,30	3,6	253,06	1,9	151
	VII	5,30	8,8	7,6	137,31	3,9	253,46	2,1	155
	VIII	5,31	9,3	8,0	137,36	3,9	253,98	2,1	155
	IX	5,29	8,8	7,8	136,31	3,9	254,17	2,1	164
	X	5,02	8,6	7,5	137,21	3,7	252,89	2,0	167

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2015 I	5,32	12,50	19,88	12,62	14,34	24,34	15,58	114,7	122,4	123,5
II	5,83	12,38	19,81	12,48	13,98	24,18	15,50	112,9	122,1	124,2
III	5,75	12,50	19,88	12,57	14,02	24,22	15,50	112,2	121,8	123,3
IV	5,76	12,49	19,86	12,55	14,07	24,34	15,32	112,7	122,6	122,1
V	5,54	12,44	19,92	12,56	13,96	24,46	15,40	112,2	122,8	122,6
VI	5,80	12,47	19,95	12,55	13,81	24,42	15,41	110,7	122,4	122,8
VII	5,78	12,46	19,94	12,54	13,84	24,27	15,46	111,1	121,7	123,3
VIII	5,74	12,46	19,90	12,51	13,89	24,22	15,39	111,5	121,7	123,0
IX	6,04	12,65	19,94	12,52	14,00	24,24	15,50	110,7	121,6	123,8
X	5,74	12,63	19,88	12,61	14,09	24,09	15,44	111,6	121,2	122,4
XI	5,07	12,42	19,83	12,55	13,98	24,22	15,31	112,6	122,1	122,0
XII	5,03	12,39	19,83	12,50	13,79	24,01	15,41	111,3	121,1	123,3
2016 I	5,19	12,32	19,78	12,36	13,69	23,92	15,37	111,1	120,9	124,4
II	5,37	12,23	19,70	12,30	13,65	24,08	15,27	111,6	122,2	124,1
III	5,50	12,27	19,71	12,33	13,49	24,09	15,26	109,9	122,2	123,8
IV	5,37	12,25	19,72	12,26	13,55	24,12	15,20	110,6	122,3	124,0
V	5,89	12,56	19,76	12,28	13,62	24,04	15,09	108,4	121,7	122,9
VI	6,41	12,84	19,82	12,34	13,89	24,43	15,31	108,2	123,3	124,1
VII	6,94	13,10	20,07	12,53	14,25	24,65	15,10	108,8	122,8	120,5
VIII	6,95	13,18	20,21	12,38	14,46	24,92	15,53	109,7	123,3	125,4
IX	6,91	13,27	20,26	12,64	14,50	24,86	15,59	109,3	122,7	122,7
X	6,55	13,17	20,34	12,71	14,57	25,04	14,57	110,6	123,1	123,1

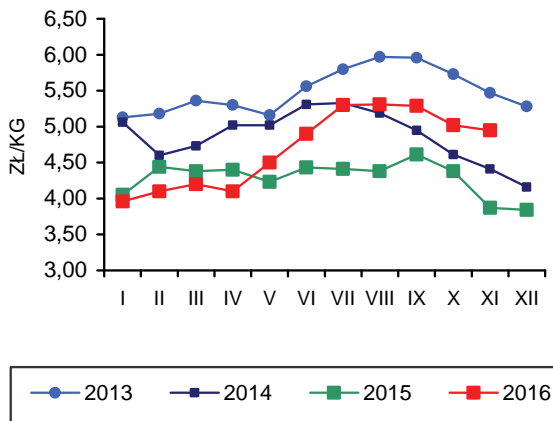
Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

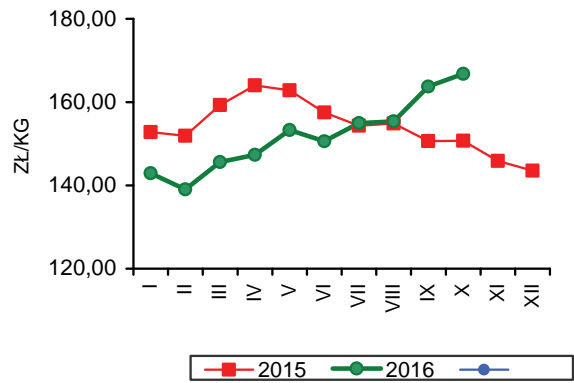
Lata i miesiące	UE-28	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-27	Niemczech	Danii
2015 I	130,12	126,28	132,28	124,34	97,0	95,5	101,6
II	137,02	139,91	143,73	122,84	102,1	97,3	113,9
III	141,13	141,61	145,69	129,28	100,3	97,2	109,5
IV	144,04	146,61	148,78	131,37	101,8	98,5	111,6
V	142,03	139,59	146,34	135,63	98,3	95,4	102,9
VI	146,44	143,84	150,88	136,05	98,2	95,3	105,7
VII	144,25	140,56	144,07	135,09	97,4	97,6	104,0
VIII	142,82	138,70	141,28	129,47	97,1	98,2	107,1
IX	146,65	145,41	149,22	131,07	99,2	97,4	110,9
X	141,97	137,94	145,67	132,84	97,2	94,7	103,8
XI	132,07	123,47	134,04	129,09	93,5	92,1	95,6
XII	126,21	119,77	128,77	124,40	94,5	93,0	96,3
2016 I	127,45	122,08	132,89	121,82	95,6	91,9	100,2
II	127,66	126,29	133,20	121,81	98,9	94,8	103,7
III	127,29	130,92	131,93	120,13	102,9	99,2	109,0
IV	127,57	127,53	131,85	123,73	100,0	96,7	103,1
V	136,85	136,86	143,89	128,84	100,0	95,1	106,2
VI	151,40	150,30	157,84	140,85	99,3	95,2	106,7
VII	161,54	161,22	168,60	149,63	99,8	95,6	107,7
VIII	163,46	163,28	169,78	147,14	99,9	96,2	111,0
IX	165,64	164,76	172,77	150,90	99,5	95,4	109,2
X	158,01	155,69	161,21	147,49	98,5	96,6	105,6

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

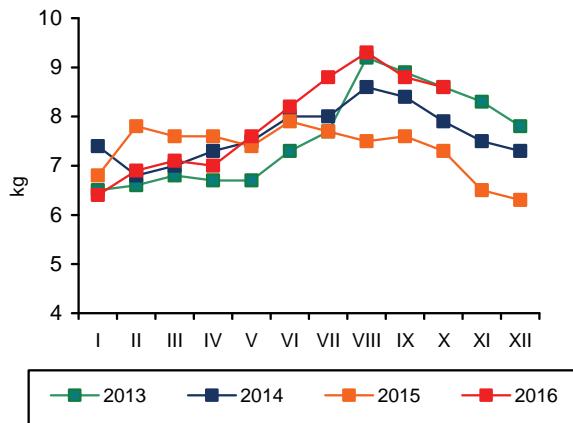
Rys. 1. Ceny skupu żywa wieprzowego w Polsce

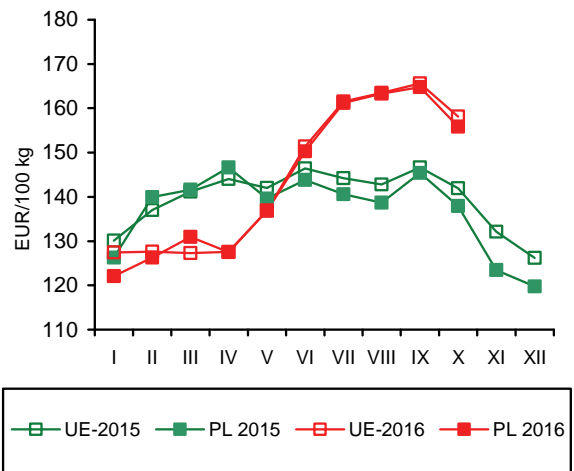
Rys. 2. Miesięczne ceny prosiąt w Polsce

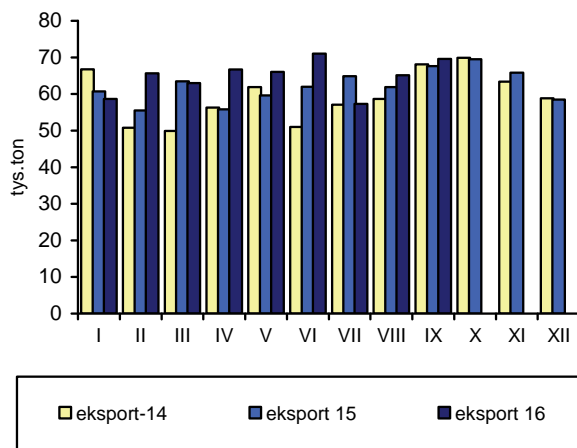
Rys. 3. Ceny żywa wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

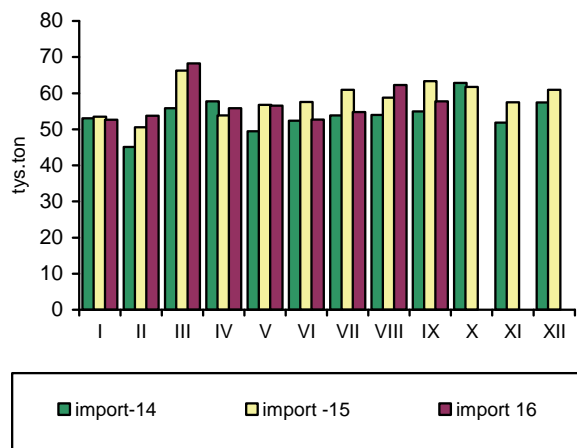
Rys. 4. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 5. Polski eksport produktów wieprzowych

Rys. 6. Polski import produktów wieprzowych

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Utrzymuje się silna wzrostowa dynamika produkcji mięsa drobiowego. Zakłady przemysłu drobiarskiego zatrudniające 50 i więcej stałych pracowników, wytworzyły w październiku 2016 r. ok. 217 tys. ton tego mięsa. Jest to poziom o 2,8% wyższy niż przed miesiącem i o 28%, tj. o 16 tys. ton wyższy niż przed rokiem. Produkcja mięsa drobiowego w dużych zakładach zwiększyła się w okresie dziesięciu miesięcy br. o ok. 291 tys. ton, tj. o 16,7% w porównaniu z analogicznym okresem w poprzednim roku.

Sprzedaż zagraniczna była nadal głównym czynnikiem stymulującym rozwój branży drobiarskiej. We wrześniu 2016 r. sprzedano za granicę o 21,9%, tj. o ok. 14,9 tys. ton więcej mięsa drobiowego niż w roku poprzednim i o 9,3% więcej niż przed miesiącem. Import zwiększył się o 25,8% w relacji do poprzedniego roku i o 11,9% w porównaniu z sierpniem. W ciągu dziewięciu miesięcy 2016 r. łączny eksport mięsa drobiowego wzrósł o 18,3%, tj. o ok. 109 tys. ton, natomiast import był większy o 10,3%, tj. o 2,7 tys. ton. Eksport stanowił 32,5% przemysłowej produkcji mięsa drobiowego wytwarzanej w dużych zakładach przemysłowych.

W okresie dziesięciu miesięcy 2016 r. nieznacznie obniżyły się przeciętne koszty paszowe w chowie drobiu rzeźnego. Pełnoporcjowe mieszanki pasz dla kurcząt potaniały o 0,5% w relacji do analogicznego okresu przed rokiem, natomiast dla indyków o 1,7%. W październiku br., w porównaniu z październikiem 2015 r., pasze dla kurcząt były średnio o 2%, a dla indyków o 2,5% tańsze.

W okresie dziesięciu miesięcy br. przeciętne ceny skupu kurcząt obniżyły się o 5,1%, a indyków o 10% w relacji rok do roku, pod wpływem dużej podaży drobiu rzeźnego. W listopadzie ceny skupu kurcząt były o 2,5% niższe w porównaniu do poprzedniego miesiąca i o 6,6% niższe w relacji rok do roku. Ceny skupu indyków rzeźnych były o 0,8% wyższe niż przed miesiącem, ale o 6,1% niższe niż przed rokiem. W październiku 2016 r. średnia relacja cen żywiec/pasza na rynku kurcząt wyniosła 2,51 wobec 2,68 przed rokiem, a na rynku indyków 3,82 wobec 4,49. Optymalność produkcji kurcząt i indyków w 2016 r. znacząco się pogorszyła w porównaniu z rokiem poprzednim. Na rynku kurcząt relacja cen żywiec/pasza spadła prawie do poziomu granicznego. Na rynku indyków, mimo silnego spadku cen skupu, produkcja jest nadal rentowna, ale jej poziom jest znacząco niższy.

Przeciętne ceny uzyskiwane w listopadzie br. przez przemysłowe ubojnie za tuszki kurcząt obniżyły się średnio o 2,8% w relacji do poprzedniego miesiąca i o 2,6% w relacji rok do roku. Średnie ceny zbytu uzyskiwane za tuszki indyków były o 1,5% niższe niż przed rokiem, ale o 9,7% przewyższały poziom z poprzedniego miesiąca. Przeciętna cena zbytu kurcząt w okresie styczeń-listopad br. była o 0,5% niższa niż w analogicznym okresie przed rokiem. Przeciętna cena detaliczna kurczęcia patroszonego w okresie styczeń-październik wyniosła 6,91 zł/kg i była o 1,8% niższa niż w tym samym okresie w poprzednim roku. W październiku br. cena detaliczna tuszki brojlera kurzego obniżyła się o 4,5% w porównaniu do poziomu z września i była o 3,7% niższa niż w październiku 2015 r.

Korzystne relacje cen polskiego i unijnego drobiu na jednolitym rynku europejskim poprawiły się. We wrześniu br. średnia cena sprzedaży mięsa kurcząt w UE o 47,3% przewyższała polską cenę wyrażoną w euro. Przed rokiem była ona wyższa o 42,4%. Przeciętna cena sprzedaży tuszek kurcząt w UE-28 obniżyła się w tym czasie o 7,1%, podczas gdy cena polska o 10,2%. Spadek cen notowano w większości monitorowanych krajów członkowskich z wyjątkiem Niemiec. Najsilniejszy spadek cen miał miejsce w Hiszpanii i w Holandii.

Według danych GUS, miesięczna konsumpcja mięsa drobiowego na jedną osobę w gospodarstwach domowych wyniosła w pierwszym kwartale br. 1,55 kg i była o 0,6% większa niż w roku poprzednim. Konsumpcja wędlin drobiowych nie zmieniła się i wyniosła 0,18 kg na mieszkańca. W drugim kwartale spożycie bezpośrednio mięsa drobiowego było takie samo jak przed rokiem i wyniosło 1,51 kg. Łącznie w pierwszym półroczu br. w gospodarstwach domowych konsumowano 1,53 kg na mieszkańca mięsa drobiowego, tj. o 0,3% więcej niż przed rokiem. Spożycie wędlin drobiowych było o 2,9% wyższe i wyniosło 0,18 kg.

**Grzegorz
Dybowski**

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
I	133,0	146,0	162,0	174,0	195,0
II	122,0	131,0	142,0	159,0	188,0
III	136,0	148,0	157,0	174,0	198,0
IV	126,0	157,0	169,0	171,0	218,0
V	137,0	151,0	163,0	182,0	196,0
VI	137,0	144,0	145,0	173,0	206,0
VII	132,0	157,0	169,0	174,0	201,0
VIII	139,0	151,0	154,0	165,0	206,0
IX	134,0	150,0	171,0	172,0	211,0
X	156,0	175,0	179,0	201,0	217,0
XI	142,0	162,0	163,0	189,0	
XII	133,0	155,0	156,0	190,0	
RAZEM	1627,0	1827,0	1930,0	2124,0	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2015	2016	2015	2016
I	2575	2956	63125	71115
II	2863	2741	62351	74139
III	2945	2601	70419	79002
IV	2868	3089	68222	83760
V	2936	3759	67352	80470
VI	3127	2748	69631	80898
VII	3206	3906	67535	76193
VIII	2908	3549	59144	76060
IX	3156	3970	68213	83133
X	3500		84202	
XI	2727		80319	
XII	1818		78917	
RAZEM	34629		839430	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt pełnoporcjowa grower/finisz (zł/tonę)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^{a, b}		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
I	1304	1318	3,39	3,14	6,55	6,63	6,90	6,82
II	1321	1310	3,45	3,27	6,51	6,58	6,91	6,64
III	1322	1290	3,56	3,38	6,67	6,55	6,95	6,84
IV	1311	1278	3,40	3,28	6,57	6,45	6,96	6,67
V	1299	1264	3,53	3,48	6,53	6,92	6,75	7,05
VI	1279	1293	3,62	3,44	6,77	6,55	7,10	6,96
VII	1272	1313	3,73	3,55	6,66	6,97	7,12	7,12
VIII	1289	1300	3,69	3,53	6,57	6,83	7,28	7,23
IX	1291	1288	3,57	3,37	7,01	6,33	7,39	7,06
X	1295	1269	3,47	3,18	6,73	6,68	7,00	6,74
XI	1296		3,32	3,10	6,66	6,49	6,89	
XII	1305		3,14		6,23		6,60	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b konfekcjonowane

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRDI-IG i MRiRW.

Tab. 4. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Mieszanki dla indyków pełnoporcjowe grower/finisz (zł/szt.)			Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a			Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
I	1433	1377	1350	5,78	6,02	5,91	8,84	8,85	8,83
II	1434	1395	1331	5,71	6,02	5,73	8,51	8,74	8,73
III	1451	1393	1347	5,68	5,97	5,65	8,60	9,68	9,78
IV	1442	1361	1325	5,72	5,99	5,48	9,57	8,75	8,50
V	1443	1342	1328	5,86	5,97	5,38	8,70	8,86	8,85
VI	1448	1337	1332	6,01	5,99	5,36	8,83	8,94	8,67
VII	1451	1343	1355	5,94	5,99	5,17	8,78	8,86	8,10
VIII	1410	1339	1336	6,00	5,96	5,09	8,89	8,97	8,19
IX	1416	1325	1317	6,04	5,94	5,03	8,83	8,96	8,06
X	1336	1333	1300	6,03	5,98	4,97	8,80	8,96	7,91
XI	1319	1338		6,10	5,97	5,01	9,26	8,81	8,68
XII	1329	1350		6,06	5,94		9,56	9,84	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 5. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

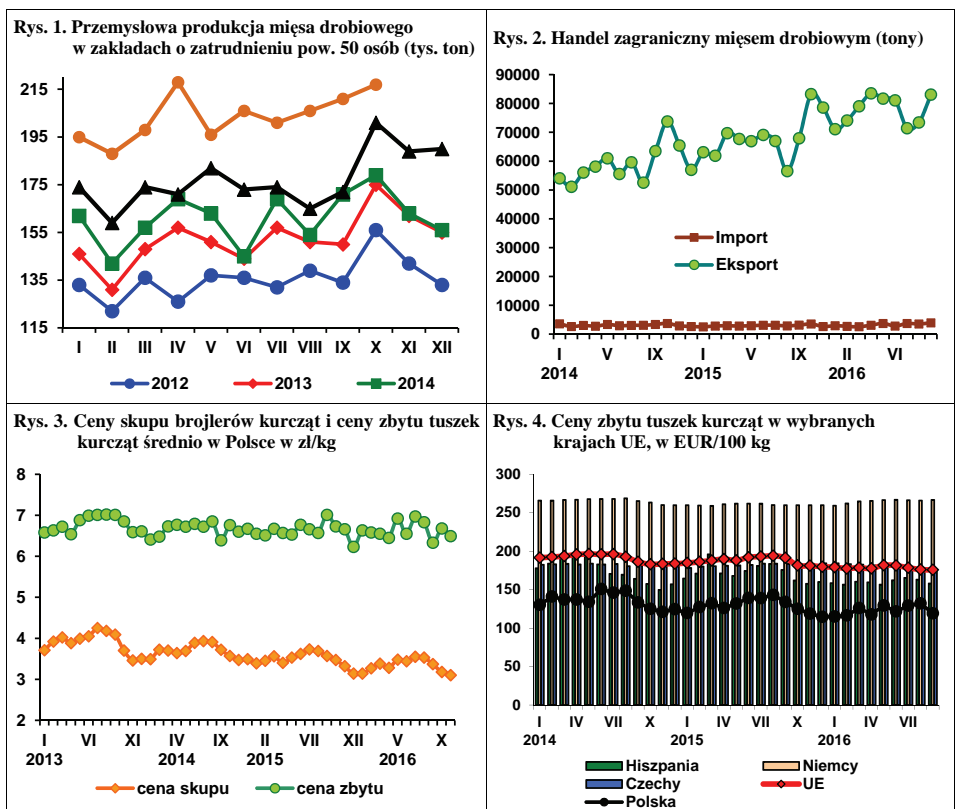
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2014 I	130,39	266,00	182,49	168,23	225,00	200,84	178,00	191,63
II	141,02	266,00	183,21	163,63	225,00	205,64	183,85	193,19
III	137,24	266,71	183,76	162,18	227,87	208,80	192,08	193,80
IV	137,13	267,00	182,97	163,23	230,00	209,00	194,20	195,73
V	137,00	267,87	183,79	163,30	221,97	210,29	194,11	194,81
VI	150,81	268,00	183,10	163,95	220,00	211,00	182,96	195,94
VII	146,05	268,00	183,44	161,95	220,00	211,00	170,59	196,20
VIII	148,64	268,90	180,54	159,77	220,00	208,74	169,64	192,79
IX	133,21	265,17	181,87	159,19	219,43	206,00	164,36	187,60
X	125,12	263,39	181,39	161,23	215,00	201,96	157,49	184,70
XI	121,10	260,20	180,50	164,10	215,00	197,50	149,90	183,90
XII	124,70	260,00	180,50	158,60	212,70	196,00	157,10	183,30
2015 I	121,10	260,00	178,20	155,60	210,00	196,00	165,00	185,50
II	127,60	259,30	180,20	157,10	214,80	196,00	171,10	186,10
III	132,40	259,00	180,70	157,30	217,70	196,00	171,00	188,00
IV	125,10	261,20	181,21	157,86	220,00	196,00	171,24	187,90
V	131,90	262,00	181,70	154,80	222,00	196,00	167,90	188,10
VI	138,67	262,00	182,30	153,30	225,00	196,00	174,30	192,12
VII	138,98	262,00	183,95	153,92	225,00	201,00	180,93	192,50
VIII	142,74	260,13	183,86	151,94	225,00	201,00	183,58	191,81
IX	132,94	260,00	183,52	151,98	225,00	201,00	175,70	189,31
X	125,02	260,00	183,51	152,47	225,00	198,90	162,16	186,84
XI	118,85	260,00	183,70	150,15	225,00	193,59	157,70	181,58
XII	114,62	260,00	184,36	149,45	225,00	188,10	159,94	179,85
2016 I	115,10	259,32	184,38	149,17	225,00	186,00	158,60	179,56
II	11651	262,10	183,28	148,55	225,00	186,00	156,73	177,61
III	126,21	265,00	182,71	148,59	225,00	186,00	160,46	179,01
IV	117,85	265,43	181,69	146,45	225,00	186,00	159,55	177,68
V	129,49	266,52	180,98	142,14	225,00	186,00	156,69	181,83
VI	121,68	267,00	178,18	142,80	225,00	186,00	162,25	181,41
VII	129,36	266,32	177,54	140,45	225,00	186,00	165,52	178,59
VIII	132,09	266,00	176,03	141,14	225,00	182,13	163,04	176,24
IX	119,34	266,87	175,33	139,76	225,00	181,20	158,18	175,79

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 6. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
I	1,49	1,54	1,55	0,20	0,18	0,18
II	1,51	1,51	1,51	0,18	0,17	0,18
III	1,47	1,47		0,19	0,18	
IV	1,63	1,61		0,19	0,17	

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

W okresie jedenastu miesięcy 2016 r. średnia cena jaj wszystkich klas wagowych, sprzedawanych przez zakłady pakujące, wyniosła 32,25 zł za 100 sztuk i była o 8,7% niższa niż w roku poprzednim. W listopadzie br. cena ta wzrosła do poziomu 36,95 zł za 100 sztuk, tzn. o 18% w porównaniu do października i o 3,8% w porównaniu do listopada 2015 roku. W relacji rok do roku, potaniały tylko jaja bardzo duże, klasy XL, których cena była o 2% niższa niż przed rokiem. Jaja pozostałych klas wagowych podrożały, w tym najbardziej jaja średnie, klasy M (o 16,4%). Jaja małe klasy S były o 1,5% droższe niż przed rokiem, a duże, klasy L o 1,3%. W relacji do poprzedniego miesiąca wzrosły ceny jaj wszystkich klas wagowych. Jaja klasy M podrożały o 15,5%, klasy S o 42,1%, klasy XL o 13,7%, a klasy L o 12,6%. Przyczyną szybkiego drożenia jaj w listopadzie br. był nagły spadek podaży spowodowany koniecznością wycofania z rynku części jaj należących do jednego z największych polskich producentów, w następstwie wykrycia przypadków salmonelli.

W październiku br. przeciętne ceny przemysłowych mieszanek pasz pełnoporcjowych dla kur niosek obniżyły się w relacji do września

o 2,2%, a w relacji do października 2015 roku o 2,9%. Ceny jaj sprzedawanych przez fermy wzrosły o ok. 4% w relacji do poprzedniego miesiąca i były zbliżone do przeciętnego poziomu z okresu styczeń-październik w 2015 r. Przyczyniło się to do poprawy opłacalności produkcji jaj, która w ostatnich miesiącach była bardzo niska. Mniejsza podaż jaj i wyższe ceny jaj mogą utrzymać się również w pierwszych miesiącach 2017 r.

Ceny skupu jaj przeznaczonych do przemysłowego przerobu, które od kwietnia br. były bardzo niskie, w listopadzie wzrosły o 28,7% w porównaniu z poprzednim miesiącem, ale nadal były o 16,8% niższe niż przed rokiem. Średnio w okresie jedenastu miesięcy br. ceny jaj przerobowych były o 20,8% niższe niż w takim samym okresie w poprzednim roku.

Przeciętne ceny detaliczne jaj konsumpcyjnych od początku roku wykazywały tendencję spadkową, a od maja do października 2016 r. ustabilizowały się na poziomie 0,49 zł za sztukę. W okresie styczeń-październik br. przeciętna cena detaliczna jaj spożywczych była o 2,8% niższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku.

W listopadzie należy spodziewać się wzrostu cen jaj w handlu detalicznym.

W większości obserwowanych państw członkowskich UE ceny jaj konsumpcyjnych wykazywały do sierpnia br. silny spadek. W sierpniu w relacji rok do roku najgłębszy spadek cen jaj miał miejsce w Holandii (o 31,7%), w Niemczech (o 26,5%), w Czechach (o 25,86%) oraz we Francji (o 24,3%). Przeciętne ceny jaj konsumpcyjnych w UE obniżyły się w tym okresie o 21,9%, a w Polsce o 7,7%. Relacje średnich cen sprzedaży jaj w Polsce i we wspólnocie pogorszyły się. W sierpniu 2016 r. ceny polskich jaj w przeliczeniu na euro były o 21,7% wyższe niż przeciętnie w UE, podczas gdy dwanaście miesięcy wcześniej były wyższe tylko o ok. 3%.

W ciągu dziewięciu miesięcy br. eksport jaj konsumpcyjnych z Polski był o 4,8% większy niż przed rokiem, a import o 11,6% większy. Eksport przetworów z jaj wzrósł o 27,3%, a import o 34%.

We wrześniu sprzedano za granicą o 15,6% mniej jaj w skorupkach, ale o 21,9% więcej przetworów z jaj niż przed rokiem, natomiast import jaj świeżych zmniejszył się o ok. 18%, a przetworów z jaj zwiększył o ok. 90%. W relacji do sierpnia br., eksport jaj świeżych we wrześniu był o 5,9% mniejszy, a jaj przetworzonych o 4,9% większy. Import jaj w skorupkach spadł o 43,2%, a przetworów z jaj był większy o 33,2%.

W pierwszym kwartale 2016 r. bezpośrednie spożycie jaj w gospodarstwach domowych wyniosło 12,6 sztuk na mieszkańca i było o 4% większe niż w analogicznym kwartale 2015 r. Wzrost ten wynikał jednak w dużym stopniu z faktu, że w br. Wielkanoc, która jest okresem wzmożonej konsumpcji jaj, przypadała w marcu, podczas gdy w 2015 r. w kwietniu. W drugim kwartale spożycie to wyniosło 10,85 sztuk i było o 8,6% mniejsze niż przed rokiem. W pierwszym półroczu br. konsumpcja bezpośrednia jaj zmniejszyła się w relacji rok do roku o 2,2%.

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
I	1893	1476	15496	24163	416	383	1496	1655
II	1176	1095	16305	22660	420	530	995	2224
III	1806	1646	18972	22253	473	396	1174	2271
IV	1232	1701	18863	19219	431	380	1694	2062
V	1370	1601	20713	20046	387	665	1992	2848
VI	1343	1774	19663	18857	454	574	2412	2263
VII	905	1900	22014	18029	394	712	1783	1629
VIII	1485	1743	19535	17587	407	641	1700	2000
IX	1421	1165	19615	16563	450	854	1720	2098
X	1971		20684		362		1899	
XI	1137		21339		567		1900	
XII	1088		20815		283		1583	
RAZEM	16787		234014		5044		20348	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
I	44,20	40,64	36,20	34,64	32,10	30,99	28,90	30,06
II	42,80	41,00	35,80	36,69	33,40	32,70	27,20	23,66
III	43,00	40,38	33,60	35,23	29,80	31,29	27,00	28,62
IV	42,20	39,01	34,10	33,13	31,10	30,61	28,10	26,01
V	41,90	33,91	33,20	33,13	29,50	29,42	24,00	23,03
VI	43,10	36,88	37,50	31,29	33,00	30,77	24,90	24,90
VII	43,10	37,78	38,30	29,42	33,80	21,61	29,40	18,92
VIII	45,60	39,12	35,60	33,14	30,10	32,20	28,00	24,30
IX	45,10	38,30	39,70	36,50	32,80	31,70	29,10	25,70
X	43,50	37,30	36,80	34,10	31,60	32,90	30,20	20,40
XI	43,28	42,40	37,90	38,40	32,65	38,00	28,56	28,99
XII	40,00		33,70		28,30		22,00	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

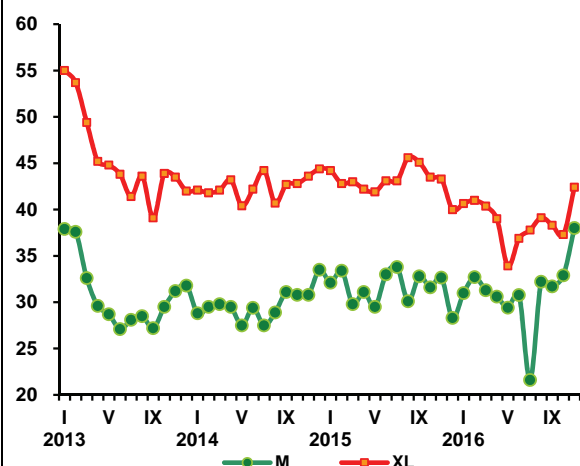
Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2014 I	119,32	103,61	112,75	103,78	91,68	127,30
II	123,06	102,44	121,69	98,75	96,71	128,29
III	119,16	108,00	123,78	102,57	102,00	129,25
IV	121,37	107,93	119,22	95,45	93,47	125,22
V	119,43	99,66	104,84	94,54	90,16	120,76
VI	121,40	94,09	107,55	101,45	100,47	123,48
VII	124,02	93,99	104,57	107,72	100,24	125,44
VIII	124,10	94,69	96,62	102,06	89,97	122,29
IX	128,93	100,17	106,98	110,02	100,67	127,13
X	130,42	111,33	107,80	104,88	138,84	128,95
XI	132,73	115,76	112,40	116,94	141,94	133,80
XII	136,39	120,82	125,23	129,56	150,18	139,32
2015 I	133,31	115,82	119,06	119,34	107,90	132,75
II	137,02	114,19	123,86	111,98	109,00	131,08
III	134,41	112,82	135,98	112,85	108,94	132,43
IV	133,80	102,30	112,89	104,40	97,67	124,08
V	133,60	102,30	112,90	104,40	97,67	124,32
VI	129,91	94,29	100,83	96,43	95,87	116,64
VII	142,16	104,90	122,89	128,29	123,39	134,02
VIII	136,15	107,01	118,93	123,71	115,90	132,20
IX	142,02	107,79	118,91	128,27	118,83	133,80
X	134,32	114,39	112,24	115,66	113,39	129,35
XI	135,47	114,40	113,41	117,64	112,63	130,34
XII	131,67	114,73	118,84	121,44	109,55	129,56
2016 I	124,47	104,87	117,10	110,19	99,77	120,52
II	124,22	104,07	132,76	103,95	100,93	120,49
III	133,35	104,46	129,03	113,48	102,81	121,85
IV	124,71	96,87	103,79	109,35	86,60	111,33
V	120,24	90,43	96,79	89,22	76,26	104,93
VI*	118,84	82,26	93,22	99,45	84,00	105,77
VII*	102,94	79,37	86,59	101,93	84,50	103,19
VIII*	125,70	79,39	87,43	93,60	79,20	103,29

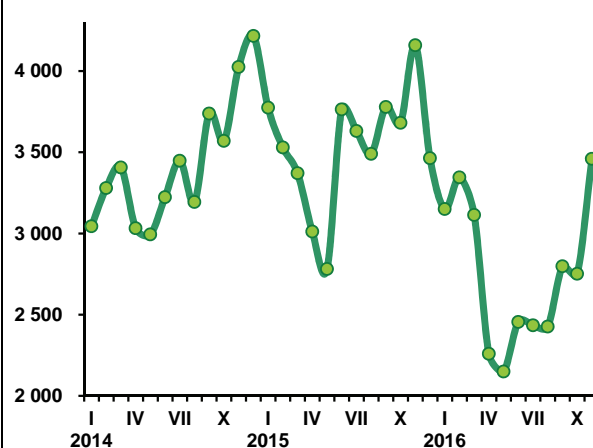
*Na podstawie danych tygodniowych.

Źródło: Dane MRiRW.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL -/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

W krótkookresowej prognozie z września 2016 r. Komisja Europejska zakładała, że produkcja mięsa owczego w UE-28 wyniesie 929 tys. ton i będzie o 1% większa niż rok wcześniej. Import wyniesie 206 tys. ton i w stosunku do ubiegłorocznego będzie o 2% większy. W rezultacie rynkowa podaż tego mięsa zwiększy się o 1,3%. Pozwoli to utrzymać konsumpcję przypadającą na 1 mieszkańca na dotychczasowym poziomie. Trudno na razie powiedzieć jak przedstawiają się dane dotyczące ubojów owiec w Unii Europejskiej, ale z informacji o imporcie wynika, że jego ilość rośnie. W okresie od stycznia do września sprowadzono z krajów trzecich 176,6 tys. ton mięsa owczego, a więc o 2,8% więcej niż rok wcześniej, z tego 89% pochodziło z Nowej Zelandii.

Wzrost importu, a prawdopodobnie także produkcji mięsa owczego jest podstawą spadku jego cen. W Unii Europejskiej spadkowa tendencja cen jagniąt została zapoczątkowana w końcu 2015 r. i trwa do tej pory. W I kwartale 2016 r. przeciętna cena jagniąt wyniosła 586 EUR/100 kg wagi poubojowej, a w II kwartale 550 EUR. Ceny te były niższe niż rok wcześniej odpowiednio o 7,9% i 6,3%. W III kwartale przeciętna cena jagniąt wyniosła w UE-28 580 EUR i była o 5,4% niższa niż w analogicznym okresie przed rokiem. W październiku cena ta wyniosła 620 EUR i była o 2,9% niższa niż w październiku 2015 r. W listopadzie wyniesie ona prawdopodobnie ok. 627 EUR i będzie o 0,5% niższa niż rok wcześniej. Wydaje się więc, że malejąca stopa spadku jest coraz wyraźniejszym sygnałem wychodzenia z sytuacji kryzysowej. Można więc oceniać, że w grudniu cena jagniąt będzie taka sama, jak rok wcześniej, lub nieco od niej wyższa.

Inaczej sprawa przedstawia się z cenami owiec ciężkich, które też spadają, choć przejściowo wzrosły w III kwartale. Przeciętna cena owiec ciężkich wyniosła w I kwartale 519 EUR/100 kg wagi poubojowej, a w II kwartale 516 EUR. W stosunku do analogicznych

okresów sprzed roku ceny te były niższe odpowiednio o 5% i 4%. W III kwartale przeciętna cena owiec wyniosła natomiast 492 EUR i była o 2,2% wyższa niż w analogicznym okresie 2015 roku. W październiku cena owiec ciężkich wyniosła 468 EUR/100 kg i była o 1,8% niższa niż rok wcześniej. W listopadzie prawdopodobnie stopa spadku wzrosnie do 4%, a cena może wynieść 467 EUR.

Ceny polskich owiec ciężkich sukcesywnie maleją. W I kwartale 2016 r. cena ta wyniosła 382 EUR/100 kg wagi poubojowej, a w II kwartale 362 EUR.

W stosunku do analogicznych kwartałów sprzed roku ceny te były niższe odpowiednio o 4% i 12%. W III kwartale cena owiec osiągnęła 353,03 EUR i była o 7,2% niższa niż w III kwartale 2015 r. W październiku wyniosła ona 349,19 EUR/100 kg i była o 2% niższa niż rok wcześniej, a w listopadzie może wynieść 339 EUR/100 kg, co by oznaczało jej 6% spadek w skali roku.

Spadki cen skupu owiec wyrażone w złotych były mniejsze niż wyrażone w euro. Wpływa na to przede wszystkim deprecjacja złotego względem euro. W I kwartale b.r. cena skupu wyniosła 7,01 zł/kg i była o 3% niższa niż w I kwartale 2015 r. W II kwartale b.r. cena skupu żywca baraniego wyniosła 6,62 zł/kg i była 7% niższa niż rok wcześniej. W III kwartale wyniosła ona 7,23 zł/kg i była prawie o 1% wyższa niż przed rokiem, w tym we wrześniu wyższa o 4,4%.

**Danuta
Zawadzka**

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	Zmiana w % 2016/2015
I półrocze	928	609	664	109
II półrocze	876	478	526	110
Rok	1 804	1 087	1 190	109,5

a) prognoza IERiGŻ-PIB. Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2015	46,2	88,7	204,5	116,6	131,3	139,5	80,3	115,1	103,0	122,8	74,5	92,0	1314
2016	130,4	94,2	284,5	178,7	150,7	135,5	125,5	78,9	97,1	x	x	x	1570^{b)}
miesiąc roku poprzedniego = 100	282,3	106,2	139,1	153,3	114,8	97,1	156,3	68,5	94,3	x	x	x	119,5
Import 2015	98,3	59,4	115,9	116,6	100,6	98,8	237,1	80,6	128,3	136,5	90,0	66,0	1303
2016	50,7	108,4	130,5	142,0	102,1	93,4	125,9	45,9	88,4	x	x	x	1370^{b)}
miesiąc roku poprzedniego = 100	51,5	182,5	112,6	121,8	101,5	94,5	53,1	56,9	68,9	x	x	x	105,1

a) prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane CIHZ

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
2014/15	5,59	5,67	8,79	6,36	6,80	8,59	6,67	7,21	7,51	7,31	7,27	6,98
2015/16	7,05	6,50	8,01	6,48	5,97	8,59	5,86	6,89	7,10	7,96	6,45	7,29
miesiąc roku poprzedniego = 100	126,1	114,6	91,1	101,9	87,8	100,0	87,9	95,6	94,5	108,9	88,7	104,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Średnie ceny zakupu owiec żywych w Polsce

Wyszczególnienie	zł/kg		EUR/kg	
	cena za wagę żywą	cena za wagę poubojową	cena za wagę żywą	cena za wagę poubojową
IX 2015	7,9	16,8	1,87	3,98
X	7,6	16,2	1,79	3,82
XI	7,7	16,4	1,81	3,85
XII	8,8	18,8	2,06	4,38
I 2016	8,2	17,4	1,86	3,95
II	7,7	16,4	1,76	3,72
III	8,2	17,4	1,90	4,04
IV	7,2	15,3	1,67	3,56
V	8,1	17,2	1,83	3,89
VI	7,9	16,9	1,80	3,83
VII	7,7	16,5	1,76	3,74
VIII	7,7	16,4	1,78	3,78
IX	7,6	16,2	1,76	3,74
X	7,6	16,2	1,76	3,74

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2014/2015	53,43	53,35	52,41	52,32	51,72	51,82	52,61	52,71	53,41	52,97	53,17	52,40
2015/2016	54,08	54,47	55,18	54,51	54,90	55,73	55,46	55,35	55,14	55,43	54,38	54,95
miesiąc roku poprzedniego = 100	101,2	102,1	105,3	104,2	106,1	107,5	105,4	105,0	103,2	104,6	102,3	104,9

Źródło: Dane GUS

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-28 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
UE-28												
2014/2015	635,5	660,9	656,7	632,8	619,4	617,1	576,7	567,9	590,3	611,7	636,2	639,2
2015/2016	629,9	619,3	604,4	575,8	578,8	562,1	544,9	543,9	555,6	585,2	598,9	619,9
miesiąc roku poprzedniego = 100	99,1	93,7	92,0	91,0	93,4	91,1	94,5	95,9	94,1	95,7	94,1	97,0
Włochy												
2014/2015	663,9	693,9	596,3	545,9	627,5	621,6	570,9	581,9	601,3	610,4	640,9	659,2
2015/2016	680,2	657,5	596,3	552,3	594,0	530,1	517,7	539,9	572,1	578,2	601,7	633,6
miesiąc roku poprzedniego = 100	102,5	94,8	100,0	101,2	101,0	85,3	90,7	92,8	95,1	94,7	93,9	96,1

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec ciężkich w UE-28 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
UE-28												
2014/2015	495,1	517,5	531,5	541,9	572,4	560,0	542,2	517,9	480,4	476,5	485,8	477,0
2015/2016	486,5	498,9	508,3	520,2	531,7	526,2	522,1	504,3	491,8	493,6	489,8	468,9
miesiąc roku poprzedniego = 100	98,3	96,4	95,6	96,0	92,9	94,0	96,3	97,4	102,4	103,6	100,8	98,3
Wielka Brytania												
2014/2015	484,9	524,5	544,4	564,8	608,4	582,9	556,3	546,2	478,4	466,6	472,4	455,4
2015/2016	484,5	500,6	511,8	536,7	546,6	529,6	549,9	525,6	496,3	483,2	471,9	430,7
miesiąc roku poprzedniego = 100	99,9	95,4	94,0	95,0	89,8	90,9	98,8	96,2	103,7	103,6	99,9	94,6

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2014/2015 NZD/szt. 15 kg	82,34	72,12	63,95	69,00	60,37	59,67	53,12	69,49	75,40	70,20	68,08	67,30
2015/2016 NZD/szt. 15 kg	69,92	61,66	56,74	60,03	49,93	48,81	48,55	62,40	61,03	61,15	61,34	63,26
miesiąc roku poprzedniego = 100	84,9	85,5	88,7	87,0	82,7	81,8	91,4	89,8	80,9	87,11	90,09	94,00

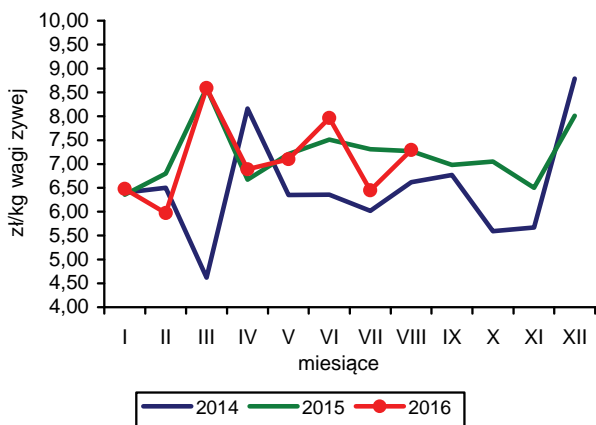
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków AGRIfax weekly NZ.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

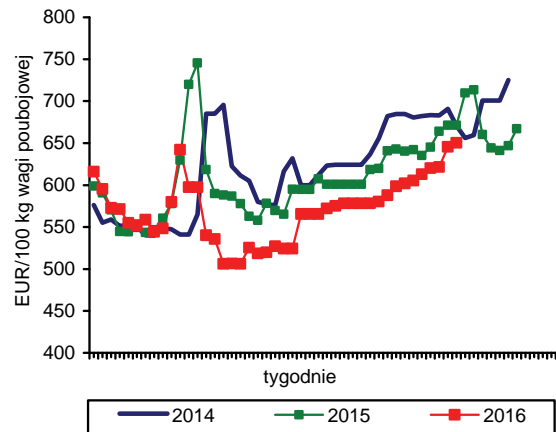
Wyszczególnienie	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2014/2015 AUD/100 kg cwe	463	521	550	547	519	541	575	586	586	484	549	495
2015/2016 AUD/100 kg cwe	511	516	526	538	515	538	555	613	626	614	608	693
miesiąc roku poprzedniego = 100	110,4	99,0	95,6	98,4	99,2	99,4	96,5	104,6	106,8	126,9	110,7	140,0

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

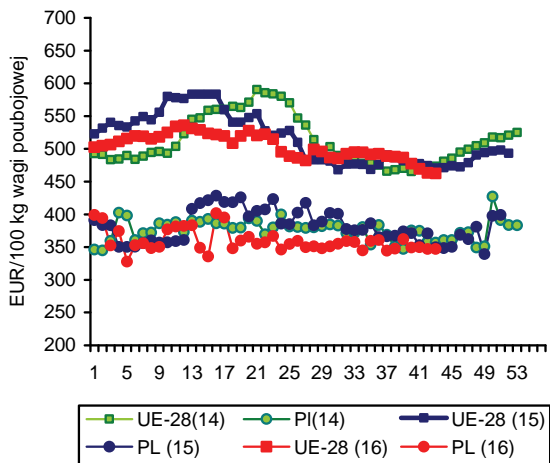
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

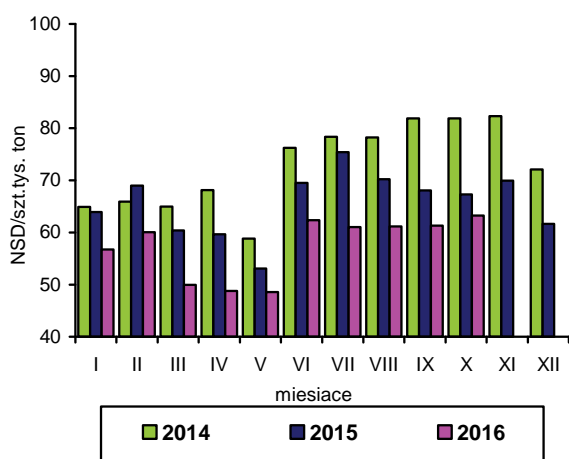
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

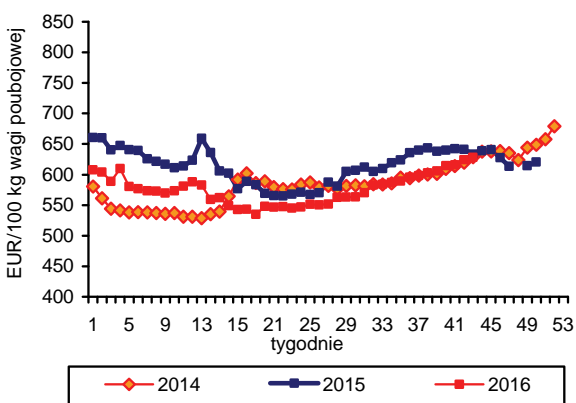
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-28 i w Polsce

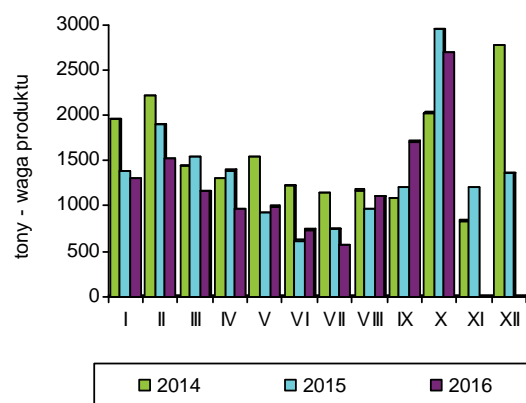
Rys. 4. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-28

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii przez kraje UE-28-

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

W okresie styczeń–październik 2016 r. połowy ryb na Bałtyku wyniosły 123,0 tys. ton i były o 4,3% większe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, natomiast w relacji październik br. do października ub.r. były mniejsze o ponad 50% (5,6 tys. ton). Bardzo niskie połowy w październiku wpłynęły na wyraźne obniżenie dynamiki wzrostu wyładunków obserwowanej w poprzednich miesiącach w odniesieniu do ryb płaskich (wzrost o 57,4% do 13,4 tys. ton) oraz śledzi (wzrost o 12,9% do 36,5 tys. ton). Nieznacznie zmniejszyły się w analizowanym okresie połowy szprotów i wyniosły 56,8 tys. ton. Wyraźnie ograniczono natomiast w porównaniu z rokiem poprzednim wyładunki dorszy (spadek o 26,9% do 8,0 tys. ton). Wykorzystanie kwot połowowych na koniec października 2016 r. wyniosło: dla szprotów 92,7%, dla śledzi 69,1%, a dla dorszy 60,2%.

W ciągu trzech kwartałów 2016 r. produkcja ryb, przetworów rybnych i owoców morza w dużych zakładach przemysłu rybnego (zatrudnienie powyżej 49 osób) wyniosła 318,7 tys. ton i była o 15,9% większa niż w tym samym okresie roku poprzedniego. Największy przyrost wystąpił w grupie świeżych filetów z ryb morskich, których podaż zwiększyła się blisko 3-krotnie do 42,0 tys. ton. Na bardzo wysokim poziomie utrzymuje się także produkcja mrożonych filetów z ryb morskich (wzrost o 18,0% do 22,3 tys. ton) oraz ryb wędzonych (wzrost o 17,4% do 64,9 tys. ton), w tym wędzonych łososi o 12,9% do 29,1 tys. ton. Relatywnie niewielki przyrost produkcji wystąpił w grupie produktów wysokoprzetworzonych, tj. przetworów i konserw (o 6,0% do 159,7 tys. ton), które dominują w strukturze krajowego przetwórstwa sektora rybnego. Zwiększyła się głównie produkcja konserw (o 11,6% do 45,7 tys. ton) oraz wyrobów kulinarnych, garnażeryjnych, past, sałatek i paprykarzy (o 17,1% do 43,1 tys. ton). Mniejsza była natomiast produkcja w grupie marynat (o 3,9% do 56,4 tys. ton). Głównym gatunkiem wykorzystywanym do produkcji produktów wysokoprzetworzonych są śledzie, a łączna podaż produktów śledziowych zwiększyła się w okresie styczeń–wrzesień br. o 8,1% do 75,4 tys. ton. Jednym z niewielu asortymentów, których produkcja wyraźnie zmniejszyła się w analizowanym okresie były całe mrożone ryby morskie (spadek o 27,2% do 16,1 tys. ton).

W okresie styczeń–wrzesień 2016 r. zwiększyła się wartość i wielkość eksportu wszystkich podstawowych grup produktów sektora rybnego. Wywóz przetworów i konserw zwiększono o 21,0% do 1,47 mld zł, filetów i mięsa z ryb o 17,3% do 1,46 mld zł, a ryb wędzonych o 14,4% do 2,08 mld zł. Zdecydowanie mniejsza była

dynamika wzrostu wolumenu tych grup produktów. Eksport łososi, które są podstawowym gatunkiem ryb w strukturze wywozu zwiększył się o 7,4% do 60,5 tys. ton, a jego wartość o 18,5% do 2,86 mld zł. Lepsze wyniki osiągnięto także w eksporcie śledzi – wzrost odpowiednio o 5,6% do 49,9 tys. ton i o 9,8% do 0,51 mld zł oraz dorszy – o 2,3% do 16,4 tys. ton i o 16,8% do 0,38 mld zł. Import ryb, owoców morza oraz ich przetworów zwiększył się w ciągu trzech kwartałów 2016 r. o 6,3% do 388,6 tys. ton, natomiast jego wartość o 20,8% do 5,75 mld zł. Spośród głównych grup produktów zwiększono import filetów i mięsa z ryb (o 18,3% do 136,8 tys. ton) oraz ryb mrożonych (o 14,0% do 73,1 tys. ton), przy ograniczeniu przywozu przetworów i konserw z ryb (o 7,9% do 31,0 tys. ton) oraz ryb świeżych (o 5,5% do 118,5 tys. ton). Wzrost cen ryb importowanych obserwuje się głównie w asortymencie łososiowym i śledziowym (o ok. 30%) oraz mrożonych dorszy (o 10%). Stabilne były w analizowanym okresie ceny mintajów, tuńczyków i morszczuków, natomiast niższe ceny niż w roku ubiegłym notuje się w imporcie pang.

Utrzymuje się wysoka dynamika wzrostu cen detalicznych ryb, owoców morza oraz ich przetworów. W okresie styczeń–październik 2016 r. ceny produktów rybnych były średnio o 3,2% wyższe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, a w relacji październik br. do października ub.r. wzrost cen wyniósł 5,1%. Wzrost cen obserwowany jest głównie w asortymencie ryb świeżych i chłodzonych, które średniorocznie podrożały w analizowanym okresie o 6,4%. Wyraźnie wyższe ceny notuje się także w przypadku ryb mrożonych (o 4,2%) oraz mrożonych owoców morza (o 3,8%). Relatywnie niewielkie podwyżki odnotowano w rybach i owocach morza wędzonych, suszonych i solonych (o 1,6%) oraz produktach wysokoprzetworzonych, tj. konserwach, pastach czy wyrobach garnażeryjnych (wzrost o 1,1%). Niższe ceny niż przed rokiem konsumenci płacili tylko za świeże i chłodzone owoce morza (o 1,5%). Ryby i owoce morza należały do najszybciej drożących grup żywności, których ceny w okresie styczeń–październik 2016 r. były średnio o 0,7% wyższe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Ceny mięsa i jego przetworów, które są głównym substytutem ryb spadły w tym czasie o 0,5%, a nabiału o 2,6%.

**Krzysztof
Hryszko**

Tab. 1. Polowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	szprot	śledź	dorsz	plaskie	pozostałe	razem	troć wędrowną	łosoś bałtycki
2012 I-XII	63 115	27 114	14 884	10 089	5 198	120 361	36 928	5 805
2013 I-XII	80 986	23 589	12 502	11 863	4 951	133 891	29 402	5 277
2014 I-XII	58 575	28 137	11 895	12 640	7 072	118 313	30 921	3 108
2015 I-XII	64 173	39 714	13 611	9 440	7 581	134 515	31 783	3 745
2015 IX	1 330	4 619	905	762	694	8 310	2 585	37
X	2 954	7 270	1 382	583	254	12 443	1 860	69
XI	2 606	3 852	1 527	423	115	8 523	2 895	244
XII	2 820	3 533	1 150	498	82	8 083	2 012	1 581
2016 ^{a,b} I	4 935	2 313	1 283	1 879	38	10 448	2 472	151
II	10 025	2 383	771	3 554	86	16 819	7 282	290
III	13 842	4 688	999	3 711	189	23 429	7 383	438
IV	14 196	4 905	1 147	748	787	21 783	12 270	648
V	7 306	3 840	1 053	744	1 207	14 150	5 574	340
VI	2 400	5 061	885	753	1 582	10 680	135	2
VII	562	2 562	236	511	1 534	5 405	1 944	4
VIII	562	2 423	143	375	1 875	5 378	1 801	23
IX	1 785	5 192	772	641	882	9 272	373	37
X	1 230	3 126	698	492	47	5 593	63	10
Wskaźnik zmian (%)								
<u>X 2016</u> <u>X 2015</u>	41,6	43,0	50,5	84,4	18,5	44,9	3,4	14,5
<u>I-X 2016</u> <u>I-X 2015</u>	96,8	112,9	73,1	157,4	111,4	104,3	146,2	101,2

^a dane nieostateczne, ^b stan bazy na dzień 05.12.2016 r.

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MGMiŻŚ.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				razem	w tym			
					śledzie	sardynki i szproty	makrele	
2012 I-XII	7 607	69 646	85 908	191 346	99 447	12 614	9 596	354 507
2013 I-XII	8 370	93 081	92 340	194 880	97 542	13 388	9 285	388 671
2014 I-XII	9 012	76 394	89 459	199 756	97 134	11 997	10 403	374 621
2015 I-XII	20 042	60 499	94 385	212 490	101 076	14 158	11 705	387 483
2015 IX	1 251	3 832	7 909	18 103	8 324	1 180	1 297	31 095
X	1 642	4 365	9 320	20 816	10 046	1 288	1 068	36 143
XI	2 389	3 580	10 199	20 635	10 304	1 611	1 071	36 803
XII	1 770	4 250	13 102	20 431	11 030	1 007	1 018	39 553
2016 I	4 346	3 902	7 337	18 092	9 276	1 013	1 054	33 677
II	4 475	5 206	8 876	19 718	9 589	1 199	1 209	38 275
III	5 262	6 326	10 527	20 509	9 858	1 277	1 389	42 624
IV	4 784	5 590	8 004	16 961	7 501	1 221	1 187	35 339
V	4 094	4 857	7 470	16 080	7 294	1 228	912	32 501
VI	4 613	4 867	7 523	17 309	7 332	1 189	1 075	34 312
VII	4 353	4 315	6 395	14 397	6 975	1 020	944	29 460
VIII	4 762	4 874	7 479	17 469	8 323	863	1 124	34 584
IX	5 337	6 052	7 424	19 134	9 207	1 162	1 332	37 947
Wskaźnik zmian (%)								
<u>IX 2016</u> <u>IX 2015</u>	426,6	157,9	93,9	105,7	110,6	98,5	102,7	122,0
<u>I-IX 2016</u> <u>I-IX 2015</u>	293,7	95,2	115,0	106,0	108,1	99,2	119,0	115,9

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)^a

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	razem	przetwory i konserwy	filety i mięso	ryby solone, suszone i wędzone	ryby mrożone	razem	filety i mięso	ryby mrożone	przetwory i konserwy	ryby świeże lub chłodzone
2012 I-XII	364,7	114,9	60,0	45,9	75,1	465,5	176,4	77,5	37,5	140,6
2013 I-XII	407,4	115,7	65,8	52,9	89,4	504,9	188,2	96,0	42,6	139,8
2014 I-XII	380,8	119,1	68,9	53,5	71,8	532,5	187,1	96,2	47,2	161,2
2015 I-XII	440,7	126,2	73,2	55,4	83,4	533,3	182,9	87,7	48,5	176,1
2015 IX	30,9	10,5	6,6	4,3	3,2	48,4	15,7	8,6	4,6	16,7
X	37,1	11,5	6,4	4,8	5,1	55,4	21,2	7,7	4,8	18,4
XI	41,4	12,0	7,2	5,8	7,6	58,5	25,1	7,1	5,3	17,1
XII	44,6	11,9	5,1	6,8	12,0	53,6	20,8	8,8	4,8	15,2
2016 ^b I	32,2	11,0	5,9	3,9	4,3	48,0	19,3	8,1	4,3	13,7
II	40,9	13,1	6,0	4,4	8,7	46,4	17,4	9,0	3,2	14,3
III	45,4	12,1	6,9	5,8	5,6	50,8	17,4	10,8	3,8	15,6
IV	43,2	10,9	6,2	4,4	5,3	44,2	14,7	8,4	2,8	14,5
V	45,1	12,1	6,8	4,6	8,8	39,9	12,1	7,7	3,0	13,8
VI	41,8	13,3	6,5	4,4	10,2	35,5	12,8	7,9	3,1	8,5
VII ^c	25,6	9,4	5,0	4,0	2,4	34,2	10,8	5,8	3,2	11,7
VIII ^c	27,8	10,5	5,4	4,4	3,0	43,2	14,0	6,9	3,4	15,6
IX ^c	32,0	11,3	7,0	4,4	1,7	46,4	18,4	8,4	4,2	10,7
Wskaźnik zmian (%)										
<u>IX 2016</u> <u>IX 2015</u>	103,5	107,4	106,4	101,5	53,3	95,9	117,2	97,9	91,0	63,9
<u>I-IX 2016</u> <u>I-IX 2015</u>	105,2	114,3	102,3	106,1	85,2	106,3	118,3	113,8	92,1	94,5

^a z eksportem burtowym ^b dane wstępne, ^c bez eksportu burtowego

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF (Ministerstwo Finansów).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03035410 ^b			Filety mrożone			Łosoś świeży 03021400 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	mintaj	panga	morszczuk		
						03047500 ^b	03046200 ^b	03047415 ^b	Chiny	Wietnam
2012 I-XII	7,87	7,71	5,82	6,36	5,79	6,66	6,79	12,17	15,89	14,66
2013 I-XII	6,29	6,31	5,37	5,71	5,41	6,42	5,74	11,53	22,10	14,36
2014 I-XII	5,61	5,90	5,01	5,68	5,14	6,70	5,89	11,51	21,12	12,37
2015 I-XII	6,27	6,17	4,42	4,73	4,75	7,96	6,90	13,88	20,26	12,06
2015 IX	6,28	5,76	4,89	4,98	4,68	7,99	6,56	13,89	18,84	11,47
X	6,25	6,04	4,76	2,51	4,57	7,47	6,77	13,64	18,98	11,86
XI	7,06	6,32	4,41	5,02	4,89	7,02	6,45	13,79	20,19	12,73
XII	7,39	6,29	4,41	6,97	4,75	6,96	6,70	14,45	23,70	12,59
2016 ^a I	7,51	6,43	4,73	3,26	4,88	7,91	7,03	13,79	24,73	12,54
II	8,07	6,82	4,74	3,59	5,14	9,02	6,78	15,11	24,36	12,52
III	7,84	7,10	4,69	4,37	4,99	8,34	7,13	14,31	27,04	12,02
IV	7,81	6,72	4,75	5,32	4,72	8,13	6,83	13,68	26,33	11,65
V	7,79	7,21	4,50	4,93	4,92	8,73	6,48	13,47	28,81	11,81
VI	7,99	6,68	4,72	5,10	4,84	8,61	6,22	13,84	28,93	11,82
VII	7,73	8,12	4,66	5,12	5,12	7,60	6,84	13,92	29,35	11,98
VIII	7,92	7,76	4,52	5,14	4,93	8,14	5,77	14,24	25,64	12,17
IX	7,85	8,25	4,51	5,39	-	7,62	5,27	13,31	24,53	12,97
Wskaźnik zmian (%)										
<u>IX 2016</u> <u>IX 2015</u>	125,1	143,2	92,3	108,2	x	95,3	80,3	95,8	130,2	113,1
<u>I-IX 2016</u> <u>I-IX 2015</u>	130,9	118,6	105,9	98,1	102,9	98,5	90,8	101,2	133,0	101,3

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie MF.

Tab. 5. Ceny ryb w eksporcie (zł/kg)

Miesiące	Przetwory ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03047190 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054300 ^b	Krewetki przetw. 160521 ^b	Flądra mrożona 03033910 ^b	Szprotki świeże 03024390 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Ukraina	Dania
2012 I-XII	13,25	22,56	19,76	19,42	42,27	44,64	47,68	3,35	0,97
2013 I-XII	11,07	19,89	20,61	18,20	49,90	45,44	50,36	3,21	1,17
2014 I-XII	9,45	20,43	19,02	17,74	54,88	50,67	53,35	2,54	1,43
2015 I-XII	9,03	25,09	21,54	22,24	52,10	51,17	58,25	2,73	1,10
2015 IX	9,14	25,32	20,66	23,69	51,28	54,43	55,09	2,73	0,67
X	9,23	25,39	24,82	22,41	52,67	49,80	68,40	2,74	0,85
XI	9,26	23,85	22,72	21,75	53,52	54,54	73,86	2,81	0,81
XII	9,47	29,99	26,81	23,56	54,21	50,81	85,71	2,84	0,93
2016 ^a I	9,84	26,75	23,32	24,05	54,38	49,70	90,17	-	0,99
II	11,22	30,90	22,66	24,58	54,35	52,40	100,15	2,52	1,01
III	9,85	26,69	22,84	25,10	52,80	49,80	117,91	2,54	1,00
IV	9,63	31,30	23,07	24,26	53,25	52,89	119,06	2,49	1,06
V	11,32	24,72	25,69	25,58	54,43	54,27	164,15	2,48	1,00
VI	11,33	27,85	26,04	24,94	56,43	56,16	134,67	2,58	1,00
VII	11,57	27,52	27,97	26,27	58,07	55,68	97,79	2,52	b.d.
VIII	11,47	26,94	23,94	26,17	55,41	57,79	95,67	2,75	b.d.
IX	11,20	31,33	27,89	26,66	57,61	56,51	76,89	2,60	
Wskaźnik zmian (%)									
IX 2016 IX 2015	122,6	123,7	135,0	112,5	112,3	103,8	139,6	95,1	x
I-IX 2016 I-IX 2015	121,5	109,6	118,4	114,5	107,2	105,3	192,8	94,1	x

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morskiczka		Filety z mintaja		Śledź solony, odglowiony niepatroszony		Płaty/filety ze śledzi	
2012 I-XII	11,41	-	12,31	56%	13,95	65%	9,26	-	9,20	73%	12,73	79%
2013 I-XII	10,84	-	12,62	57%	14,13	65%	8,77	-	9,67	75%	12,02	75%
2014 I-XII	10,43	-	12,82	58%	14,35	66%	10,13	-	9,73	76%	10,49	69%
2015 I-XII	10,70	-	13,53	61%	14,85	66%	11,78	-	10,01	81%	10,46	70%
2015 IX	11,06	-	13,15	59%	14,91	65%	12,06	-	10,04	82%	10,42	69%
X	11,09	-	13,27	59%	14,82	64%	12,14	-	9,97	81%	10,50	70%
XI	9,98	-	13,02	58%	15,08	65%	12,33	-	10,10	82%	10,52	70%
XII	9,99	-	13,03	59%	15,37	66%	13,05	-	10,18	84%	10,54	70%
2016 I	10,96	-	13,60	61%	15,05	63%	14,46	-	10,19	83%	10,91	73%
II	10,97	-	13,67	61%	14,99	63%	14,42	-	10,39	84%	10,86	72%
III	11,46	-	13,92	61%	15,06	63%	14,48	-	10,44	84%	10,81	72%
IV	11,64	-	13,79	61%	14,88	62%	14,42	-	10,49	84%	10,99	73%
V	11,80	-	13,70	60%	15,13	63%	14,76	-	10,55	85%	11,22	74%
VI	11,80	-	13,70	61%	15,36	63%	14,85	-	10,60	85%	11,27	74%
VII	11,77	-	13,41	59%	15,25	63%	14,66	-	10,61	85%	11,42	74%
VIII	11,81	-	13,45	59%	15,68	65%	14,70	-	10,64	85%	11,53	74%
IX	11,70	-	13,50	59%	15,56	65%	14,89	-	10,65	84%	11,86	76%
X	11,76	-	13,78	59%	15,71	65%	15,15	-	10,67	83%	12,08	76%
Wskaźnik zmian (%)												
X 2016 X 2015	106,0	x	103,8	x	106,0	x	124,8	x	107,0	x	115,0	x
I-X 2016 I-X 2015	106,7	x	100,2	x	103,4	x	126,5	x	105,4	x	108,1	x

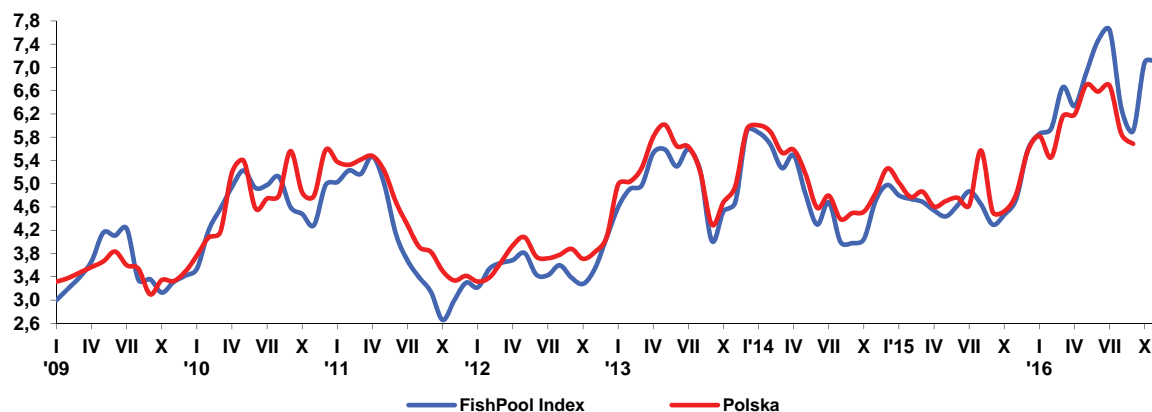
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

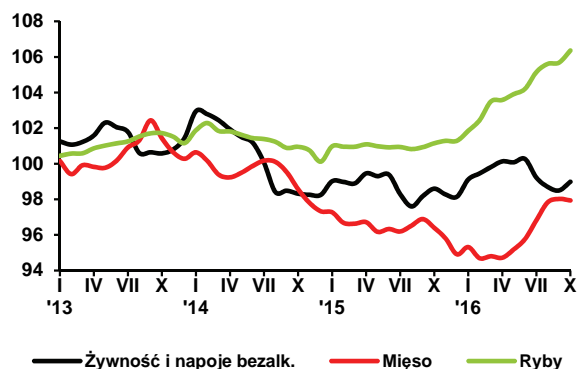
Miesiące	Filety mrożone		Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Karp świeży	Pstrąg świeży
	morszczuk	dorsz	łosoś	pstrąg	makreła	filety ze śledzia w sosie pom.	sardynki w oleju	tuńczyk w sosie wł.			
2012I-XII	21,42	26,76	75,30	32,10	17,62	24,06	25,06	29,82	16,02	15,15	21,95
2013I-XII	21,83	26,65	75,66	31,94	16,54	25,35	27,50	33,41	16,05	14,60	22,01
2014I-XII	21,76	26,97	77,54	31,88	16,72	25,52	27,87	34,06	15,24	14,11	22,18
2015I-XII	22,58	30,52	76,20	32,40	15,88	25,16	27,85	33,53	15,00	14,18	22,33
2015 IX	22,81	31,12	75,40	32,33	15,82	25,10	28,06	33,23	15,07	-	22,38
X	23,04	31,14	76,10	32,72	15,81	25,03	27,81	33,23	15,07	14,94	22,47
XI	23,16	31,35	76,10	32,63	15,74	25,03	27,75	33,23	15,01	14,98	22,33
XII	23,43	31,67	75,30	32,71	15,63	25,00	27,50	33,06	15,01	13,32	22,25
2016 I	23,71	31,85	75,90	32,49	15,66	25,13	27,44	32,94	14,98	14,28	22,28
II	23,86	32,07	76,50	32,69	15,46	24,97	27,62	33,18	14,98	14,79	22,40
III	23,92	32,19	78,10	32,79	15,51	25,13	27,87	33,47	15,01	14,80	22,68
IV	24,13	32,31	78,90	32,77	15,57	25,26	27,81	33,65	15,15	-	22,78
V	24,09	32,35	80,90	32,81	15,53	25,26	27,75	33,24	15,19	-	22,98
VI	24,19	32,41	82,00	32,74	15,58	25,16	27,75	32,94	15,28	-	22,49
VII	24,09	32,42	85,00	33,09	15,57	25,19	28,00	33,18	15,40	-	22,78
VIII	24,15	32,48	87,40	33,24	15,54	25,06	28,19	33,29	15,47	-	22,89
IX	24,09	32,54	88,80	33,14	15,59	25,32	28,31	33,00	15,55	-	23,04
X	24,15	32,58	90,60	33,24	15,60	25,23	28,56	33,18	15,90	-	23,16
Wskaźnik zmian (%)											
X 2016 X 2015	104,8	104,6	119,1	101,6	98,7	100,8	102,7	99,8	105,5	x	103,1
I-X 2016 I-X 2015	107,1	106,6	108,0	101,7	97,7	99,9	100,0	98,9	101,9	103,0	101,8

Źródło: Dane GUS.

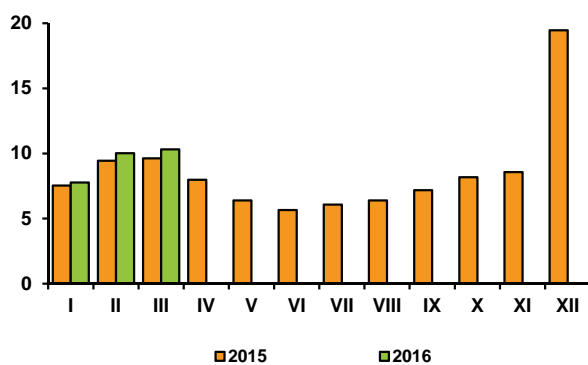
Rys. 1. Cena świeżych lososi norweskich (na podstawie FishPool, 3-6 kg) i średnie ceny płacone przez krajowych importerów (EUR/kg)

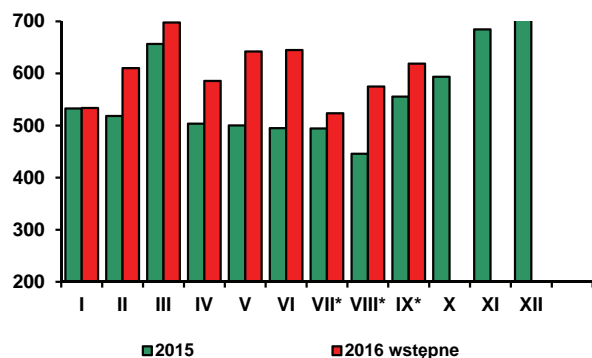
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2012=100)

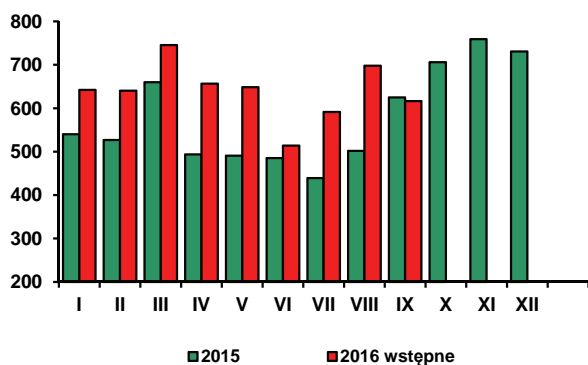
Rys. 3. Przeciętne miesięczne wydatki na zakup ryb i przetworów rybnych (w zł/osobę/)

Rys. 4. Eksport ryb i produktów rybnych (mln zł)

Rys. 5. Import ryb i produktów rybnych (mln zł)

* w 2016 r. bez eksportu burtowego

Źródło: Rys. 1 – FishPool i MF, rys. 2-3 – dane GUS, rys. 4-5 - dane MF.

W październiku br., w porównaniu z poprzednim miesiącem, ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 0,5%, po spadku we wrześniu br. o 0,2%. Wzrost cen żywności był taki sam jak łącznych cen towarów i usług konsumpcyjnych. Podrożały wszystkie podstawowe grupy artykułów żywnościowych, z wyjątkiem produktów mięsnych i owoców. Najbardziej zwiększyły się przeciętne ceny warzyw (o 3,9%) i tłuszczów jadalnych (o 2,3%). O wzroście cen warzyw zdecydowała znacząca wyższa cen warzyw świeżych (o 9,7%, w tym ogórków o 76% i pomidorów o 18,9%). Spośród tłuszczów podrożało głównie masło (o 5,7%) oraz pozostałe tłuszcze zwierzęce (o 1,2%). Ceny artykułów mleczarskich podniosły się o 0,8%, w tym serów dojrzewających i topionych o 1,6%. Za ryby i owoce morza konsumenci musieli zapłacić o 0,6% więcej niż przed miesiącem, w tym za ryby świeże o 0,9%, a za wędzone i solone o 1,1% więcej. Droższe niż we wrześniu były produkty z grupy „cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze” (o 0,5%), w tym cukier o 1,4%, czekolada o 0,4%, przy stabilizacji cen wyrobów cukierniczych. Pieczywo i produkty zbożowe podrożały o 0,4%, w tym płatki śniadaniowe o 0,8%, makarony o 0,7%, kasze i pozostałe wyroby piekarskie po 0,4%, a mąka i pieczywo po 0,3%. Ceny jaj zwiększyły się o 0,3%. Nieznacznie, bo o 0,1% obniżyły się przeciętne ceny mięsa i wędlin. Spadkowi cen drobiu o 2,8% towarzyszył wzrost cen mięsa wieprzowego o 0,8% oraz wędlin i pozostałych przetworów mięsnych o 0,4%. Ceny owoców zmalały średnio o 3,3%, w tym cytrusów o 11,3%, jabłek o 8,4%, a bananów o 3,6%.

W październiku br. ceny żywności i napojów bezalkoholowych były przeciętnie o 0,4% wyższe niż w analogicznym miesiącu ub. roku., przy spadku cen towarów i usług konsumpcyjnych o 0,2%. Październik był 28 kolejnym i – jak przewidują eksperci – ostatnim miesiącem utrzymywania się w Polsce deflacji (w ujęciu rocznym, tab. 4). Ceny żywności, po spadku w okresie maj 2014 r. – wrzesień 2015 r., od października 2015 r. wykazują stałą tendencję wzrostową. W październiku br., w porównaniu z październikiem ub. roku, istotnie zwiększyły się przeciętne ceny cukru i wyrobów cukierniczych (o 5,2%, w tym cukru o 27,5%), ryb i owoców morza (o 5,1%) oraz tłuszczów jadalnych (o 4,2%). Wzrost cen artykułów mięsnych wyniósł 1,6%, a pieczywa i produktów zbożowych 0,8%. Dżemy, marmolady i miód podrożały o 2,4%, czekolada o 0,8%, przy niewielkim wzroście cen wyrobów cukierniczych (o 0,2%). Wydatnie wzrosły ceny ryb świeżych (o 10,5%) i mrożonych (o 3,1%). Za masło w październiku br. konsumenci musieli zapłacić o 9,4% więcej niż rok wcześniej, za oleje roślinne o 0,7% więcej, a za margaryny o 0,2% więcej. Tańsze niż przed rokiem były tłuszcze wieprzowe (o 2,1%). W grupie mięsa najbardziej, bo o 5,8% podrożała wieprzowina. Ceny wędlin wieprzowo-wołowych zwiększyły się o 2,0%, mięsa wołowego o 0,8%, natomiast drobiu spadły o 4,0%. Spośród artykułów zbożowych najbardziej podrożały kasze i ziarna zbóż (o 2,9%) oraz pieczywo (o 1,1%). W październiku br. tańsze niż rok wcześniej były warzywa (o 7,5%, w tym ziemniaki o 16,8%), jaja (o 3,4%), owoce (o 1,1%, w tym jabłka o 17,6%) i artykuły mleczarskie (o 0,2%, w tym mleko o 2,5%).

W okresie styczeń–październik 2016 r. przeciętny poziom cen żywności i napojów bezalkoholowych był o 0,7% wyższy niż w analogicznym okresie 2015 r., przy spadku przeciętnego poziomu cen towarów i usług konsumpcyjnych o 0,8%. Wzrostowi cen żywności o 0,8% towarzyszył spadek cen napojów bezalkoholowych o 0,3%. Znacząco wzrosły ceny cukru (o 26,8%), owoców (o 6,1%) i warzyw (o 3,8%, w tym ziemniaków o 25,7%). O wzroście cen owoców i warzyw zdecydował utrzymujący się ich wysoki poziom w pierwszej połowie roku, będący następstwem mniejszych zbiorów w 2015 r. Ceny ryb i owoców morza podniosły się o 3,2%, a pieczywa i produktów zbożowych o 0,3%, podczas gdy pozostałych grup żywności były niższe niż rok wcześniej. Artykuły mleczarskie były tańsze średnio o 2,6%, jaja i tłuszcze po 2,4%, w tym masło o 3,8%, a produkty mięsne o 0,5%, w tym mięso drobiowe o 2,1%.

Wzrost średniego poziomu cen żywności i napojów bezalkoholowych był zbliżony do wzrostu cen napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz towarów i usług związanych z edukacją. Bardziej wzrosły ceny usług restauracyjnych i hotelowych, oraz tzw. innych towarów i usług. Ceny pozostałych grup towarów i usług konsumpcyjnych były niższe niż przed rokiem. Przeciętny poziom cen towarów i usług związanych z transportem obniżył się o 5,9%, w tym paliw do prywatnych środków transportu o 8,8%. Średnie ceny odzieży i obuwia zmalały o 4,4%, towarów i usług w zakresie użytkowania mieszkania i nośników energii o 0,8%, w tym nośników energii o 2,8%, towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury o 2,1%, łączności o 0,8% oraz wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego o 0,1%.

Spadek cen nośników energii w tym paliw oraz pozostałych kosztów użytkowania mieszkania, które mają charakter wydatków „sztywnych” i zajmują dominującą pozycję w budżetach rodzin, miał istotne znaczenie dla kształtowania się popytu na żywność.

Czynnikami sprzyjającymi wzrostowi popytu konsumpcyjnego były pozytywne zjawiska na rynku pracy oraz wzrost dochodów ludności wspierany przez wypłaty z programu „Rodzina 500+”. W październiku br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) było o 3,1% większe niż rok wcześniej, liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy zmniejszyła się o 13,8%, a stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 8,2%, wobec 9,6% przed rokiem. Siła nabywca przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosła (w skali roku) o 3,7%, a przeciętnej emerytury i renty pracowniczej o 1,8%.

Pozytywne tendencje na rynku pracy, poprawa sytuacji dochodowej ludności i zmniejszenie obciążeń gospodarstw domowych kosztami usług bytowych były głównymi czynnikami dynamizującymi obroty handlu detalicznego i wzmagającymi skłonność konsumentów do robienia żywnościowych zakupów. W październiku br. sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w cenach stałych, w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, była większa niż przed rokiem o 3,7%, przy wzroście sprzedaży detalicznej ogółem o 4,6%. W okresie trzech kwartałów br. jej wzrost w ujęciu rocznym wyniósł 4,8%, przy wzroście sprzedaży ogółem o 5,5%.

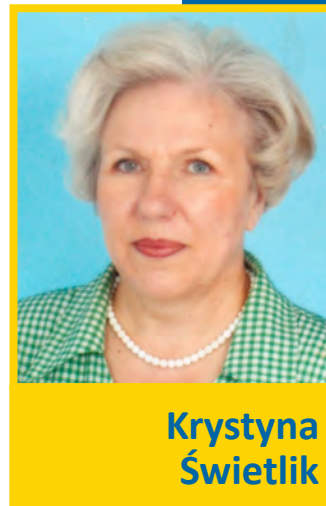
Można przypuszczać, że w ostatnich dwóch miesiącach br., w związku z sezonowym wzrostem popytu w okresie przedświątecznym, tempo wzrostu sprzedaży detalicznej żywności przyspieszy. Skala tego ożywienia nie będzie jednak duża. Dotychczasowe wyniki sprzedaży żywności nie są satysfakcjonujące. Na rynku żywnościowym efekty programu „Rodzina 500+” są słabsze od oczekiwań. Rynek żywnościowy niekoniecznie musi być głównym beneficjentem tego programu. Świadczenia rodzinne będą nadal wspierały dynamikę popytu konsumpcyjnego, ale prawdopodobnie będą stymulować głównie wydatki na towary nieżywnościowe i usługi.

Według metodologii Eurostatu (HICP) w październiku 2016 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, w UE-28 oraz w strefie euro, łączne ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły po 0,2%, a w Polsce o 0,4%. Przeciętne ceny żywności w UE-28 i w strefie euro nie wykazywały zmian, podczas gdy w Polsce wzrosły o 0,5%. Najgłębszy ich spadek odnotowano na Cyprze (o 2,9%) i w Estonii (o 1,5%), a najwyższy wzrost - na Łotwie (o 1,1%) oraz w Rumunii (o 0,7%), w Austrii (o 0,6%) i w Polsce. W Niemczech, Chorwacji i Słowenii ceny żywności były stabilne.

W październiku br., w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku, w UE-28 oraz w strefie euro ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły po 0,5%, a w Polsce o 0,1%. Najwyższą inflację (w ujęciu rocznym) odnotowano w Belgii (1,9%), Austrii (1,4%) oraz w Szwecji, Portugalii, na Łotwie i na Węgrzech (po 1,1%). Najgłębszy spadek cen miał miejsce w Bułgarii (o 1,0%) i na Cyprze (o 1,0%). W październiku br. w UE-28 ceny żywności były o 0,2% niższe, a w strefie euro takie same, jak w analogicznym miesiącu ub. roku. W Polsce wzrosły one o 0,2%. W skali roku żywność podrożała najbardziej na Malcie (o 2,2%), Łotwie (o 2,1%) i Słowenii (o 1,6%) oraz w Belgii (o 1,4%). Spadek cen żywności odnotowano m.in. na Słowacji (o 3,2%), w Wielkiej Brytanii (o 2,4%), w Irlandii (o 2,2%) i na Cyprze (o 1,6%).

Według FAO w październiku 2016 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, światowe ceny żywności wzrosły o 0,7%. Zdecydował o tym wzrost cen produktów mlecznych (o 3,9%), cukru (o 3,4%) i zbóż (o 1,0%). Spadły ceny olejów roślinnych (o 2,4%) i mięsa (o 1,0%).

W październiku 2016 r. światowe ceny żywności były o 9,1% wyższe niż rok wcześniej. Wzrosły ceny wszystkich monitorowanych produktów, z wyjątkiem zbóż. Ceny cukru zwiększyły się o 59,7%, olejów roślinnych o 17,7%, produktów mlecznych o 17,5%, a artykułów mięsnych o 3,4%. Ceny zbóż spadły o 9,5%.

**Krystyna
Świątek**

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w październiku 2016 r.

Wyszczególnienie	X 2016			I - X 2016
	IX 2016=100	X 2015=100	XII 2015 = 100	I - X 2015 = 100
O G Ó Ł E M	100,5	99,8	100,1	99,2
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,5	100,4	100,9	100,7
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,2	100,8	100,9	100,6
Odzież i obuwie	103,6	95,4	96,7	95,6
Mieszkanie	100,2	99,8	99,8	99,3
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,1	99,6	99,6	99,2
w tym nośniki energii	100,2	97,9	98,0	97,2
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,2	100,4	100,6	99,9
Zdrowie	100,0	97,9	98,0	99,4
Transport	101,5	100,3	100,4	94,1
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	102,3	101,8	103,6	91,2
Łączność	100,0	99,2	99,3	99,2
Rekreacja i kultura	100,0	98,2	98,7	97,9
Edukacja	100,0	100,7	100,6	100,8
Restauracje i hotele	100,0	101,7	101,6	101,4
Inne towary i usługi	100,5	102,4	102,4	101,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w październiku 2016 r.

Wyszczególnienie	X 2016			I - X 2016
	IX 2016 = 100	X 2015=100	XII 2015=100	I - X 2015=100
Żywność (bez napojów)	100,5	100,4	100,9	100,8
Pieczywo i produkty zbożowe	100,4	100,8	100,9	100,3
Pieczywo	100,3	101,1	100,9	100,4
Ryż	99,6	100,2	100,3	99,8
Makarony	100,7	100,5	100,4	100,6
Mięso i przetwory	99,9	101,6	103,2	99,5
Mięso wieprzowe	100,8	105,8	108,3	100,3
Mięso wołowe	99,9	100,8	100,2	100,4
Mięso drobiowe	97,2	96,0	100,6	97,9
Wędliny i pozostałe przetwory mięsne	100,4	101,7	102,1	99,7
Ryby i owoce morza	100,6	105,1	105,0	103,2
Mleko, sery i jaja	100,8	99,3	99,6	97,4
Artykuły mleczarskie	100,8	99,8	100,1	97,4
Mleko	100,7	97,5	98,5	95,6
Sery twarogowe	100,5	99,7	99,7	98,4
Sery dojrzewające i topione	101,6	101,6	101,3	96,7
Jaja	100,3	96,6	96,9	97,6
Oleje i pozostałe tłuszcze	102,3	104,2	105,0	97,6
Masło	105,7	109,4	108,8	96,2
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	101,2	97,9	99,2	94,9
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	99,2	100,2	103,2	98,3
Oleje roślinne	100,1	100,7	101,3	99,5
Owoce	96,7	98,9	101,1	106,1
Jabłka	91,6	82,4	87,1	94,7
Owoce cytrusowe	88,7	98,5	130,0	110,5
Banany	96,4	99,8	106,6	103,0
Warzywa	103,9	92,5	89,8	103,8
Ziemniaki	91,9	83,2	80,8	125,7
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	100,5	105,2	105,7	104,9
Cukier	101,4	127,5	127,4	126,8
Napoje bezalkoholowe	100,4	100,1	100,6	99,7

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Lata	Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2013	101,3	98,8	100,1	100,4	100,7	99,7	99,7	98,8	100,0	99,9	100,2	100,7
	2014	101,5	99,8	99,7	99,5	99,6	99,7	98,9	98,4	100,1	99,8	99,9	100,0
	2015	100,7	100,0	99,9	100,6	99,8	100,1	98,9	99,3	100,6	100,4	99,7	99,9
	2016	101,0	100,3	100,4	100,3	99,9	100,2	99,0	99,5	99,8	100,5		
Pieczywo i produkty zbożowe	2013	100,4	100,2	99,9	100,1	100,0	99,9	100,2	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0
	2014	100,2	99,9	99,9	99,9	100,2	99,8	100,0	100,0	99,9	100,1	99,9	99,8
	2015	100,2	99,8	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	99,7	100,1
	2016	100,2	100,0	100,0	100,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1	100,4	
Mięso	2013	100,2	99,3	100,5	99,9	99,9	100,4	100,7	100,4	101,1	99,0	99,2	99,6
	2014	100,4	99,5	99,2	99,8	100,3	100,4	100,3	99,9	99,4	99,0	99,2	99,5
	2015	99,9	99,4	99,9	100,1	99,4	100,2	99,9	100,3	100,4	99,5	99,4	99,1
	2016	100,4	99,3	100,1	99,9	100,5	100,6	101,1	101,0	100,2	99,9		
Ryby i owoce morza	2013	100,4	100,1	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,2	100,0	99,8	99,7
	2014	100,7	100,4	99,6	100,0	99,8	99,8	99,9	99,8	99,7	100,1	99,8	99,4
	2015	100,9	99,9	100,0	100,1	99,9	99,9	100,0	99,9	100,1	100,2	100,1	100,0
	2016	100,6	100,6	101,0	100,1	100,3	100,3	100,9	100,4	100,1	100,6		
Mleko, sery, jaja	2013	100,4	100,1	99,6	99,7	99,7	99,7	100,2	100,1	101,0	100,8	100,5	100,5
	2014	101,0	100,4	100,0	99,7	100,0	99,7	99,5	99,7	99,9	99,8	99,7	99,9
	2015	100,2	99,5	99,9	99,7	99,3	99,6	99,7	99,4	100,0	99,8	99,8	99,9
	2016	99,9	99,7	99,8	99,5	99,7	99,9	100,0	100,2	100,1	100,8		
Tłuszcze	2013	100,9	99,8	99,4	99,9	100,4	100,6	100,4	100,8	100,7	100,4	100,1	99,5
	2014	100,6	100,1	99,5	98,8	100,6	99,1	100,0	99,3	99,5	99,7	99,1	98,5
	2015	100,2	99,8	99,1	99,7	99,4	98,1	99,1	99,4	99,6	99,8	99,9	99,3
	2016	100,6	100,0	99,2	100,4	99,5	100,1	100,3	101,1	101,4	102,3		
Owoce	2013	105,7	99,8	98,3	102,9	106,5	105,0	98,4	95,0	93,5	95,0	99,5	100,3
	2014	107,3	101,0	103,1	100,7	102,0	97,1	96,0	94,2	99,9	97,8	97,6	100,2
	2015	103,1	100,4	101,5	105,8	107,2	100,4	98,2	96,8	98,4	99,7	97,3	100,5
	2016	104,0	104,3	102,3	100,2	100,1	102,3	98,3	96,8	96,5	96,7		
Warzywa	2013	107,3	100,0	102,5	102,4	104,5	94,7	95,9	89,7	99,1	103,9	104,5	108,9
	2014	106,9	99,3	98,2	98,3	93,3	99,4	90,6	86,6	103,7	102,8	105,1	103,9
	2015	105,4	102,3	99,2	102,2	97,2	101,7	90,7	94,1	106,6	105,7	100,7	102,2
	2016	104,3	101,7	101,6	102,6	98,7	99,2	88,4	92,2	97,9	103,9		
Cukier i wyroby cukiernicze	2013	100,3	99,4	99,7	100,0	99,7	99,7	99,3	99,4	99,8	99,6	99,8	98,7
	2014	100,2	99,0	99,3	97,8	100,0	99,4	99,5	99,4	99,9	99,9	99,5	99,5
	2015	100,1	100,2	100,0	100,5	99,9	100,0	100,8	101,1	100,5	100,8	100,3	99,2
	2016	100,7	100,9	100,7	100,6	99,9	99,8	100,5	101,0	101,2	100,5		
Cukier	2013	99,9	98,7	99,2	99,4	99,3	98,7	96,3	97,2	98,9	98,8	98,0	96,7
	2014	98,0	96,2	96,5	92,2	97,9	96,3	96,8	96,5	97,6	98,5	96,8	97,8
	2015	98,7	101,1	102,3	101,2	100,2	98,8	104,1	104,5	104,2	101,6	99,9	100,2
	2016	101,0	104,6	104,3	101,5	100,6	100,7	100,2	105,7	104,8	101,4		
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2013	100,1	100,0	100,2	100,4	99,9	100,0	100,3	99,7	100,1	100,2	99,8	100,1
	2014	100,1	100,1	100,1	100,0	99,9	100,0	99,8	99,6	100,0	100,0	99,8	99,7
	2015	99,8	99,9	100,2	100,4	100,0	100,0	99,9	99,6	99,7	100,1	99,9	99,8
	2016	99,5	99,9	100,1	100,3	100,1	100,2	99,7	99,8	100,0	100,5		
III. Średnia płaca ^a	2013	89,5	100,8	103,3	99,9	96,6	102,9	100,6	98,2	100,3	101,7	101,7	108,3
	2014	90,1	101,3	104,2	99,0	97,5	101,7	100,6	98,2	100,2	102,1	100,6	109,4
	2015	90,0	101,0	105,8	97,8	97,1	100,9	101,4	98,3	100,9	101,3	101,3	108,4
	2016	90,8	100,9	105,2	99,1	96,6	102,1	100,9	98,2	100,1	101,0		

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób
Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Lata	Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2013	103,5	102,5	101,5	101,7	101,6	100,7	102,5	102,5	102,6	101,9	101,7	101,5
	2014	101,6	101,6	101,2	100,3	99,2	99,1	98,3	97,9	100,0	97,8	97,5	96,8
	2015	96,1	98,4	96,5	97,5	97,8	98,3	98,3	99,3	99,8	100,4	100,1	99,9
	2016	100,0	100,4	100,8	100,6	100,8	100,9	101,0	101,2	100,4	100,4		
Pieczywo i produkty zbożowe	2013	101,9	101,9	101,6	101,4	101,2	100,9	101,1	100,7	100,7	100,6	100,5	100,4
	2014	100,3	100,3	100,2	100,0	100,2	100,1	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9	99,7
	2015	99,6	99,4	99,5	99,7	99,5	99,6	99,7	99,6	99,7	99,7	99,5	99,9
	2016	99,9	100,1	100,1	100,2	100,2	100,3	100,3	100,3	100,4	100,8		
Mięso	2013	104,1	102,7	102,8	102,4	101,9	100,9	101,6	101,8	102,1	100,9	100,1	100,3
	2014	100,5	100,8	99,5	99,4	99,8	99,7	99,3	98,9	97,2	97,2	97,2	97,1
	2015	96,7	96,5	97,2	97,5	96,7	96,5	96,0	96,4	97,4	97,8	97,9	97,5
	2016	98,0	97,9	98,1	97,9	99,0	99,4	100,7	101,3	101,2	101,6		
Ryby i owoce morza	2013	102,2	101,5	101,2	101,0	101,0	100,8	100,9	100,9	101,1	101,1	100,9	101,2
	2014	101,1	101,4	100,9	100,6	100,2	100,0	99,9	99,5	99,0	99,0	99,0	99,0
	2015	99,1	98,7	99,1	99,3	99,4	99,5	99,6	99,6	100,0	100,2	100,5	101,2
	2016	100,8	101,4	102,4	102,4	102,8	101,8	104,1	104,7	104,7	105,1		
Mleko, sery, jaja	2013	104,4	103,8	99,7	97,8	98,5	99,2	99,7	100,2	101,2	101,8	102,0	102,2
	2014	102,8	103,2	103,6	103,6	103,9	103,9	103,3	102,8	101,6	100,5	99,7	99,1
	2015	98,3	97,4	97,4	97,5	96,8	96,8	96,9	96,7	96,7	96,7	96,9	96,9
	2016	96,6	96,9	96,7	96,5	96,9	97,2	97,5	98,2	98,4	99,3		
Tłuszcze	2013	100,3	100,1	99,0	99,9	101,0	102,4	102,9	104,3	104,9	104,1	103,8	103,0
	2014	102,8	103,1	103,1	102,0	102,1	100,6	100,2	98,6	97,4	96,6	95,7	94,8
	2015	94,4	94,1	93,7	94,5	93,4	93,5	92,6	92,7	92,8	93,0	93,7	94,4
	2016	94,6	94,9	95,0	95,7	95,8	96,8	98,1	99,8	101,6	104,2		
Owoce	2013	102,7	101,8	101,0	101,4	104,5	102,1	102,3	106,5	104,3	99,2	100,8	99,7
	2014	99,7	100,1	105,6	103,4	99,2	92,2	90,6	89,8	95,8	98,7	96,8	96,5
	2015	92,4	91,7	90,3	94,8	99,7	103,4	106,3	109,7	108,4	110,0	109,1	109,0
	2016	109,3	113,6	114,5	108,6	101,9	104,1	104,6	104,6	102,3	98,9		
Warzywa	2013	107,8	104,6	103,0	108,8	106,9	101,2	120,3	118,3	119,6	117,8	115,3	112,3
	2014	111,3	110,6	106,3	102,3	91,4	95,6	90,1	87,2	91,6	90,4	91,0	86,8
	2015	86,1	88,8	89,7	93,3	97,6	100,0	99,6	108,3	111,1	114,1	109,0	107,0
	2016	105,2	104,4	106,9	107,9	110,1	107,9	105,2	102,8	94,3	92,5		
Cukier i wyroby cukiernicze	2013	101,9	100,9	100,2	99,7	99,2	98,8	97,8	97,1	96,6	96,5	96,2	95,4
	2014	95,5	95,1	94,8	92,7	92,9	92,6	92,7	92,8	92,9	93,2	92,9	93,5
	2015	93,5	94,7	95,3	97,9	97,8	98,4	99,7	101,3	101,8	102,8	103,6	103,3
	2016	103,7	104,4	105,1	105,2	105,2	105,1	104,8	104,8	105,5	105,2		
Cukier	2013	100,0	98,1	97,2	96,1	95,7	94,4	90,9	88,4	87,1	86,1	84,6	82,4
	2014	80,9	78,7	76,7	71,1	70,1	68,4	68,8	68,3	67,4	67,2	66,4	67,2
	2015	67,7	71,2	75,4	82,8	84,7	86,9	93,5	101,3	108,2	111,6	115,2	118,0
	2016	120,6	124,8	127,2	127,6	128,2	130,6	125,7	127,2	127,8	127,5		
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2013	101,7	101,3	101,0	100,8	100,5	100,2	101,1	101,1	101,0	100,8	100,6	100,7
	2014	100,5	100,7	100,7	100,3	100,2	100,3	99,8	99,7	99,7	99,4	99,4	99,0
	2015	98,6	98,4	98,5	98,9	99,1	99,2	99,3	99,4	99,2	99,3	99,4	99,5
	2016	99,1	99,2	99,1	98,9	99,1	99,2	99,1	99,2	99,5	99,8		
III. Średnia płaca ^a	2013	100,4	104,0	101,6	103,0	102,3	101,4	103,5	102,0	103,6	103,1	103,1	102,7
	2014	103,4	104,0	104,8	103,8	104,8	103,5	103,5	103,5	103,4	103,8	102,7	103,7
	2015	103,6	103,2	104,9	103,7	103,2	102,5	103,3	103,4	104,1	103,3	104,0	103,1
	2016	104,0	103,9	103,3	104,6	104,1	105,3	104,8	104,7	103,9	103,6		

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

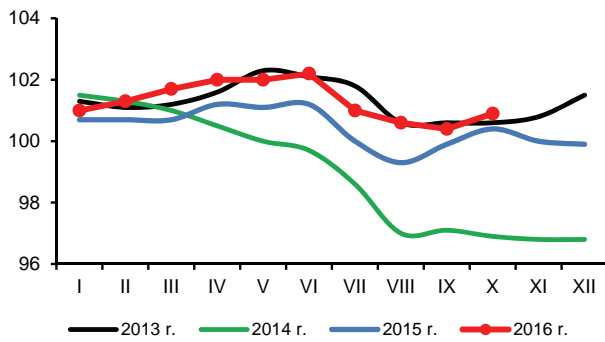
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

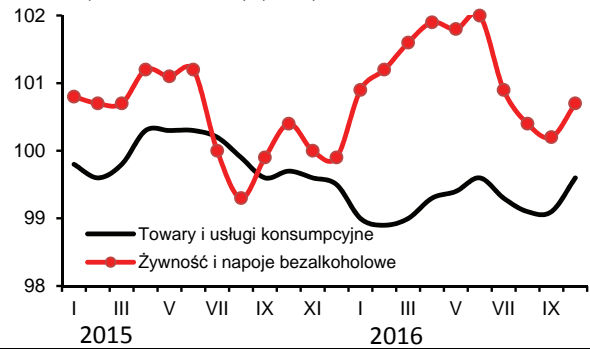
Wyszczególnienie a – 2015 r. b – 2016 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	3,80	3,80	3,79	3,77	3,79	3,80	3,78	3,80	3,79	3,78	3,79	3,76
	b	3,80	3,81	3,78	3,74	3,81	3,79	3,81	3,78	3,82	3,80		
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	2,21	2,21	2,20	2,21	2,21	2,20	2,20	2,20	2,19	2,20	2,20	2,21
	b	2,22	2,21	2,20	2,21	2,21	2,20	2,20	2,20	2,20	2,21		
Makaron – 250 g	a	2,25	2,24	2,24	2,24	2,24	2,23	2,24	2,24	2,23	2,23	2,25	2,24
	b	2,24	2,22	2,24	2,24	2,24	2,23	2,25	2,23	2,24	2,24		
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	2,45	2,45	2,41	2,42	2,44	2,43	2,38	2,43	2,43	2,43	2,43	2,38
	b	2,45	2,46	2,40	2,48	2,48	2,47	2,47	2,49	2,50	2,50		
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	25,94	25,87	25,90	25,94	25,90	25,80	25,93	25,96	26,01	26,02	26,12	26,05
	b	26,03	26,06	26,21	26,03	25,93	25,94	26,12	26,18	26,24	26,32		
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	32,58	32,45	32,28	32,51	32,47	32,32	32,22	32,10	32,03	31,84	32,15	32,23
	b	32,68	32,57	32,61	32,59	32,59	32,47	32,44	32,55	32,56	32,38		
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	14,34	13,98	14,02	14,07	13,96	13,81	13,84	13,89	14,00	14,09	13,98	13,79
	b	13,69	13,65	13,49	13,55	13,62	13,89	14,25	14,46	14,50	14,57		
Kurczę patroszone – 1 kg	a	6,90	6,91	6,95	6,96	6,75	7,10	7,12	7,28	7,39	7,00	6,89	6,60
	b	6,83	6,64	6,84	6,67	7,05	6,96	7,12	7,23	7,06	6,74		
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	24,34	24,18	24,22	24,34	24,46	24,42	24,27	24,22	24,24	24,09	24,22	24,01
	b	23,92	24,08	24,09	24,12	24,04	24,43	24,65	24,92	24,86	25,04		
Kiełbasa „Toruńska” – 1kg	a	15,58	15,50	15,50	15,32	15,40	15,41	15,46	15,39	15,50	15,44	15,31	15,41
	b	15,37	15,27	15,26	15,20	15,09	15,31	15,10	15,53	15,59	15,64		
Filety mrożone z morszczuka, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	21,96	21,79	22,08	22,26	22,41	22,63	22,60	22,80	22,81	23,04	23,16	23,43
	b	23,71	23,86	23,92	24,13	24,09	24,19	24,09	24,15	24,09	24,15		
Mleko 3,2-3,5% tł., sterylizowane (UHT), w kartonie – 1 l	a	2,95	2,94	2,93	2,92	2,91	2,88	2,88	2,82	2,85	2,83	2,77	2,80
	b	2,80	2,76	2,75	2,71	2,72	2,69	2,69	2,70	2,70	2,70		
Jogurt naturalny – 150 g	a	1,04	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,04	1,05	1,04	1,05	1,04	1,04
	b	1,05	1,05	1,05	1,04	1,05	1,04	1,04	1,04	1,04	1,04		
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	13,39	13,30	13,32	13,33	13,23	13,32	13,26	13,18	13,25	13,10	13,14	13,14
	b	13,16	13,14	13,21	13,23	13,16	13,32	13,20	13,24	13,21	13,24		
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	20,29	19,86	19,93	19,76	19,33	19,03	18,95	18,43	18,41	18,33	18,26	17,98
	b	17,85	17,80	17,53	17,33	17,11	17,02	17,32	17,75	18,45	19,17		
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 0,5l	a	5,89	5,88	5,90	5,89	5,87	5,88	5,84	5,85	5,82	5,80	5,78	5,75
	b	5,78	5,77	5,75	5,73	5,68	5,68	5,72	5,76	5,80	5,85		
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,52	0,51	0,51	0,51	0,51	0,50	0,50	0,50	0,51	0,51	0,51	0,50
	b	0,51	0,51	0,50	0,50	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49		
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	4,35	4,32	4,28	4,26	4,21	4,15	4,07	4,03	3,96	3,97	3,98	3,98
	b	3,96	3,96	3,90	3,84	3,82	3,83	3,89	4,03	4,19	4,51		
Margaryna do smarowania pieczywa (np. „Rama”) – 400 g	a	3,93	4,01	3,90	3,98	3,99	3,95	3,94	3,91	3,95	3,87	3,88	3,89
	b	3,87	3,86	3,92	3,96	3,98	3,90	3,88	3,95	3,85	3,76		
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	6,07	6,06	6,02	5,96	5,85	5,91	5,86	5,76	5,86	5,83	5,84	5,82
	b	5,90	5,82	5,76	5,81	5,79	5,81	5,82	5,83	5,90	5,91		
Ślonina – 1 kg	a	6,07	5,97	5,92	5,87	5,78	5,65	5,69	5,58	5,55	5,60	5,59	5,46
	b	5,47	5,39	5,38	5,36	5,30	5,31	5,39	5,45	5,48	5,53		
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,78	1,74	1,74	1,73	1,73	1,71	1,72	1,71	1,71	1,71	1,70	1,69
	b	1,68	1,66	1,66	1,65	1,66	1,63	1,62	1,62	1,62	1,64		
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	2,04	2,06	2,10	2,12	2,13	2,10	2,19	2,29	2,39	2,43	2,44	2,44
	b	2,46	2,58	2,70	2,74	2,77	2,78	2,80	2,97	3,12	3,17		
Jabłka – 1 kg	a	1,99	1,98	2,03	2,36	3,00	3,38	3,56	3,37	2,99	2,81	2,70	2,66
	b	2,64	2,65	2,62	2,60	2,58	2,62	2,76	2,78	2,52	2,32		

Źródło: Dane GUS

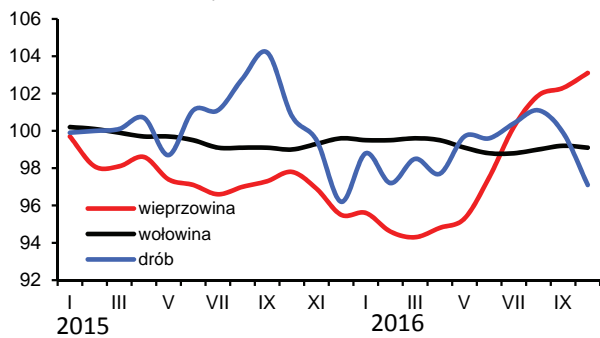
Rys. 1. Wskaźniki cen detalicznych żywności i napojów (XII roku poprzedniego = 100) (w %)

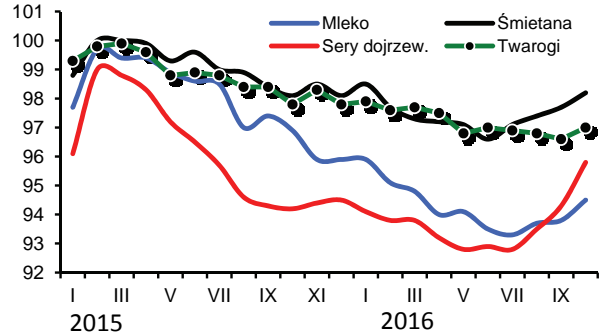
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2014 = 100) (w %)

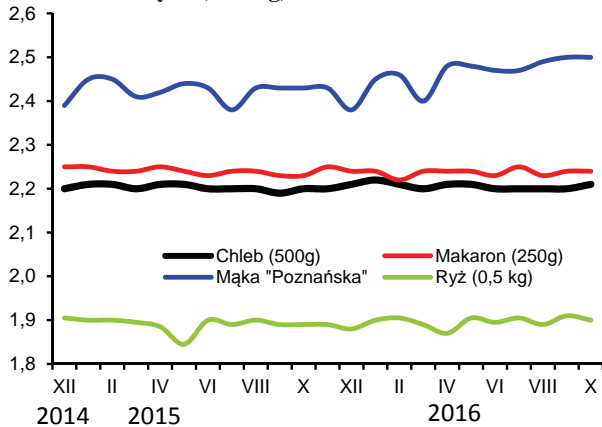
Rys. 3. Dynamika cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa (XII 2014 = 100) (w %)

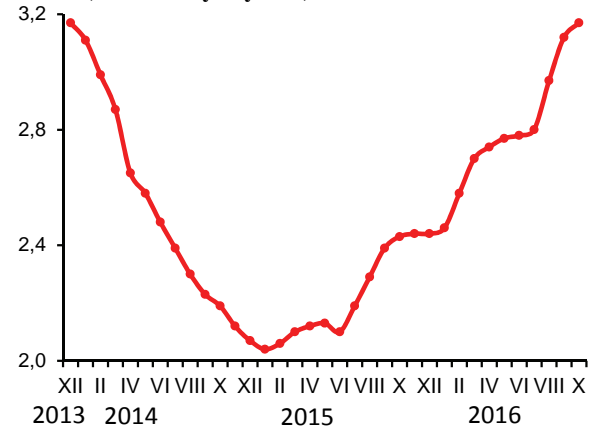
Rys. 4. Dynamika cen detalicznych nabiału (XII 2014 = 100) (w %)

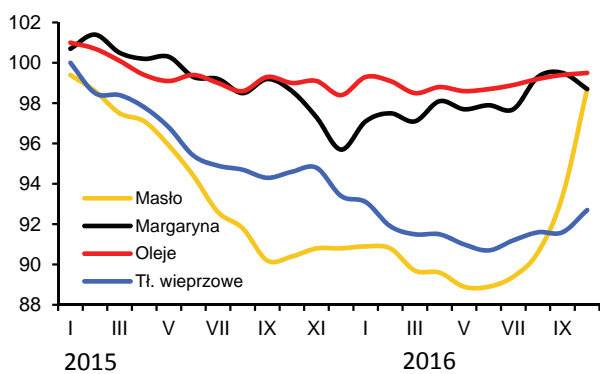
Rys. 5. Ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (w zł/kg)

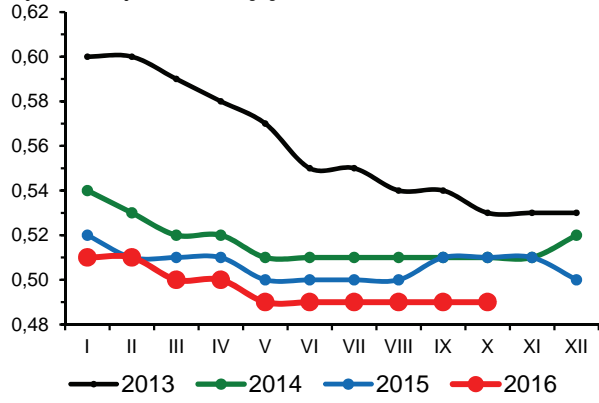
Rys. 6. Ceny detaliczne cukru w zł/kg (cukier biały kryształ)

Rys. 7. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2014 = 100) (w %)

Rys. 8. Ceny detaliczne jaj (w zł za 1 szt.)

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

W październiku 2016 r. popyt na podstawowe środki produkcji dla rolnictwa był niewielki, a średnie ceny nieznacznie wzrosły. Podrożały głównie bezpośrednie nośniki energii oraz maszyny rolnicze. Zmalały natomiast ceny nawozów mineralnych. Relacje cen większości środków produkcji do cen zbóż były prawie takie same jak w poprzednim miesiącu. Środki produkcji podrożały jednak względem żywca wieprzowego.

Popyt na nawozy mineralne był wyraźnie mniejszy niż w pierwszej połowie roku co sprzyjało obniżkom cen. Ceny nawozów na krajowym rynku zmalały w analizowanym miesiącu średnio o 1,0% w porównaniu z poprzednim miesiącem, przy czym spadki cen dotyczyły przede wszystkim nawozów azotowych. Wśród nich najbardziej, bo o 1,7% potaniał mocznik, a saletrak i saletra amonowa 1,4%. Spadek cen odnotowano również m.in. w przypadku polifoski (o 1,1%) oraz soli potasowej (o 1,0%). W ciągu 12 miesięcy nawozy mineralne potaniały średnio o 7,5%. Obniżki cen wystąpił głównie w przypadku nawozów azotowych (średnio o 12%). W przypadku pozostałych analizowanych nawozów spadki cen wynosiły od 2,1% do 6,6%.

Do końca bieżącego roku ceny nawozów powinny jeszcze zmaleć. Dystrybutorzy nawozów będą prawdopodobnie wprowadzać sezonowe obniżki cen w celu przygotowania powierzchni magazynowej pod nowe dostawy przed sezonem wiosennym w 2017 r. Obniżkom cen nawozów na krajowym rynku będzie ponadto sprzyjał niski poziom cen nawozów w handlu światowym. W pierwszych miesiącach 2017 r. nie należy się spodziewać podwyżek cen. Z powodu kiepskiej koniunktury na rynku zbóż i większości innych produktów roślinnych popyt będzie prawdopodobnie mniejszy niż w latach poprzednich, co będzie czynnikiem stabilizującym ceny w okresie wiosennego stosowania nawozów. Ponadto, w niektórych latach, większość dopłat bezpośrednich była wypłacana w stosunkowo krótkim okresie, zwykle na początku roku kalendarzowego, co dynamizowało popyt skutkując wyraźnymi podwyżkami cen nawozów. W 2017 r. taka sytuacja nie powinna mieć miejsca, gdyż większość dopłat bezpośrednich za 2016 r. (około 70%) w formie zaliczek została przelana na konta bankowe producentów rolnych do końca listopada 2016 r.

W październiku 2016 r. relacje cen nawozów mineralnych do cen zbóż nie zmieniły się w porównaniu z poprzednim miesiącem. Na zakup 1 kg NPK należało przeznaczyć równowartość 5,8 kg pszenicy, tj. dokładnie tyle samo co rok wcześniej. Relatywnie najtańszym nawozem mineralnym pozostała sól potasowa (równowartość 4,4 kg pszenicy), a najdroższym superfosfat prosty (7,5 kg pszenicy). Relacje cen nawozów do cen skupu trzody chlewnej były w październiku gorsze niż we wrześniu, o czym zdecydował spadek cen trzody. Na zakup 1 dt NPK należało przeznaczyć równowartość 70 kg żywca wieprzowego, tj. o 3 kg więcej niż w poprzednim miesiącu, ale o 17 kg mniej niż rok wcześniej.

Ceny nawozów wapniowych zmalały we wrześniu o 0,3%. W ujęciu rocznym nawozy wapniowe podrożały natomiast o 13,6%.

Od września 2016 r. cen nawozów mineralnych w handlu światowym systematycznie rosną, jednak dynamika zmian cen jest niewielka. W konsekwencji trwający od kilkunastu miesięcy spadek cen został zahamowany. W październiku ceny wzrosły średnio o 0,2%¹, przy czym mocznik² podrożał o 1,0%, a sól potasowa³ o 0,5%. Ceny fosforanu amonu⁴ i superfosfatu potrójnego⁵ zmalały odpowiednio o 1,8 i 1,4%. W ciągu 12 miesięcy ceny nawozów na światowym rynku zmalały o 23,4%, w tym superfosfat potrójny potaniał o 28,2%, sól potasowa o 28,0%, fosforan amonu o 24,7%, mocznik o 24,3%, a fosforyty o 10,6%. Powodem niższych w porównaniu z rokiem poprzednim cen nawozów mineralnych w handlu światowym jest malejący popyt na skutek utrzymujących się niskich cen zbóż⁶, a także niski poziom cen gazu ziemnego⁷, wpływający na zmniejszenie kosztów produkcji nawozów, głównie azotowych. Trwający od kilku lat długookresowy spadkowy trend cen nawozów wynika również z mniejszego niż oczekiwano popytu na nawozy w Azji.

Aldon Zalewski

Arkadiusz Zalewski

W październiku 2016 r. odnotowano wzrost cen bezpośrednich nośników energii na krajowym rynku (średnio o 1,3%), o czym zdecydowały podwyżki cen gazu ziemnego, paliw ropopochodnych oraz węgla kamiennego. Gaz ziemny LPG podrożał o 4,8%, olej opałowy o 4,1%, olej napędowy o 2,3%, benzyna 95-oktanowa o 2,0%, a węgiel kamienny o 1,3%. Ceny pozostałych nośników energii nie zmieniły się istotnie. Średnie ceny bezpośrednich nośników energii były w październiku 2016 r. takie same jak rok wcześniej. Droższy niż rok wcześniej (o 4,2%) był tylko gaz propan butan, a mniej (o 4,7%) kosztował koks opałowy.

Na światowym rynku bezpośrednich nośników energii wzrosły w październiku średnio o 9,5%⁸. O wzroście cen zadecydowały głównie podwyżki cen ropy naftowej, w tym ropy Brent o 7,7%. W ciągu 12 miesięcy ropa naftowa Brent podrożała o 3,3%, a gaz ziemny potaniał o 6,2%, w tym gaz dla odbiorców europejskich o 33,3%. W najbliższych miesiącach ceny ropy w handlu światowym prawdopodobnie będą nadal rosły. Będzie temu sprzyjać zmniejszenie produkcji przez kraje OPEC, co ma być konsekwencją osiągniętego pod koniec listopada porozumienia w sprawie ograniczenia od początku 2017 r. wydobycia o 1,2 mln baryłek dziennie do 32,5 mln baryłek. Ponadto kraje niezrzeszone w kartelu mają ograniczyć podaż o 0,6 mln baryłek dziennie.

W październiku krajowe ceny maszyn rolniczych wzrosły średnio o 0,4%, a środków ochrony roślin i materiałów budowlanych nie zmieniły się. W ciągu 12 miesięcy maszyny rolnicze i środki ochrony roślin podrożały odpowiednio o 1,5 i 1,2%, a ceny materiałów budowlanych zmalały o 0,8%.

- 1 Na podstawie indeksu zmian cen nawozów mineralnych obliczanego przez Bank Światowy.
- 2 Notowania fob Yuzhnyy
- 3 Notowania fob Vancouver
- 4 Notowania fob Gulf
- 5 Notowania fob US Tunis
- 6 Indeks zmian cen zbóż notowany przez FAO zmalał ze 157,3 pkt. w październiku 2015 r. do 142,3 pkt. w październiku 2016 r.
- 7 Indeks zmian cen surowców energetycznych notowany przez Bank Światowy był w październiku 2016 r. o 6,2% niższy niż rok wcześniej oraz o blisko 40% niższy niż w październiku 2014 r.
- 8 Na podstawie indeksu zmian cen surowców energetycznych obliczanego przez Bank Światowy

Tab. 1. Ceny nawozów mineralnych i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		X 2015	XII 2015	X 2016	X 2016 IX 2016	X 2016 XII 2015	X 2016 X 2015	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	1 dt	122,12	120,80	107,12	98,6	88,7	87,7	6,27	0,76
Saletra amonowa 34%N	„	140,44	138,84	121,88	98,6	87,8	86,8	5,88	0,71
Mocznik 46%N	„	157,40	157,44	141,08	98,3	89,6	89,6	5,03	0,61
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	„	93,56	91,64	91,64	99,4	100,0	97,9	7,51	0,91
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	163,44	163,08	157,08	99,6	96,3	96,1	6,44	0,78
Fosforan amonu 18%N, 46% P ₂ O ₅	„	224,44	222,60	209,56	99,5	94,1	93,4	5,37	0,65
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	170,52	169,52	161,76	99,0	95,4	94,9	4,42	0,54
Polifoska 8% N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	195,64	193,60	183,68	98,9	94,9	93,9	5,38	0,65
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	67,29	66,91	76,45	99,7	114,3	113,6	2,09	0,25

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		X 2015	XII 2015	X 2016	X 2016 IX 2016	X 2016 XII 2015	X 2016 X 2015	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Mospilan 20 SP	80 g	44,16	44,10	45,01	100,1	102,1	101,9	73,77	8,97
Dursban 480 EC	1 l	53,16	52,94	51,25	100,0	96,8	96,4	84,00	10,21
Decis Mega 50 EW	250 ml	35,76	35,73	36,32	99,9	101,7	101,6	59,53	7,24
Zaprawa nasienna „T75 DS/WS”	0,8 kg	39,72	39,57	40,06	100,4	101,2	100,9	65,66	7,98
Gwarant 500 SC	1 l	53,46	53,38	53,68	99,5	100,6	100,4	87,99	10,69
Miedzian 50 WP	1,5 kg	65,87	65,69	66,23	99,9	100,8	100,5	108,56	13,19
Roundup	1 l	35,48	35,48	36,39	100,2	102,6	102,6	59,65	7,25
Stomp 330 EC	1 l	42,18	42,95	43,41	100,0	101,1	102,9	71,15	8,65
Fusilade Forte	1 l	132,06	131,93	132,71	99,7	100,6	100,5	217,52	26,44
Chwastox Extra 300 SL	1 l	18,49	18,42	19,15	100,4	104,0	103,6	31,39	3,81
Środek gryzoniobójczy	1 kg	33,89	34,05	34,52	100,1	101,4	101,9	56,58	6,88

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		X 2015	XII 2015	X 2016	X 2016 IX 2016	X 2016 XII 2015	X 2016 X 2015	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	1 t	767,30	769,95	763,30	101,3	99,1	99,5	1251,11	152,05
Koks opałowy	1 t	1040,63	1044,14	991,65	99,5	95,0	95,3	1625,39	197,54
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	4,47	4,33	4,56	102,0	105,3	102,0	7,47	0,91
Olej napędowy	1 l	4,35	4,26	4,40	102,3	103,3	101,1	7,21	0,88
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	2,85	2,63	2,80	104,1	106,5	98,2	4,59	0,56
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	1,89	2,06	1,97	104,8	95,6	104,2	3,23	0,39
Olej silnikowy „Castrol Magnatec 10W/40”	1 l	32,13	32,11	32,21	100,0	100,3	100,2	52,79	6,42
Olej silnikowy „Lotos Mineral Control 15W/40”	1 l	17,86	17,88	17,37	99,6	97,1	97,3	28,47	3,46
Smar stały wielofunkcyjny	0,9 kg	15,87	16,01	16,12	100,9	100,7	101,6	26,42	3,21
Płyn do chłodziw „Pettygo”	1 l	12,56	12,57	12,72	100,0	101,2	101,3	20,85	2,53
Energia elektryczna	10 kWh	6,59	6,59	6,49	100,0	98,48	98,48	10,64	1,29

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny materiałów budowlanych i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		X 2015	XII 2015	X 2016	X 2016 IX 2016	X 2016 XII 2015	X 2016 X 2015	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Cement	50 kg	21,36	21,20	20,96	99,8	98,9	98,1	34,36	4,18
Wapno	1 t	576,21	580,42	586,26	100,3	101,0	101,7	960,92	116,78
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	156,42	155,39	152,46	99,4	98,1	97,5	249,89	30,37
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3338,73	3306,57	3347,38	100,0	101,2	100,3	5486,61	666,81
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	13,16	13,02	13,02	100,8	100,0	98,9	21,34	2,59
Dwuteownik gruby	1 t	3399,85	3374,32	3425,25	100,0	101,5	100,7	5614,24	682,32
Błacha dachowa	1 m ²	28,80	28,60	28,65	100,6	100,2	99,5	46,96	5,71
Tynk „Atlas”	25 kg	51,72	51,63	50,94	99,7	98,7	98,5	83,49	10,15
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,15	1,14	1,14	100,0	100,0	99,1	1,87	0,23
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklone	1 szt.	690,90	691,85	701,32	100,4	101,4	101,5	1149,52	139,71
Tarcica iglasta, obrzynana	1 m ³	732,39	730,55	733,12	100,3	100,4	100,1	1201,64	146,04
Płyta OSB3 18mm 1,25x1,5m	1 szt.	72,27	71,36	66,80	99,3	93,6	92,4	109,49	13,31
Okno drewniane szklone	1 szt.	1785,77	1790,03	1825,77	100,5	102,0	102,2	2992,57	363,70
Drzwi płytowe 2000x800 mm zew.	1 szt.	1648,02	1657,37	1626,32	100,1	98,1	98,7	2665,66	323,97

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

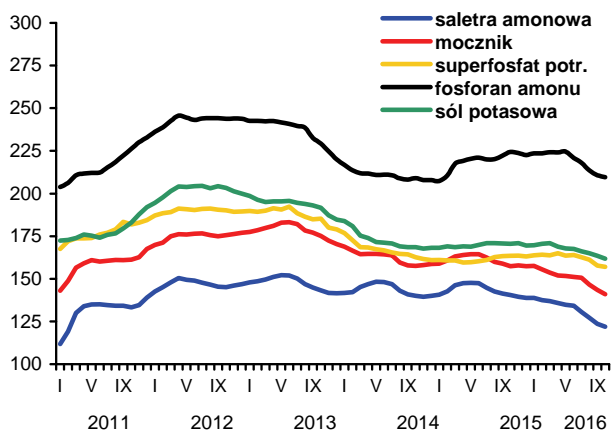
Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	X 2015	XII 2015	X 2016	X 2016 IX 2016	X 2016 XII 2015	X 2016 X 2015	pszenicy dt	żyw. wiep. dt
Kombajn zbożowy TC-5.80	556251,5	561272,0	559238,1	98,5	99,6	100,5	9166,34	1114,02
Kombajn do ziemniaków	83001,4	83225,1	85028,0	100,0	102,2	102,4	1393,67	169,38
Samochód dostawczy	100813,5	98952,1	106306,9	100,5	107,4	105,4	1742,45	211,77
Rozrzutnik obornika 2-osiowy	50140,2	50234,0	52720,8	100,6	105,0	105,1	864,13	105,02
Siewnik zbożowy 27 redlic	22214,7	22217,5	21585,6	99,1	97,2	97,2	353,80	43,00
Ciągnik Ursus 11054	175571,3	175334,7	175054,7	100,1	99,8	99,7	2869,28	348,71
Ciągnik 90 kW	210512,9	210757,7	215459,0	100,2	102,2	102,3	3531,54	429,20
Przyczepa do ciągnika samowładowcza	37774,2	37783,6	38637,5	100,1	102,3	102,3	633,30	76,97
Kopaczka elewatorowa	15513,2	15515,4	15698,5	100,1	101,2	101,2	257,31	31,27
Zestaw uprawowo-siewny	53129,7	52573,6	52500,5	100,3	99,9	98,8	860,52	104,58
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	7395,3	7452,0	7697,5	100,0	103,3	104,1	126,17	15,33
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	49040,6	49040,6	50193,0	100,0	102,4	102,4	822,70	99,99
Opryskiwacz 400 l	5183,1	5184,1	5745,9	99,9	110,8	110,9	94,18	11,45
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	8580,2	8501,1	8599,4	100,7	101,2	100,2	140,95	17,13
Sadzarka 2 rzędowa „Kora-2”	14629,9	14630,8	14872,5	100,0	101,7	101,7	243,77	29,63
Pług 4-skibowy	12478,7	12294,7	12902,4	101,3	104,9	103,4	211,48	25,70
Kultywator 2,1-2,8 m	4235,7	4188,3	4610,3	106,9	110,1	108,8	75,57	9,18
Dojarka 2 konwie ^a	8093,8	7996,9	7096,4	98,8	88,7	87,7	116,32	58,99
Dojarka z rurociągiem ^a	43217,3	43217,3	41644,8	100,0	96,4	96,4	682,59	346,20
Schładzarka do mleka 500 l ^a	18345,7	18408,3	18306,1	100,1	99,4	99,8	300,05	152,18

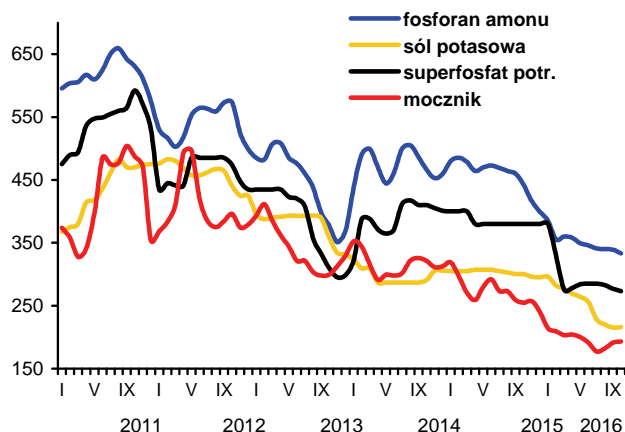
^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

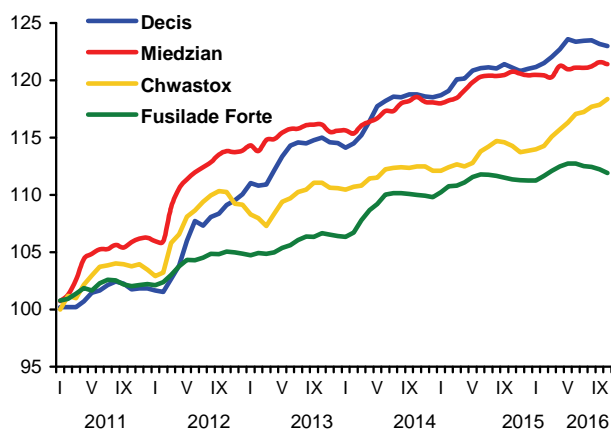
Rys. 1. Ceny wybranych nawozów mineralnych (zł/dt)

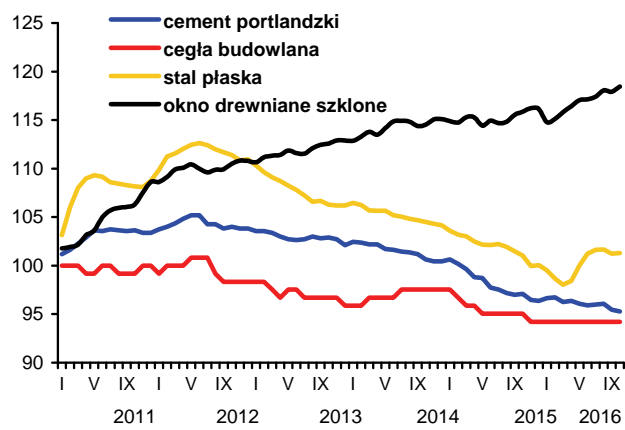
Rys. 2. Ceny nawozów mineralnych w handlu światowym (USD/t)

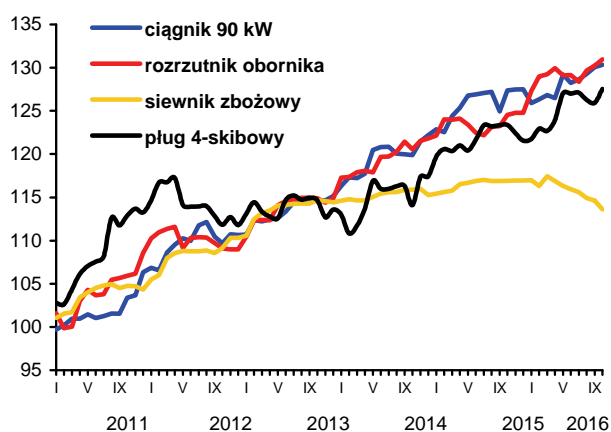
Rys. 3. Dynamika cen wybranych środków ochrony roślin (XII 2010=100)

Rys. 4. Dynamika cen wybranych materiałów budowlanych (XII 2010=100)

Rys. 5. Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych (XII 2010=100)

Rys. 6. Ceny oleju napędowego i benzyny E95 w Polsce oraz światowe ceny ropy naftowej

